

శ్రీమత

రామానుజాయ నమః.

—

ముముక్షుప్పడి అంధము.

పిల్లలొకాచార్యులవారు సాయించిన

ముముక్షుప్పడి అను గ్రంథమును

శ్రీ. ఉ. ప్రవర్తకులయిన

కందాడై శ్రీనివాసాచార్యులగారివల్ల విని

గంజాంజిల్లా బరంపురం నివాసులగు

శ్రీ)న్యాయపతి రామదాసు పంతులుగారిచే

ప్రకటింపబడియె.

—

సద్విజయతే తరామ.

అట్లవార్ తిరువ వతారాది.

రక్షార నైకాళి మాసము

Copy Right Reserved.

Printed by G. V. Jagannadhacharier Arsha Press,
Vizagapatam. 1892.

పీఠిక.

మ తే రామానుజాయనమః।

శ్రీయః పశ్చిమొక్క పాదారవిందములను చేరుకొట్టంగదా
అని చింతాక్రాంతులగు జనులకత్యంతోపకారముగ పితౌల్లెలోకా
చార్యులవారు పదునెనిమిది రహస్యగ్రంథములను ద్రావిడభాష
లో సాయించియున్నారన్న సంగతి అందరకు తెలిసియేయున్నది.
వాటిలో ముముక్షుప్పడి అనునది అట్టిచింతాక్రాంతులకవశ్య
ము అనుసంధింపవలసినదైయున్నది. అయితే అది ద్రావిడభాష
యందుండుటచే మన తెలుగుదేశములో దానిని తెలిసికొననభిలాష
గలవారికి సులభముగాలేదు. కాబట్టి ఆగ్రంథమును తెలుగునవ్రా
సినట్టులయిన కొందరు సంతోషింతురని యీతెలుగు గ్రంథము
ప్రచురపరుచుటయైనది. అయితే దీనినిముఖ్యముగా స్త్రీలు
బాలురు అనుసంధించుటకు తగినట్లుండవలెను నుద్దేశముతో సు
లభమైన తెలుగుమాటలతో వ్యాఖ్యానాంశములలో కొన్నింటిని
చేర్చి వ్రాయుటయైనది. ద్రవిడగ్రంథముయొక్క అర్థము
నేహోఒకరితిగా మాశక్తికొలది తెలుపుదుచేయుటయందేతాత్ప
ర్యముగాని వేరేమియులేదు- దీనియందుండు తప్పులను సత్వరము
లును పండితులును మన్నించి సవరించుకొగలందుటకు ప్రార్థించు
చున్నాము-

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః-

తిరుమంత్రాభిము-

ముముక్షుస్పటి- అనగా మోక్షమును కోరిన

వారికి తెలియవలసినది-

౧- మోక్షమం దిచ్చ గలవానికి తెలియవలసిన రహస్యములు మూడు- రహస్యమనగా నేకాంతముగా తెలిసికొన వలసినది; అనగా ఉపదేశముచేత తెలియదగినది.

౨- ఆండు ప్రథమ రహస్యము తిరుమంత్రము; అనగా నారాయణాష్టాక్షర- మంత్రమునగా తన్ను అనుసంధించు చారలను రక్షించునది.

౩- తిరుమంత్రముయొక్క గౌరవమునకు దగునట్లు భక్తితో నాచరించి అనుసంధించవలయును- అనుసంధానమునగా మననము-

౪- మంత్రమందును మంత్రమందు జెప్పబడు దైవమందును మంత్రము నుపదేశించిన ఆచార్యుని యందును భక్తిమిగుల నుండే నేని కార్యకరమగును- ఆచార్యుడనగా మంత్రమందు గల ఆధామును తానాచరించి శిష్యునిచేత నాచరింప జేయువాడు-

౫- గంఠాగులు స్వస్వరూపమును భగవంతుని యొక్క స్వరూపమును చరచి అనగా తెలిసి కొనక ఈశ్వరైకైకర్యమునకు చెడి, చెడితిమను విచారమయినను లేక సంసార మనెడు పెద్ద పముడమందు బడి దరిగానక బాధను జెందుచుండగా భగవంతుడు తన నిహితృక కృపచేతను ఈసంసారులు తన్ను తెలిసికొని దరిని జేగునట్లు నర నారాయణ రూపముగా శ్రీ బదరి కాశ్రమమందు తానే శిష్యుడను తానే ఆచార్యుడనై యుండి ఈనాగారాయణాష్టాక్షర యను మంత్రమును వెల్లడి పరచెను-

౬- శిష్యుడుండవలసిన క్రమము లోకులకు దెలియక పోవుట చేత దానిని దెలియజేయుట కై భగవంతుడు నరుడను పేరుతో శిష్యుడయి యుండెను-

౭- సకల శాస్త్రములను చదివీ సంపాదించెడు జ్ఞానము

స్వార్జిత ధనమువంటిది- తిరుమంత్రమును చదివి సంపాదించుజ్ఞానము పితార్జిత ధనమువంటిది-

౮. ఈ నారాయణాష్టాక్షరి యనెడు తిరుమంత్రమేగాక వాసుదేవ ద్వాదశాక్షరి విష్ణుపడక్షరి మొదలుగాగలమంత్రములనే కములు గలవు-

౯- ఈ మంత్రములు వ్యాపక మంత్రములనియు అవ్యాపక మంత్రములనియు రెండి విధములు- వ్యాపక మంత్రము లనగా భగవంతుని మొక్క సర్వవ్యాపకత్వమును చెప్పునది- అవ్యాపక మంత్రము లనగా భగవంతునియొక్క సర్వవ్యాపకత్వమును చెప్పక ఆయనయొక్క అవతార గుణచేష్టితనులలో నొక్కొక్క భావనిమాత్రమే చెప్పునది-

౧౦. అవ్యాపకము లయిన తక్కిన మంత్రముల కంటె వ్యాపక మంత్రములగు నారాయణ వాసుదేవ విష్ణు మంత్రములు మూడును శ్రేష్ఠములు-

౧౧- ఈమూడింటిలోను పెరిగి తిరుమంత్ర మని వాడుక చేయబడు నారాయణాష్టాక్షరి మంత్రము ప్రధానమైనది-

౧౨. మిగిలిన వాసుదేవ విష్ణు మంత్రములు రెండింటిని త్రితర మతస్థులు ఆపలంబించుటయు అథాపూర్తి లేకపోవుటయు కలదు-

౧౩- నాగాయణాష్టాక్షరిని అపొగుపేయమైన వేదములును పరాశరాది ఋషులును సమ్మాన్యవారు మొదలయిన ఆత్మీవారులును నాథమునులు మొదలయిన పూర్వాచార్యులును ఆదరించిరి-

౧౪- మంత్రమునకు అథాభూత్యుడై యున్న భగవంతుని వై భవముకంటె ఈమంత్రవైభవము అధిక్తమైయున్నది.

౧౫ ఈశ్వరుడు అదృశ్యుడయినను మంత్రము దృశ్యమైయుండి ఉపకరించును.

౧౬ భీష్ములు మొదలయిన వారి సభయందు దుశ్శాసనుని చేత మానభంగమును జెందిన ద్రౌపదికి చీరలను వృద్ధి పొందింది మానమును కాపాడి రక్షించినమంత్రము ఇదియేగదా.

౧౭- ఈమంత్రము భక్తి మొదలగు గౌరవముతో అనుసంధించక ఆగౌరవముతో అనుసంధించినను తానివ్వ వలసినఫలమునకు లోపము చేయదు.

౧౮- ఈమంత్రము కులముమొదలయిన సకలాపేక్షితముల నిచ్చును.

౧౯. విశ్వరూపము కైవల్యము భగవల్లాభము మొదలయినవాటిని అపేక్షించువారికిసాటి నిచ్చును — విశ్వరూపమునగా ఇహలోకమందును స్వర్గాదులందునునుభవించు సంపద — కైవల్యమునగా పరమపదమునకు సంబంధించియున్న ఒక స్థానమందుండి చేయు కేవలఆత్మానుభవము — భగవల్లాభమునగా మున్నదై పరమపదమందు శుద్ధ సత్త్వ దేహముతో చేయుపగమ పురుషార్థముయిన భగవత్కైరంకర్యము.

౨౦- భగవత్ప్రప్తసాధనము లగు కర్మయోగ జ్ఞానయోగ భక్తియోగములను ఆవలంబించువారికి తత్త్విద్వ్యధర్మాను ఈమంత్రము సహాయముగా కోరినయెడల వాటికి ఉండు ప్రతిబంధకములను పోగొట్టి వాటిని సిద్ధింపజేయును.

కర్మయోగ మనగా యజ్ఞ దాన తపో ధ్యాన సంధ్యావందన పంచమహాయజ్ఞ అగ్ని హోమాశ్ర తీర్థయాత్రా పుణ్యక్షేత్రావాస శృద్ధి చాంవ్రాయణ పుణ్య నదీస్నాన వ్రత చాతుర్స్థాస్య ఫల మూలాశన శాస్త్రాభ్యాస సమారాధన జపతర్పణాదులచేతకలుగు దేహకోషణము వలన పాపము నశించి అందువలన ఇంద్రియ ద్వారా ప్రసరించు జ్ఞానమునకు తుద్రపిషయములు గోచరములు కాకపోవుటచేత సద్విషయమందు ఆభిలాషగలిగి యమనియమ ఆసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార ధ్యాన ధారణ సమాధిరూపమయిన అష్టాంగయోగ శ్రమముచేత యోగాభ్యాస కాలము వరకు జ్ఞానమున కాళ్ళను లక్ష్యముగాజేయుట.

జ్ఞానయోగ మనగా కర్మ యోగము వలన పుట్టిన జ్ఞానమునకు హృదయ కమలము ఆదిత్య మణ్డలము మొదలగు స్థలముల

యందు వేంచేసియుందు సర్వేశ్వరుని లత్యముచేసి ఆయనను శ్రీ
భక్తాదులతో కూడియున్న వానినిగాను పీతాంబరధరుని గాను కి
రీటము మొదలగు సర్వాభరణ భూషితుని గాను లక్ష్మితో కూడి
యున్న వానిగాను అనుభవింది యోగాభ్యాసక్రమముచేత అను
భవ కాలమునువృద్ధిపొందించుచు యెడతెగని భ్యాసమును జేయుట.

భక్తి యోగ మనగా జ్ఞానయోగము వలనకలిగినంతైలధారవలె
యెడతెగని స్మృతి సంతాన రూపమయిన అనుభవమును ప్రీతిరూప
ముగా జేయుట-

౨౧- ఈనుత్తమ ప్రపత్తిలో దిగిన వారికి భగవత్పాద తం
త్రస్య సువేదు స్వరూప జ్ఞానమును విశదముగ బుట్టింది కాలక్షేప
మునకును భోగమునకును హేతునైయుండును.

ప్రపత్తి అనగా కర్మజ్ఞాన భక్తులు స్వతంత్రోపాయము ల
గుట చేత కేవల భగవత్పరతంత్రమైన ఆత్మస్వరూపమునకు వి
రుద్ధములని వాటిని చేయుట కసమర్థుడై భగవత్సన్నిధియందు జే
యు భరణమర్పణము-

భరణమర్పణమనగా తన రక్షణభారము తనకులేననే జ్ఞాన
ముతో ఈశ్వరునియందు ఆభారమును సహర్చింది నమ్మియుండుట.

ఈ ప్రపత్తి ఆర్తప్రపత్తి అనియు దృష్టప్రపత్తి అనియు రెండు
విధములు-

ఆర్తప్రపత్తి అనగా భగవత్సహాయము కృపచే జ్ఞానముపు
ట్టిగానే భగవత్సనుభవమునకు ప్రతిబంధకములయిన ఈదేహమును
ఈదేశమును ఈదేశస్థుల యొక్క- సహవాసమును సహింపజా
లక భగవత్సనుభవమునకు సహకారమైన ముక్తదేహమును ముక్తి
స్థానమును ముక్త పురుషుల సాన్నిధ్యమును పొందుటకై త్వరపడి
అర్చితో జేయుప్రపత్తి- ఆర్తప్రపత్తి లకు వెంటనే ముక్తి కలు
గను- ఇట్టి ఆర్తప్రపత్తులు ఆత్మవారాదులు- (నమ్మాళ్వారు మొ
దలగు యెందఱు)

దృష్టప్రపత్తి అనగా ఇట్టి ఆర్తమాత్రములేక తనరక్షణభా

రమును భగవంతునియందు సమర్పించి నన్ని ఆయనయొక్క ఆత్మకైంకర్యమును చేయుచుండుట- ఇట్టి దృష్ట ప్రపన్నులకు దేహవసానమందు మోక్షముగలుగును- (వీరు నాథ మునులు మొదలగుపూర్వార్థాచార్యులు-)

కాలక్షేప మనగా ఈ తిరుమన్త్రమందు చెప్పబడిన ఆధానము సంధానాదులచేత కాలమును వెళ్ల బుచ్చుచుండుట-

౨౨. ఆత్మోజ్జ్వలనమునకు సాధనముగా తెలియవలసిన ఆర్థవిశేషములన్నియు ఈమన్త్రమందే ఉన్నవి.

౨౩. అవి అయి దధానములు- అవి యేవనగా (౧) స్వస్వరూపము (౨) పరస్వరూపము (౩) పురుషార్థా స్వరూపము (౪) ఉపాయ స్వరూపము (౫) విరోధిస్వరూపము.

(౧) స్వస్వరూప మనగా జీవస్వరూపము- యాజీవస్వరూపము అయిదపిధములు. ౧ నిత్యులు, ౨ ముక్తులు, ౩ బద్ధులు, ౪ కేవలులు, ౫ ముముక్షువులు.

౧. నిత్యులనగా సంసార సంబంధము లేక నిత్య విభూతియందు భగవంతుని సన్నిధిని నిత్యకైంకర్యమును చేయుచుండు అనంత గరుడ విష్ణు క్షేనాదులు-

౨. ముక్తులనగా- భగవత్కృపచేత సంసారసంబంధమును వదిలి నిత్యవిభూతిని పొంది నిత్యులవలె నేవున రావృత్తలేకుండా నిత్యకైంకర్యమును చేయుచుండు వారు-

౩. బద్ధులనగా- సంసారమందుండి దేహ త్యాభిమానము కలవారై యుద్ధ భోగములనే పురుషార్థముగా దలంచుచు అస్మజ్ఞానము గానీ భగవ జ్ఞానము గానీ లేక అహం కాగమము కారములలో మునిగి దారపుత్రాదులయందు మోహము కలిగి యుండు వారు.

౪. కేవలులనగా- సంసారమును దావాగ్నిచేత తప్పులేని తాప నివృత్తికి సాధనముగా శాస్త్రాభ్యాసము చేసి అందువల్ల సకృతికంటె అస్స విలక్షణ మయినదనియు, ప్రకృతిదుఃఖా

శుద్ధమైనదనియు, తెలిసికొని అట్టి ప్రకృతి సంబంధ నికృతి
కొరకు భగవంతుని ధ్యానము చేసి ఆత్మానుభవ రూపమయిన
కైవల్యమోక్షమును సంపాదించుకొని అనుభవించువారు.

౫. ముముక్షువులనగా- భగవదను భవాధ్యక్షులై దానికివి
రోధి యైన సంపార నివృత్తిని ప్రార్థించి భక్తి ప్రపత్తి మొద
లగు భగవత్పాపనాశనములను అవలంబించి యుండువారు.

(౨) పరస్వరూపమనగా ఈశ్వరస్వరూపము, ఇదిఅయిదువిధ
ములు- అవి యేవనగా- ౧. పర ౨. వ్యూహ ౩. విభవ ర ఆం
తర్యామి ౪-ఆర్చలు.

౧. పరమనగా శుద్ధ శక్తి మయమై శ్రీపా ద్విభూతి
యనుపేరుగల నిత్యవిభూతయందు నిత్య సూరి సేవ్యమై యుం
డు పరవాసుదేవ మూర్తి.

౨. వ్యూహమనగా వాసుదేవ సంకషణ ప్రద్యుమ్న
అనిరుద్ధ వ్యూహములయందు ఆయా నామ మలతో జగత్సృ
ష్ట్యాదులను చేయుచుండు భగవత్స్వరూపములు.

౩. విభవములనగా రామకృష్ణస్తోత్రసింహాది అనంతాతార
ములు- ఈఅవతారములు రెండు విధములు- ముఖ్యతారము
లు గౌణావతారములు అని.

ముఖ్యతారము లనగా- జీవసంబంధములేక జగ ద్రక్షణా
ధ్యమై “ రామ కృష్ణ స్తోత్రసింహాశ్చ పూర్ణా షాడ్గుణ్య మూ
ర్తయః ” అనుప్రకారముగా షడ్గుణములతో పూర్ణుడైన
స్వేచ్ఛరుడు సాక్షాదవతరించినరామకృష్ణ ద్వవతారములు.

గౌణావతారము లనగా జీవులయందు ఆయా పనులకొర
కై భగవదంశము ఆవేశించిన అవతారములు- ఇవి వ్యాసద
త్తా త్రేయా ద్వవతారములు- వీరిని ముముక్షువులు మోక్ష
సాధనముగా ఉపాసింప బనిలేదు.

౪. అంతర్యామిఅనగా సమస్తవస్తువుల యందు వ్యాపిం
చి యుండు భగవత్స్వరూపము, ఈవ్యాప్తి రెండు విధములు-

(౧) స్వరూపవ్యాప్తి (౨) విగ్రహవ్యాప్తి-

(౧) స్వరూపవ్యాప్తి అనగా సర్వభూతములయందును సూక్ష్మరూపుడై భగవంతుడు వ్యాపించి యుండుట-

(౨) విగ్రహ వ్యాప్తి అనగా భక్తులయందలి అనుగ్రహము చేత వారిహృదయ కమలములలో అగుప్య మాత్ర ప్రమాణముగా లక్ష్మీ సహితుడై వేంచేసియుండుట-

౫. ఆర్చావతార మనగా భక్తుల యొక్క ఇచ్ఛానుసారముగా ఆయా నామ రూపములను పరిగ్రహించి దేశకాలమిచ్చెడి బహువిధములైన విగ్రహములు- ఇవి నాల్గువిధములు- (౧) స్వయంవ్యక్తములు; (౨) దివ్యములు; (౩) సైద్ధములు; (౪) మానుషములు-

(౧) స్వయం వ్యక్తములనగా నరసింహ ద్యవతారములవలెనే భగవంతుడు స్వయముగా ఆవిర్భవించినవి-

(౨) దివ్యములనగా దేవతలచేత ప్రతిష్ఠితములయినవి.

(౩) సైద్ధములనగా సిద్ధులచేత ప్రతిష్ఠితములయినవి-

(౪) మానుషములనగా మనుష్యులచేత ప్రతిష్ఠితములయినవి-

(౩) పురుషార్థ- స్వరూప మనగా పురుషుని చేత గోరబడునది- అది ఆరుదావిధములు:- ౧ ధర్మము, ౨ ఆధర్మము, ౩ కామము- ౪ ఆత్మానుభవము, ౫ భగవదనుభవము-

౧. ధర్మమునగా ప్రాణిరక్షణమున కుపయోగముగా జేయు పనులు.

౨- ఆధర్మమునగా వణాశ్రమములకు ఉచితముగాధనధాన్యాదులను సంపాదించి దేవతావిషయములయందును పైతృకకర్మలవిషయమందును ప్రాణులవిషయమందును దేశకాలచాత్రముల నెరిగి ధర్మబుద్ధితో ఖర్చుపెట్టునది-

౩- కామమునగా (౧) ఇహ (౨) పరలోకములయందు అనుభవించు సుఖవిశేషము-

(౧) ఇహలోక సుఖమనగా తల్లి తండ్రి వార్య రత్నములు ధనము ధాన్యము వస్త్రములు అన్న పానములు పుత్తులు మిత్రులు పశువులు గృహములు క్షేత్రములు చందనము పుష్పములు తాంబూలము మొదలగు వాని అనుభవము వల్ల గల్గు సుఖము.

(౨) పరలోక సుఖ మనగా ఈ లోకము కన్న పిలక్షణమైన స్వర్గాది లోకములకు వెళ్లి ఆకలి దాహము శోకము ముగలతనము మరణము మొదలగునవి లేక సంపాదించిన పుణ్య మునకు తగినట్లు. అమృత పానము చేసి రంభాన అప్పు రసలతో సుఖించుట -

౪- అస్మానుభవ మనగా దుఃఖనివృత్తి మాత్రమైన కేవల అస్మానుభవము -

౫- భగవదనుభవ మనగా జీవుడు చేసిన భక్తిప్రపత్తుల వల్ల పుణ్య పాపములను నశింప జేసి మూర్ధన్య నాడి ద్వారా ఈశ్వరమున విడిచి అర్చిరాని మార్గమున పరమపదమునకు వెళ్లి శుద్ధ సత్త్వ దేహమును పొంది లక్ష్మీ భూమినీలా వాయకుడగు శ్రీమన్నారాయణుని నిత్యసేవ చేయుచు నుండుట -

(౪) ఉపాయస్వరూప మనగా భగవత్ప్రాప్తిని కలుగజేయు సాధనస్వరూపము; ఇది అయిదువిధములు - ౧ కర్మము, ౨ జ్ఞానము, ౩ భక్తి, ౪ ప్రపత్తి, ౫ ఆచార్య భిక్షానము -

ఇందులో కర్మజ్ఞానభక్తి ప్రపత్తులయొక్క వివరణము ౨౧- ౨౨- సంఖ్య గలవాక్యములలో చేయబడినది -

౫ ఆచార్యభిక్షాన మనగా చేతనుడు కర్మ జ్ఞాన భక్తి ప్రపత్తుల యందు ఆశక్తుడై యుండునపుడు వీనియందు కనికరించు వీనిలాభమునకై భగవత్సన్నిధిని ప్రపత్తి చేసి వీనినుజ్ఞేయించి జేయు జ్ఞానానుష్ఠాన సంపన్నులగు ఆచార్యుల ఆభిమానమునకు పాత్రుడై యుండుట - ఇది రెండు విధములు:-

(౧) స్వగతిస్వీకారము; (౨) పరగతస్వీకారము.

(౧) స్వగతస్వీకారమనగా చేతనుడు ఆశ్రయించిన యైన ఆచార్యుడు అభిమానించి స్వీకరించుట.

(౨) పరగత స్వీకార మనగా తాను ఆశ్రయించక పోయిన ను ఆచార్యుడు అభిమానించి స్వీకరించుట.

(౩) విరోధి స్వరూపమనగా చేతనుడు అపేక్షించు లాభమునకు విరోధించునది. ఇది ౫ విధములు:- ౧ స్వరూప విరోధి- ౨ పరస్వరూప విరోధి- ౩ పురుషార్థ విరోధి ౪ ఉపాయ విరోధి- ౫- ప్రాప్తి విరోధి.

(౧) స్వరూప విరోధి అనగా దేహమే ఆత్మయను భ్రమయును భగవదీతరులకు శేషభూతుడ నను భ్రమయును స్వస్వారంభింపును.

(౨) పరస్వరూప విరోధి యనగా దేవతాంతరములయందు పరర్పబుద్ధియును, దేవతాంతరములయందు భగవంతునితో సమానబుద్ధియును, తుదకీ దేవతామలయందు మహత్త్వబుద్ధియును, భగవదవతారములయందు మానుష ప్రతిపత్తియును, అర్చన తారమందు ఆశక్తి ప్రతిపత్తియును.

(౩) పురుషార్థ విరోధి యనగా భగవత్కైంకర్యరూప ఫలముకంటె ఇతరమైన విశ్వర్యము మొదలగు ఫలములనుకోరుటయును, భగవంతునియొక్క ఇష్టా నిష్ఠములను విచారింపక తన కిష్టము వచ్చిన కైంకర్యమును చేయుటయును.

(౪) ఉపాయవిరోధి యనగా ప్రపత్తికంటె ఆన్యములైన భగవత్ప్రార్థనాపాయములయందు వైలక్షణ్య ప్రతిపత్తియును అనగా ఆధిక్య బుద్ధియును, ప్రపత్తుపాయము సులభముగా చేయవగినది కాబట్టి నీ దీని చేత పొందవలసిన ఫలము గొప్పది కాబట్టి నీ ఈఫలము పొందుటకు విరోధులైన మనము చేసుకొన్న పాపములు అధికములు కాబట్టి నీ ఈప్రపత్తివల్ల ఇంత ఫలము కలుగునో లేనో అను సంశయమున్ను.

(౫) ప్రాప్తి విరోధి యనగా భగవంతుని విషయమయ్య

ను భాగవతుల విషయ మయ్యును ఆచార్యుల విషయమయ్యును వారికి శిష్యులయి తనతో సుబ్రహ్మచారులగు వారి విషయమయ్యును చేయనపచారములు.

౨౪- పూర్వాచార్యులవారు ఈమన్త్రమందలి అథామమును తెలియుటకు నునుపు తాముపుట్టినవారుగా రలవి యుండరైరి- దీనియందైన అథామముకలిగిన నెనుక ఈమన్త్రాథామముతో విగాగా మయొకదానితో కాలమును వెల్లించియెరుగరు-

౨౫- ఈమన్త్రము అథామకర శకుండా తన్ను దిచ్చుచింతనసూత ను చేతనే సమస్తఫలముల నిచ్చునదియై యుండగా మా మన్త్రమందుకంటె అథామమందె పూర్వాచార్యులందరును ఆసక్తి కలిగి యుండుటకు హేతు వేషన . . పదుకోరు ఫలము భగవంతుడగుట చేతను ఈఫలము నిచ్చువాడు భగవంతుడగుట చేతను ఈమన్త్రాథామ భగవ దేకోపాయత్వమే అగుట చేతను అథామందే ఆసక్తి కలవారైయుండీరి.

౨౬- ఈమన్త్రమందు చెప్పబడుచున్న అథామము:- ఓమ్ ఆను ప్రణవముచేత జీవునియొక్క శేషత్వమున్ను, నను పదము చేత జీవుని యొక్క పారతంత్ర్యమున్ను- ఈరెండు పదములు విడిచి జీవుని యొక్క శేషత్వ పారతంత్ర్య క్షమాపములను చెప్పుచున్నవి—నారాయణాయ ఆనుపదముచేత ఈ జీవుడు భగవంతుని విషయ మైచేయవలసిన శైలకర్మక్షమాపమయిన ఫలము చెప్పబడుచున్నది—ప్రణవముచేత జీవుని శేషత్వమున్ను, నను పదముచేత భగవ దేకోపాయత్వమున్ను నారాయణపదముచేత శైలకర్మమున్ను చెప్పబడుచున్నవి.

౨౭- జీవుడు పొందవలసిన ఫలము యొక్క వివరము, ప్రమేయశేఖర మను గ్రంథములోనున్న అర్చిరాది యను గ్రంథములోనున్న చెప్పబడియున్నది—ఈ ఆత్మ అర్చిరాది మాత్రముగా పరమపదమునకు బోయి పరిపూర్ణ భగవదనుభవమును చేసి అందువల్ల కలిగిన ప్రీతిచేత ప్రేరణచేయబడిన వాడై భగవంతుని విషయ

మై చేయు సర్వవిధకైంకర్యము లే ఫలముగా ఈ గ్రంథములయందు చెప్పబడుచున్నది.

౨౮. ఈమక్రమము ఎనిమిది అక్షరములు కలదై, మూడుపదములు కలదై యుండును—ఓమ్ అనునది యొక అక్షరము- నమః అనునది కైంక అక్షరములు- నారాయణాయ అనునది అయిదు అక్షరములు- —ఈమక్రమమును నారాయణోపనిషత్తు అష్టాక్షరిగా చెప్పుచున్నది-

౨౯- ఈమూడుపదములును మూడు అక్షరములను చెప్పుచున్నది. అవి యేవి అనగా శేషత్వ మున్న పార తంత్ర్య మున్న కైంకర్య మున్న-

౩౦- ఇందులో మొదటిపదము ప్రణవము-

౩౧- ఇది అకార ఉకార మకారములతో కలిసి ఓమ్ అని పలుకబడుచున్నది-

౩౨- బ్రహ్మ వేదా ధ్యాయనము చేయు సమయమందు ఋగ్వేదము వలన భూః అను వ్యాహృతియును యజుర్వేదము వలన భువః అను వ్యాహృతియును సామవేదము వలన సువః అను వ్యాహృతియును వినబడెను. ఈమూడు వ్యాహృతులను తటిది చూడగా వీటిలోనుండి అకార ఉకార మకారములను మూడు అక్షరములు క్రమముగా పుట్టినవి-

౩౩- కాబట్టి యీ ప్రణవము సకలవేదసారమని చెప్పబడును-

౩౪- ఇందు అకారము సకలశబ్దములకును కారణమై నారాయణ వదమునకు సంగ్రహమై యుండుటచేత సకలజగత్తులకును కారణమై సర్వరక్షకుడనై యున్న యీశ్వరుని చెప్పుచున్నది-

అకారము సమస్త శబ్దములకు కారణ మగుట వల్లను ఈశ్వరుడు సమస్త వస్తువులకు కారణ మగుట వల్లను అకారము భగవంతుని యొక్క సర్వకారణత్వమును చెప్పుచున్నది- (అవ రక్షణ) అనుధాతువువల్ల కలిగి నందున భగవంతుని యొక్క సర్వ రక్షకత్వమును చెప్పుచున్నది.

౩౫- కక్షింతుట యనగా పిరోధిని పోగొట్టుటయును అపేక్షితములను ఇచ్చుటయును.

౩౬- ఈరెండును చేతనుల అధికారానుసారముగా అనగాస్థితికి తగినట్లు ఉండును.

౩౭- సంసారులకు పిరోధి శత్రు పీడాదులు అనగా తావతయమువల్ల కలుగు పీడలు.

తావత్రయ మనగా (౧) ఆధ్యాత్మికము (౨) ఆధిదైవికము (౩) ఆధిభౌతికము.

(౧) ఆధ్యాత్మికమురెండువిధములు ౧ శాస్త్రము అమానసము- ౧ శాస్త్రమనగా శాస్త్రమునకు సంధించు బహు విధములైన వ్యాధులు.

౨ మానస మనగా కామము కోపము భయము ద్వేషము లోభము మోహము విషాదము శోకము ఆసూయ అవమానము ఈప్రకార మాత్సర్యము మొదలగు మనో రోగములు (అధులు)

(౨) ఆధిదైవిక మనగా జరి గాలి చెలంక వజ్రము కిరుపిడుగులు మొదలగు వాటివల్ల పుట్టుతావము.

(౩) ఆధిభౌతికము అనగా పశువులు పక్షులు మనుష్యులుపిశాచములు సర్పములు రాక్షసులు క్షుద్ర సర్పములు మొదలగువాటివల్ల కలుగు తావము అనగా పీడ.

సంసారులకు అపేక్షితము అన్నపానాదులు. ఆదిశక్తముచేత పుట్టుమాలికలు వస్త్రములు ఆభరణములు ఉండనము అంగస్త్రీలింగము మొదలగునవి చెప్పబడుచున్నవి.

ముముక్షువులకు పిరోధి సంసార సంబంధము అనగా అసత్య జ్ఞానము దుష్ట వ్యాపారము మరినదేహము కలవారై యీవిధాతియందుండుట—అపేక్షితము, భగవదనుభవమునకు అనుకూలమైన పరమ విధమునుపాండుట.

విమోచకును ముకు లకును పిరోధి భగవత్ సన్నిధినికేయు నైతి

కర్మమునకు వచ్చు విచ్ఛేదము — అపేక్షితము ఉన్న రోత రక్షం
కర్మవృద్ధి-

౩౮- ఈశ్వరుని కంటె మిగిలినవారు రక్షకులు కారను అంశ
ము ప్రపన్నపరితానములో హేతువులతో విస్తరించి చెప్పబడినది-

౩౯- రక్షించునపుడు పురుషవార భూతురాలగు పరాట్టి స
న్నిధి కావలసి యుండుటచేతను ఈ అకారమందు శ్రీసంబంధము
అనుసంధించవలయును-

౪౦- శ్రీ: అను శబ్దమునకు భగవంతునినిశ్శము విడువకుండా
ఆశ్రయించి యుండు సనియు చేతనుల చేయునిశ్శము సేవించ బడు
చుండు సనియు అధికము.

౪౧- భగవంతుని వత్సస్థలమందు నిత్యమువసియించెయుం
డునట్టి ఈపరాట్టి అవత్సస్థలమును విడిచి లేగగా ఆయనను చె
ప్పుచున్న ఈఅకారమును విడుచును, అనిజ్ఞానాసక్తలయిన సేవా
పతి జియ్యరవారు సాయించిరి-

౪౨- పరిక్రతయగుస్తీ తనపాతివ్రత్యధర్మమునకు తగినట్టు
గా తనపెనిమిటిని గంతొషపెట్టుటకు ఆయనయొక్క పడకను
న్న తనరక్షకర్మధర్మమునకు తగినట్టుగా తనగంతానమునను స్త
న్య మిచ్చట మొదలయిన యపచారములు చేసి కాపాడుటకు
వారితొట్లనున్న విడవకుండాఉన్నట్లు ఈపరాట్టియును తన
కుభక్తయిన గర్వేశ్వరుని చెప్పుచున్న అకారమును తనగంతా
నములైన జీవులను చెప్పుమకారమును విడువకుండా ఉండును-

౪౩- యశోవాదేవి పెనిమిటి అయిన నందునిన్ని కుమారుడ
గు తిక్కప్పనిన్ని విడువక వారలనుధ్యు ఈపరాట్టి జలెనే
యుండెడిది-

౪౪- ఈఅకారమందు శక్తిమునుపట్టి ఒకగా ఈశ్వరశేషత్వ
మునే జెప్పినను లక్ష్మీశేషత్వము కూడా లోకసిద్ధమై తత్విక వ
చ్చును. ఎట్లనగా ఒకనాకకు ఒకయజమానుని వద్ద నాకరీయుం
డుటకు నిణకాయించుకొని దస్తావేజు వ్రాసియిచ్చునపుడు అతని

అజ్ఞానుసారముగా పనిచేతునని వ్రాసియిచ్చియుండిన్ని ఆయన భార్యయొక్క అజ్ఞానుసారముగా నాఖరిచేయదా.

౪౫- కాబట్టి నర్వేశ్యుని పిరాట్టి విడిచియుండదు.

౪౬- ఇందుకు దృష్టాంతములు సూర్యుని లేజస్సు విడిచియుండునట్లును పుష్పమును పరిమళము విడిచి యుండనట్లును స్వామిని పిరాట్టి విడిచియుండదు.

౪౭- కాబట్టి లక్ష్మికో కూడిన స్వామియందే భక్తిచేయవలెను. ఉభయులయందు భక్తి చేయటచేతనే గదా విభీషణుడు భానుపడెను.

౪౮- ఈ అకారమును సంస్కార వ్యాకరణసూత్రము చేత చతుర్థివిధక్తి కనపడకుండ లోపించి అచతుర్థ్యధర్మమును మాత్రము ఇచ్చును.

౪౯- ప్రితి శబ్దమునకును ఏదేని విధక్తులు ఉండగా ఈశబ్దమునకు ఇచ్చట చతుర్థివిధక్తి మాత్రము వచ్చుటకు హేతు వేమనగా.

౫౦- వారాయణాయ అను చతుర్థ్యంత హయిన యీ పదమునకు అకారము సంస్కృతమై యుండుటచేత ఈ అకారమునకు కూడ చతుర్థివిధక్తి కావలెను.

౫౧- ఈ చతుర్థి, “వానికొరకు,” అను అథర్మమునిచ్చు రాజధ్యచతుర్థి అగుటచేతను ఈశ్వరనికి ఈజీవుడు శేషము అను అథర్మమును లెలుపుచున్నది. శేషర్థము అనగా రాసర్పము.

౫౨- శేషర్పము దుఃఖ గూఢమయినదిగా కాదా లోక మందు కనపడుచున్నది అంటిరేని.

౫౩- శేషర్పము యావత్తు దుఃఖ గూఢమయినది అను నియమములేదు. చక్రవర్తులు, మహారాజులు, మొదలయిన ప్రభువుల నన్నిధిని, గొప్ప అధికారుల నన్నిధిని, చేయు శేషవృత్తులు ప్రపంచమందు సుఖముగాను గౌరవముగాను ఉండలేదా?

౫౪- ప్రభుపితృయముయిన శేషర్పము వారి విశ్వరూపి గుణ

ములనుపట్టి వచ్చినది గనుక సునిరూపమయినది అని అంటిరేని ఈ శ్వగుని యొక్క గతుకర్పమును చెప్పుచున్న అకార మందు రక్షణమునకు కావలసిన కల్యాణ గుణములున్న ఉన్నవిగనుక ఈశ్వర విషయ శేషత్వ మున్న ఆగుణములను పట్టి సుఖ తరము గానే ఉండును.

౫౫- ఆత్మకు స్వరూపమున్న భగవద్దానత్వ రూపమైన శేషత్వమే- సనున్నమైన ఆత్మలును పరమాత్మకు శేషభూతులని అనేక ప్రమాణములు చెప్పుచున్నవి.

౫౬- ఆత్మలకును పరమాత్మకును జ్ఞానానందా మలత్వములు గమానముగా సున్నప్పటికిని పరమాత్మకు స్వామిత్వమే ప్రధాన స్వరూప మయినట్లు ఆత్మలకు భగవద్దానత్వ రూపమయిన శేషత్వమే స్వరూపము కాబట్టి ఆత్మ శేషత్వము లేనప్పుడు స్వరూపమే తోచును.

౫౭- ఆత్మకు స్వాభావికమైన శేషత్వమును అంగీకరించక తాను స్వతంత్రుడనను తలంపే ఆత్మాపహర మనబడును.

ఇట్టి స్వాతంత్ర్యము పుట్టి నవెಂಬనే ఆత్మ నశించును- అనగా స్వరూపము లేనిదనివలెనే అగును.

౫౮- ఓమ్ అనే ప్రణవ మందు ఉకారము ఏవ అను అవధారణాధామమును చెప్పుచున్నది- “తదేవ భూతం, తదుభయమ్” ఇత్యాది శ్రుతులయందు ఏవ కారణానమందు ఉకారముండి ఆ ఉకారము ఏవ కారాధామనే ఇచ్చును.

౫౯- ఏవ కారాధామమును చెప్పుచున్న యీ ఉకారము ఈశ్వరుని కేతపు గదితరులకు ఈ ఆత్మ శేషము కాదని అన్య శేషత్వమును తీసివేయుచున్నది.

౬౦- ఉకారము లక్ష్మీవాచకముగా పాంచరాత్ర గ్రంథముల దు చెప్పబడుటచేత ఆకారమందు భగవచ్ఛేషత్వమున్న ఉకారమందు లక్ష్మీ శేషత్వమున్న కొందరు చెప్పుదురు.

౬౧- లక్ష్మీ శేషత్వము చెప్పటకంటె ఇదివరలో ఆకారము

లోవద్దిన లుప్త చతుర్థి వల్ల చెప్పబడిన భగవచ్చేవత్వమునకు
విరోధియైన అన్యశేవత్వమును తీసివేయుటే అవశ్యకమైయున్నది-

౬౨- ఇంద్రాది దేవతలకు భోగ్యమయిన యజ్ఞమందు హేమా
మముచేయు పురోదాశమును కుక్కకు పెట్టినట్లు భగవదేకశే
వమగు ఈ ఆత్మను సంసారులకు శేషముగా చేయుటదిహానింద్యము-

౬౩- ఇదివరలో చెప్పిన లక్ష్మీశేవత్వముకంటె ప్రధానమై
యుండుటయే గాక భగవచ్చేవత్వముకంటెనున్న అన్యశేవత్వ
నివృత్తి ముఖ్యమైయున్నది-

౬౪- యంత్రంకర సంవాదమును సాయించిన తిరుమలినై ఆ
ప్రవారులు భాగవదలక్షణమును చెప్పుచు భగవంతుని పరదినను అన్య
శేవత్వములేని మనుష్యులయితే చాలునని సాయించినారు-

౬౫- ఈ ఉకారము ఆగ్రతనకు పగులకుకూడ శేషమకదు.
ఒక్క భగవంతునకే దేవమనన అర్థమును తెలుపుచున్నది-

౬౬- కవగము చేత పంచ భూగములు అనగా వృద్ధి విజయము
తేజస్సు కామువు ఆకాశము దేవతలకును — కవగము చేత క
పేంద్రియములు అనగా నోరు చెవి చూడము బాహ్యోద్రియ
ము మూత్రోద్రియము చెప్పబడుచున్నవి — అకారము చేత జ్ఞా
నేంద్రియములు అనగా గర్భకు (స్వరమును గ్రహించుచు
మేగంధ్రయము) ౨ వముప్పు (నేత్రేంద్రియము, ౩ శోత్రము
(చెవి) ౪ కర్ణము (చాలుక) ౫ శ్రోత్రము (నోరు) ౬ శ్రుతియును
చెప్పబడుచున్నవి — గుగళము చేత గంధేంద్రియములు అనగా
గంధము తరంగము కమాపము రగ్వరము సశబ్దము ఈ అయి
దును (వృద్ధివ్యాభూతములయందుండుగుణములు) చెప్పబడుచున్న
వి — పకారము చేత మనస్సు చెప్పబడినది- — ఫకారము చేత ఆ
కూంకారము చెప్పబడినది- — బకారము చేత మహాత్త్వమున్న
భకారము చేత ప్రకృతి తత్త్వమున్న చెప్పబడుచున్నవి — ఇట్లు
ఈ యిరువది నాల్గు అక్షరముల చేతను ఇరువది నాల్గు తత్త్వములు
జెప్పబడి ఇరువది ఐదవ అక్షరమైన మకారముచేత ఇరువది అయిదవ

తత్త్వమయిన జీవుడు చెప్పబడుట చేతనున్న ఈ మకారము "మన జ్ఞాన" అను ధాతువును పట్టి జ్ఞానమును చెప్పనదియై యుండుట చేతనున్న జ్ఞానమే స్వరూపముగాగల జీవుడు చెప్పబడుచున్నాడు.

౬౭- ఈమకారము బద్ధముక్త నిత్యరూపముగానున్న సకల జీవసమూహమును జెప్పును.

౬౮- ఏకవచనము జీవసమూహమును ఎట్లు చెప్పనంటే, ధాన్యము మొదలయిన సమూహ వాచకముల యందు ఏకవచనము సమూహమును జెప్పును కాబట్టి యిక్కడ కూడా మకారము జీవసమూహమును చెప్పును. దీనినిజాత్యేకవచనమనివాడుకొందురు.

౬౯- ఈమకారముచేత శేషత్వమే స్వరూపముగా చెప్పబడిన ఆత్మ జ్ఞానానంతములుకూడా లక్షణముగా కలవాడని చెప్పబడుచున్నాడు. దీనిచేత దేహముకంటె ఆస్థవేరని చెప్పబడుచున్నది.

౭౦- ఆస్థ దేహముకంటె పేరనునంశము తత్త్వశేఖరమును గ్రంథమందు సయక్తికముగా చెప్పబడియున్నది.

౭౧- పరిమళముండండబట్టి పుష్పమున్న కాంతియుండబట్టి తత్త్వమున్న ఏలాగున ఆదరింపబడుచున్నవో ఆలాగుననే శేషత్వముండండబట్టి ఆత్మయును ఆదరింపబడుచున్నది. కాబట్టి శేషత్వము లేనప్పుడు శేషము ఆత్మ స్వరూపముతో ప్రయోజనము లేదు. ఈ శేషత్వముయొక్క ఆవశ్యకతను చూపించుటకయ్యే మకారములో చెప్పబడిన జీవస్వరూపమును తెలియ జేయుటకు ముందుగానే అకారములో లోపించి యున్న చతుర్థి చేతను శేషత్వము చెప్పబడినది.

౭౨- తిరుక్కణ్ణపురమనే గ్రామమందువేంచేసియున్న స్వామికే శేషభూతుడను ఇంకొకరికి శేషభూతుడనుకాను అని తిరుమంత్రయోగ్ధవారు పాఠించిన పాశురప్రకారముగా ఈ ప్రణావముచేత జీవేశ్వరులకు శేషశేషిభావ సంబంధము చెప్పబడినది.

౭౩- పద్మమందు నివసించియుండు లక్ష్మీనాథుడగు స్వామిని ఒకనినే నా జ్ఞానము చూచును అని పాయ్గై యోగ్ధవారు సా

యించిన శ్రీసూక్ష్మప్రకారముగా లక్ష్మీ సహితుడైన శ్రీయఃపతిశే
సర్వాత్మను శేషమై ఉండునను అధికము ఈ ప్రణవమందు
చెప్పబడుచున్నది.

౨౪. అకారముచేత గతుకుడైన సర్వేశ్వరుడు చెప్పబడుచు
న్నాడు. మకారముచేత రక్షింపబడుజీవుడు చెప్పబడుచున్నాడు.
అకారమందున్న లుప్తచతుర్థి చేత రక్షణకు హేతువయిన జీవే
శ్వరులకున్న సంబంధము చెప్పబడుచున్నది. ఉకారముచేత రక్ష
ణఫలము చెప్పబడుచున్నది.

రక్షణమునకు ఫలము అన్యులకు పనికిరాక ఈశ్వరుని ఆహ్లా
దయి యుండుట. దీనినే అనన్యార్హత్వమని చెప్పుదురు.

౨౫. ఇళమీదను ప్రణవాధికము వివరింపబడుచున్నది.

౨౬. ఈప్రణవములోనున్న ఉకారము యొక్క అధికము న
మఃపదముచేత బహుళముగా చెప్పబడుచున్నది. మకారము యొ
క్క అధికము నారాయణ పదమందుండు యతుర్థవిధక్తిచేత వి
స్తరింపబడుచున్నది. ఈమకారము యొక్క అధికము నార పద
ముచేతకూడా వివరింపబడు నని చెప్పుదురు.

౨౭. ఈమన్తములోనుండు అకారమును ముందుగా వివరిం
చి తరువాత ఉకారమును వివరించవలసి యుండగా అట్లు వివరిం
పక పోవుటకు హేతు వేమనగా:—అకార వివరణ మయిన నారా
యణపదమందు చెప్పబడుచున్న ధగవైకాంకర్యమునకు విరోధు
లైన అహంకార మమకారములు నశించితేనేగాని అధగవైకాం
కర్యము రుదించదుగనుక నమః పదముచేత అవిరోధులను పోగొట్టు
టకై ఉకారమును ముందుగా వివరించివారు.

౨౮. నమః అనుపదమందునలనియుమఃఅనియు రెండుపద
ములు గలవు.

౨౯. మః అను పదవ్యుత్పదము “నాకు” అనెడిఅధికమునుచె
ప్పి శేషత్వమునకు ప్రతిరోధియైన స్వారంభ్ర్యమును చెప్పుచున్న
ది. న అనుపదము “కాదు” అని నిషేధవాది యగుటచేతను మ

కారములఁ జెప్పబడిన స్వాతంత్ర్యమును తీసివేయుచున్నది-

౫౦- న, మః, అను రెండుపదములు కలిసి “ఆత్మతనకు తాను శేషభూతుడు కాడు, స్వతంత్రుడును కాదు” అనుఅర్థమును చెప్పుచున్నది.

౫౧- శ్వశేషత్వ అన్యశేషత్వములను రెండింటిని తీసివేయుచున్న డి కారమునకు వివరణమైన యీనమః పదమందు అన్యశేషత్వమును తీసివేయక శ్వశేషత్వముచుమాత్రము తీసివేయుటకు హేతు నేమంటే. అన్యశేషత్వమును, ఈశ్వరుడు తన కల్యాణగుణములను చూపించి నివర్తకంపజేయుట కవకాశమున్నది- నాకేనేను శేషమన్నప్పుడు అట్టి అవకాశము లేదు- గనుక అన్యశేషత్వముకంటె శ్వశేషత్వము కూర్కొనెనదికాబట్టి దానినిమాత్రమే తీసివేయుచున్నది.

౫౨- ఈ నమఃపదముచేత ఆత్మముక్తినిపొందుటకుకలిగియున్న విరోధులు పోగొట్టుబడుచున్నవి-

౫౩- ఆవిరోధులు మూడు-

౫౪- అపియేవనగా (౧) ప్రణవమందు చెప్పుచున్న శేషత్వ స్వరూపమునకు డిండువిరోధియును, (౨) ఈ నమఃపదమందు చెప్పుచున్న భగవదేకోపాయత్వస్వరూపమున కుండు విరోధియును, (౩) నారాయణపదమందు చెప్పుచున్న పాశ్చర్యస్వరూపమునకు డిండు విరోధియును.

౫౫- ఈ విరోధులుపోవడమనగా ఏమన్నను:-

(౧) స్వరూపవిరోధియనునది నేను, నాది, అనేమ అహంకార మనుకొనములేనగుటచేత వాటినివిడిచి “నేనునీకుపరతంత్రుడను, నాసంబంధముగలవస్తువులునీకుపరతన్త్రములు” అనిఆత్మాత్మీయములనుభగవత్సన్నిధిని సమర్పించి యుండుటయే స్వరూపవిరోధిపోవుట-

(౨) ఉపాయవిరోధి యనునది తనరక్షణ విషయమైతానుస్వతంత్రుండు యుండుట అగుటచేతను, దానిని నిడుచుకొని తనరక్షణ

భారమును సర్వేశ్వరుని యందుంచుటయే ఉపాయవిరోధిపోవుట.

(3) పాప్యవిరోధి యనునది పరమపదమందు ఈశ్వరునికి తానుచేయు కైంకర్యము తన ఇచ్ఛాప్రకారము చేయుట; దానినిఁడిచి ఈశ్వరుని కె ప్రియ మయిన కైంకర్యము చేయుటయే పాప్య విరోధి పోవుట.

౨౬- నుః అను పదమందు అహంకార మమకారములుఁడుట చేతను దానితో సంబంధించడము ఆత్మస్వరూపమునకు నాశము- న మః అను పదము చేత అహంకార మమకారములు తీసివేయ బడుచు న్నవిగనుక దానితో సంబంధించడము ఆత్మస్వరూపమునకు ఉజ్జ్వల నము, అనగా, ప్రకాశింపజేయునది.

౨౭- ఈ నమః అను పదము ప్రణవమందు చెప్పబడిన అనన్య శరణార్థ శేషత్వస్వరూపమును , తనయందు చెప్ప బడిన అనన్య శరణత్వస్వరూపమయిన ఉపాయస్వరూపమును , గారాయణ పద మందు చెప్ప బడిన అనన్యభోగ్యత్వరూపమయిన ఫలస్వరూపము ను , ప్రకాశింపజేయుచున్నది.

అనన్య శరణత్వ మనగా భగవంతుడే గడు కుడని యుత్తములు గడుగులుకొనియు నమ్మియుండుట.

అనన్యభోగ్యత్వమనగా భగవత్కైంకర్యమే తనకుభోగ్యమని యు ఉత్తరము భోగ్యముకాదనియు నమ్మియుండుట.

౨౮- ఈస్వరూప ఉపాయ పురుషార్థమును ప్రకాశింప జేయు విధమేమనగా:-

(౧) ఆత్మవారులు భగవత్తేషత్వమాత్రిముతో తృప్తి పొందక వానిసంబంధమైన తొలవిల్లి మంగలమనే దివ్యదేశమునకుకూడా తాము శేషమైన ప్రకారమును “తొత్తం” అనే నమఃపదమును పా యించుట వల్ల ఈ నమః పదము శేషత్వ స్వరూపమును ప్రకాశింప జేయు చున్నది.

(౨) ఆత్మవారులు “తిరువేంగడముడయానుకు నేను శేషభూతు కను, వాడుకాను, అందువల్ల నే గారక్షణోపాయము నాటలేదు,

వాని యందే ఉన్నది" అను అథామును నమఃపదమున సా
యించుటచేతను ఈపదము ఉపాయమును ప్రకాశింపజేయుచున్నది-

(3) ఆత్మవారులు నిత్యవిభూతియందుచేయు కైంకర్యము యొక్క భోగ్యతాతిశయముచేతను ఒకపిథమైన స్వారంభము పుట్టినందున దానినిపోగొట్టుకొని కైంకర్యమును వృద్ధిపొందించుకొనుటకొరకు కైంకర్యంతమందు నమఃపదమును సాయించుటచేతను దీనియందు ప్రాప్యము ప్రకాశింపజేయబడుచున్నది-

౮౯- తిరుమంత్రయోగివారులు ఈ తిరుమంత్రముందు సకలాథాములుఉన్నట్లు ఒప్పుకొనుచు భగవద్ప్రీయకరమైన భాగవతశేషత్వమునే ప్రధానాథాముగా సాయించియున్నారగునక భగవచ్ఛేషత్వమునకు పిరొద్దులైన అహంకార మనుకారములను నశింపజేసి అభగవచ్ఛేషత్వమును ప్రకాశింపజేయుచున్న ఈ నమఃపదమందు భాగవత శేషత్వమునుకూడా అనుసంధించవలయును-

౯౦- జీవునియొక్క శేషత్వమును చెప్పుచుండెడులుప్త చతుర్థితోకూడుకొనియున్న అకామందును ఈ భాగవత శేషత్వమున్నరనికొందరుచెప్పుదురు, అరన్యాహ శేషత్వమును చెప్పచుండెడిదికారమందును ఈ భాగవత శేషత్వమున్నదని కొందరుజెప్పుదురు-

౯౧- ఈశ్వరుడు ఎల్లప్పుడు సత్యుడు, నిత్యుడు, నిత్యమును నిత్యము అదియు అనిగా ప్రకృతి ప్రాతన్యములేనిపరాథానుభుటచేత స్వారంభములేక ఎల్లప్పుడు పరాధీనమయ్యే యుండుననియు, అత్యున్నతముకలవాడగుటచేత సర్వతంత్రుడనియు, శేషత్వముకలవాడగుటచేత ఈశ్వరపతంత్రుడనియు, ప్రణవమందుచెప్పబడుచున్నది. ఈ నమఃపదమందు ప్రణవమందు వలెగాక అదియును పరాథాముగానే పరిగ్రహించునట్లు కేవల ఈశ్వరునకే ప్రియమగునట్లు తన్ను పరిగ్రహించవలెనని ఆత్మప్రార్థించు ప్రార్థన చెప్పబడుచున్నది.

౯౨- ఈశ్వరసన్నిధిని జీవుడు కైంకర్యముచేయు దశలో ఈశ్వరుడువీనియందు మోహముచేతను తనస్వామిత్వమును వీనియందుంచి వీని శేషత్వమును రాను అవలంబించి వీని (జీవునియొక్క)

శేషత్వమును చెడగొట్టునపుడు తన శేషత్వమును కాపాడుకొనుట కై ఈ శ్వేతభోగమునకు ప్రతిబంధము కలుగజేయకూడదు.

౯౩- పుణ్యమందును నారాయణపదమందును ఆత్మకథగవచ్చేపత్వమును శేషత్వోపైతమైన కైంకర్యమును స్వరూపముగా చెప్పించుటగా అందుకు విరోధముగా భగవంతుడు ఆస్కాంతైతానతకుర్రుగానున్నట్లు భోగదశయందు కనుపరుపబోవునప్పుడు తన శేషత్వమునకు భంగము కలుగునేమో యను సంశయముతో ఈ శ్వేతనియొక్క భోగమునకు భంగము కలుగజేయకూడదు- అనితాత్పర్యము.

౯౪- ఇదివరలో చెప్పిన పారతంత్ర్యజ్ఞానము మొక్కచే భవమేమనగా- "భగవదేక శేషముగా నేనన్న పరిగ్రహించవలెను" అనెడియీ పారతంత్ర్యజ్ఞానము పుట్టినమాత్రము చేతనే ఈ ఆత్మకృతకృత్యుడగుచున్నాడు. అనగా తన హితార్థమై చేయవలసిన పనులన్నియు చేసిన వాడగుచున్నాడు- ఈ అవిద్యత్పారతంత్ర్యజ్ఞానము లేనప్పుడు ఆత్మావహరము మొదలగు సకలదుష్కృతములును జేయబడినవే- ఈ అవిద్యత్పారతంత్ర్యజ్ఞానము ఉన్న మాత్రము చేతగ ర్వేత్వరునకు సకల సుకృతములును చేసినవానియందు కలిగెడు ప్రేమకలుగును. ఈ అవిద్యత్పారతంత్ర్యజ్ఞానము లేకుండా యీశ్వర ప్రీతికొరకును తన పాపములు నశించుటకొరకును నేయుయజ్ఞాదులును ప్రియశ్చిత్తములుగ నిష్ప్రయోజనము లగును- ఈ పారతంత్ర్యజ్ఞానము కలిగినమాత్రము చేత సమస్త పాపములును పోయి సమస్త ఫలములును సిద్ధించును.

౯౫- నారాయణ పదమునకు ఆధామేషమనగా-

(౧) నారాణాం ఆమనంయః సః నారాయణః అనియు (౨) నారాః ఆమనం యస్య సః నారాయణః అనియు తత్పురుష బహువ్రీహి సమాసములు రెండింటి చేతనును ఈ నారాయణ పదము రెండభాగములను జెప్పుచున్నదగుటచేత ముందు తత్పురుష సమాసార్థము చెప్పబడును.

(౧) నారాణాం నారములకు, ఆయనం స్థానము, యః ఏవ
దో, గః వాడు, నారాయణః నారాయణుడు-

ఈ సమాసమందు ఆయనపదమునకు పాప్రము అనగా ఘనము
న్న పాప్రము అనగా ఉపాయమున్న అథామ లగచున్నది- ఇ
వి ముందు వివరింపబడును-

౯౬- నారములకగా నశించనివస్తువులయొక్క సమూహములు-
'రిక్షయే' అనుధాతువుపైని పుట్టిన 'ర' అనుపదమునకు న
శించువస్తువు అథామై "నర" అని నకారము దానితోకలిసి
నాశములేని వస్తువును జెప్పును- సమూహాథామందు అన్ ప్రస్య
యమున్న అదిశృద్ధియునువచ్చి 'నారః' అనుపదమై నిత్యవస్తు
వులయొక్క సమూహమును చెప్పును- నారాః అనుబహువచనము
సమూహముయొక్క బాహుళ్యమునుజెప్పును-

౯౭. ఆ నిత్యవస్తు సమూహము లేవనగా:-

(౧) ఈశ్వర స్వరూపమును నిరూపించు, ఆనగానిగణించు, జ్ఞాన ఆనంద అమల త్వాదులును, వాటిచే నిగణించబడిన ఈ
శ్వరస్వరూపమునకు విశేషణములై సకల గుణ ప్రధానములైన
౧ జ్ఞానము ౨ శక్తి ౩ బలము ౪ విశ్వరూపము ౫ కర్మము-
౬ లేదన్న అనుపక్షణములును, అపక్షణములకు అన్వేషములై
న ౧ వాత్సల్యము ౨ స్యామిత్యము ౩ సౌశీల్యము ౪ సౌలభ్యము మొ
దలైన అనంతకల్యాణ గుణములును, పదమ పదమందు నిత్యముగా
నుండు దివ్యమంగళవిగ్రహమును, ఇచ్చచేత పరిగ్రహించు అవతా
రాది సకల దివ్యమంగళ విగ్రహములును, అవిగ్రహ గుణములైన
సౌందర్యము సౌకుమార్యము సౌగంధ్యము లావణ్యము యావనము
మొదలగునవియును, అవిగ్రహమందు ధర్మింపబడు అనంత దివ్యాభరణ
ములును, శంఖము చక్రము గద ఖడ్గము ధనుస్సు మొదలయిన అ
నంత యుధములును, శ్రీదేవి భూదేవి మొదలగు అనంత దేవులును,
అనంత గరుడ విశ్వకేనులు మొదలుగాగల అనంత నిత్యసూక్తులును,
అకంకారోపకరణములైన ధర్మములు చామరములు తాళవృంతము

లు (అనగా విశేషకర్తలు) భృంగులు (రాహుళ్యములను ఉంచుకొను గింజీలు) పరస్పరహితులు (అనగా పీకుదానులు) మొదలగునవియును, ద్వారములను కాచు సంక ప్రిచంప భద్ర) సుభద్ర) జయ విజయ ధాత్య విధాతలు మొదలగు ద్వార పాలకులును, కుముదకుము నాక్షపుష్పరీకవానునశంకుకణా సర్ప నేత్రసుముఖసుప్రతిష్ఠితాదిసేనాధిపతులును, సంసారసంబంధమున విడిచిపరచు పక్షమున కువెల్లి నిత్యులతో సమానమైన దివ్యరీరములనుపొంది సకలకైంకర్యములనుజేయు అనన్తము కార్తవ్యులు, పంచోపనిషత్తులైన వరమపదన్యును (పంచోపనిషత్తులనగా పరమేష్ఠి శక్తియును పురషశక్తియును విశ్వశక్తియును నివృత్తి శక్తియును సర్వా శక్తియును అనుపేర్చు గువి- ఈ అయిదింటిని పంచోపనిషత్తులని పాంచరాత్రము చెప్పుచున్నది- ఈజగత్తు పంచభూతార్థకమైనట్లు ఆ పరమపక్షము పంచశక్తి మయ మని పాంచరాత్ర) మందు చెప్పబడియున్నది) సత్త్వరజ స్తమోగుణాస్త్వకమై లీలావిభూతికి కారణమై ఈశ్వరునికి లీలోపకరణమైన మూలప శృతియును, సైనము లొలంబుకొనియున్న భంగురేణువులవలననే మూల ప్రకృతిలో అంబుకొనిపోయి కరణకర్తృబరణులులేక అదిత్పాత్రియై పడియున్న బద్ధార్థులును, కుణావాదిహ పరియున కామ్యును, మూల ప్రకృతి వికారములైన మహారాషలు, మహత్తు అహంకారముపు థివ్యాది పంచభూతములు గుఢాదిపంచకషయములు స్వగాది పంచజ్ఞానేంద్రియములు వాగాది పంచ కమేంద్రియములు మనస్సును జ్ఞానేంద్రియము ఈయిరువదిమూడు వికారములును, అనన్తకోటిబ్రహ్మాండములును, అబ్రహ్మాండములలో పలకండు దేవతలు మనఃస్థులు పశుపత్యాదులు వృక్షాదులు ఈ మొదలయిన సమస్తమున్నదిర్థవస్తు సమూహమనబడును.

ఈ నిర్ణయస్తువులు కేండువిధములు. ౧- స్వరూప తోనిర్ణయములనియు, ౨వ)వాచాతో నిర్ణయములనియు-

స్వరూపతోనిర్ణయము లనగా ఎప్పుడైనను ఏవిధమైన మూ

త్వలును లేక యేకాకారముగానుండు పదార్థములు. అవిజ్ఞానానందామూర్త్యాదులు మొదలుకొని కాలము వరకు ప్రానిచెప్పబడినపదార్థములు.

ప్రపంచాతీనిత్యములనగా ఉత్పత్తివినాశాదివికారములనలకలును యాపభేదములున్నప్పటికిస్వరూపాదులకు నాశములేనిపదార్థములు. ఇవి మహావామలు మొదలుకొని నేవాదిపదార్థములవరకును ప్రానిచెప్పబడినవి.

౯౮. ఆధారవాదియైన 'అయన' శబ్దము, ఈనిత్యవస్తువులకు ఈశ్వరస్వరూపము ఆధారమని చెప్పుచున్నది.

౯౯. ప్రానిచెప్పిన తత్వగుణాధారముగాక "నారాః అయనం యస్య సః" అనుబహువీహి సమాస ప్రకారముగా 'ఈ నిత్యవస్తువమూహములు ఆశ్రయముగా గలవాడు, అనగా, స్థానముగా గలవాడు అనియు చెప్పుదురు.

"నారాః నారములు, అయనం స్థానము, యస్య ఎవనికో, సః వాడు, నారాయణః అనబడుచున్నాడు" అని బహువీహి సమాసార్థము. తత్వగుణసమాసమందు ఈశ్వరునికల్యాణగుణములనుకూడ నారశబ్దవాచ్యములుగా వ్రేసికొనినప్పటికిని ఈ బహువీహి సమాసమందు వాటిని విడిచి తక్కినవాటినే తీసికొనవలసియుండును. అలాగున తీసికొనియెడల ఆత్మాశ్రయము, అనవస్థ, అనురంభదోషములు వచ్చును. ఆత్మాశ్రయమనగా త్వయందు తానుండుట; అనగా తనకు తానే ఆధారమై యుండుట. లోకములో ఒకమనిషి తన మెడపైని తాను ఎక్కి కూర్చుండుట వలెనే అసంపదర్థముగాకనబడును. ఎట్లనగా. ఈశ్వరుడు సగుణుడుగనుక తనగుణములలో ప్రవేశించు నపుడు సగుణుడయ్యే ప్రవేశించవలెను; అట్లు ప్రవేశించునపుడు ప్రవేశించబడుచున్న గుణములే ప్రవేశించువాని గుణములై యుండుట వలన వాటికిని బటికిని భేదములేక ఆత్మాశ్రయమును దోషము వచ్చును. అనవస్థాదోష మనగా పరిసమాప్తి లేకపోవుట. ఆ

తాళియిదోషమును పోగొట్టుటకై ఈశ్వరునియందున్నగుణములకును ప్రతిజింపబడు గుణములకును స్వరూపభేదమును అంగీకరించు పక్షమున ప్రతిజింప బోవునపుడు ఈశ్వరునియందుండు గుణములయందును తిరుగా గుణ విశిష్ట సయ్యే వ్యాపించివలసియుండును. ఇందువల్ల బహుగుణకల్పనము వచ్చునో, గనుక ఆనవస్థాదోషముతప్పదు.

౧౦౦. ఈతత్వము, బహువ్రీహి, అనెను రెండుసమాసముల చేత కలిగినఫలితముపడున గా సమస్త పదార్థములకు ఆధారమై యుండుటయ నేమపరత్వము అనగా ఆధ్యము, తత్త్వమువలల నున్న ఇట్టి అనితత్వమైన తాను సకల చేతనం చేతనముల యందును అమరి అంతర్యామిగా నుండుటవల్ల వచ్చిన సోలభ్యము అనగా సర్వసులభత బహువ్రీహిసమాసమువల్ల నున్న ఫలించినది--

౧౦౧. ఈ రెండుసమాసములవల్ల నున్న అంతర్యామిత్వము, ఉపాయత్వము, ఉపేయత్వము కూడ చెప్పబడుచున్నది. బహువ్రీహిసమాసము చేత అంతర్యామి బ్రాహ్మణము మొదలైన ఉపనిషత్తులయందు "యస్యాత్మాగీరమ్-య ఆత్మాన మంత రోయమయతి-యమాత్మానవేద" ఇత్యాది వాక్యములలో చెప్పిన ప్రకారముగా సమస్త పదార్థములకు అంతర్యామిగానుండి నియమించు వాడై వర్తించుటయ నేమ అంతర్యామిత్వము చెప్పబడుచున్నది.

యస్యాత్మాగీరమ్-యస్య, ఏపరమాత్మశః- ఆత్మా, జీవాత్మ. శరీరం- శరీరమో-య ఆత్మాన మంత రోయమయతి- యః, ఏపరమాత్మ-ఆత్మానమ్, ఆత్మశః- అంతరః, అంతర్యామివిధివాదై-యమయతి, నియమించుచున్నాడో. యమాత్మానవేద- యమ్, ఏపరమాత్మశః- ఆత్మా, జీవాత్మ- నవేద, ఏరుగడో- అని శ్రుతికి అర్థము.

తత్త్వమున సమాసము చేతను ఇన్ గతో అనుధాతువు వల్లగాని, అయగతో అనుధాతువువల్ల గాని సిద్ధించిన ఈయనపక్షమందు ఈయలే అనేన త్యయనమ్ అను కరణే వుత్పత్తి వల్ల నున్నది, ఈ

య లే ఇతి ఆయనమ్' అను కర్కణవ్యుత్పత్తి వల్ల నన్ను, ఉపాయ
త్వమును, ఉపేయత్వమును క్రమముగా చెప్పబడుచున్నది.
'ఇన్' అను ధాతువునకు 'పొందుట' అర్థము. 'ఆయ' అను ధాతు
వునకున్న పొందుటయే అర్థము.

'ఈయ లే అనేన ఇతి ఆయనమ్' - అనేన, దీనిచేతను - ఈయ లే, పొం
దింపబడును. కాగా ఆయనమ్ అని కరణవ్యుత్పత్తికి అర్థము.

ఈయ లే ఇతి ఆయనమ్ - పొందబడుచున్నది కాగా ఆయనమ్
అని కర్కణవ్యుత్పత్తికి అర్థము.

కరణాధామమును చెప్పవది కరణవ్యుత్పత్తి (కరణవ్యుత్పత్తి) అనబ
డును. మనము పొందు ఫలమునకు ఈశ్వరుడు కరణమైన అనగా పాథ
నమైన, ప్రకారమును చెప్పుచున్నది గనుక కరణవ్యుత్పత్తి అనబడును.

కర్కణాధామమును చెప్పవది (కర్కణవ్యుత్పత్తి) కర్కణవ్యుత్పత్తి అన
బడును. పొందబడుటకు ఈశ్వరుడే గనుక కర్కణవ్యుత్పత్తి అనబడును.

ఈశ్వరుడు సమానమందు ఉపాయత్వమును ఉపేయత్వమును ఈ
ర్థము చెప్పనప్పుడు సారశబ్దమునకు ఆచేతనములను విడిచి చేతనము
లను మాత్రమే ఆర్థముగా చెప్పవలెను. ఆచేతనములకు జ్ఞానము లేదుగ
నుక జ్ఞానకార్యమైన ఉపాయత్వ ఉపేయత్వములు లేవని వసిష్ఠ
స్మృతి మొదలగువాటియందు చెప్పబడుచున్నది.

౧౦౨- ఈశ్వరానంద శబ్దాధామమును తీరుమంత్రై ఆటవారులు
అనుసంధించునట్లుడు ఈశ్వరునియొక్క సర్వవిధబంధుత్వమును పా
యించినందువల్ల ఆయన పదమును బంధుత్వప్రియుక్తమైన పా
ప్యత్వమును చెప్పబడుచున్నది. ఈ బంధుత్వప్రియుక్తమైన పా
ప్యత్వమేగాక యీ ఆయన పదమందు ఈశ్వరునియొక్క సర్వవిధ
పాప్యత్వమును చెప్పబడును.

౧౦౩- ఈశ్వరునితో మనము ద్వేషించి అన్యశేషభూతులమై
పోయినప్పుడును ఆయన మనన విషయక మనకు మంచినే చేయు
చుండును. ఇందువల్లను ఈశ్వరుడే నిరుపాధిక బంధుని యూ

హింసదగియున్నది -

౧౦౪- మనకు ఈశ్వరుడు చేయుమంచి యేమనగా - లోకము లో దుర్మార్గుడైన కొమారుడు హఠపుచెప్పిన తండ్రితో జ్వేషించి ఆయననువడిది సైకివెల్లిపోయి ఉపవాసము గానున్నప్పుడు వానియందలి దయ చేతను పొందివిషవశాలక వాడు ఉడుక్కల మునకు ఎక్కరికిని తెలియకుండా తానువంపించినట్లు అన్వయించు కుండా ఆహారము మొదలయిన వాటిని పంపించి రక్షించు ప్రళయముగా ఈశ్వరుడును తనయొద్ద శేషపడక ఈచేతనును స్వగోత్రులై తిరుగుచున్నప్పటికి తాను క్రియించలి కృపచేరిపడువజ్రాలక యెదుటవచ్చి స్వయముగా రక్షించెదమంటే అంగీకరింపలేమో యని అంతర్యామి మ్రోయుండీ సమగ్రతత్వమును చేయుచు నుండును.

౧౦౫. ఆయ. అనుభవతులిత చేతను అనంతాత్మవారులుచేయు కైంకర్యమువలెనే సర్వకైంకర్యములను చేయవలెనని చేరినదుప్రాధికాంచుచున్న ప్రాధాన చేప్పబడుచున్నది.

ఈశ్వరునికి ఎండవానలు తగలకుండు ఛత్రముగాను, కూర్చుండుచో సంహారముగాను, నిలువబడునపుడు పాదుకలుగాను, క్షీరాబ్ధియందు పవరించునపుడు మరుపుగాను, పీరాట్టితో వేంచేసె యున్నప్పుడు మంగళ దీపముగాను, ధరించుటకు పట్టువస్త్రియుగాను, చేరబడుటకు ఛారిసుగానున్న ఇంకా ఆయా యవస్థలయందు ఆయా రూపములుగానంది సర్వశేషవృత్తులను చేయుట చేతనే అనంతాత్మవారులకు శేషుడను తరువామము అనగా పేరు విచ్చినది ఆత్మవారాచార్యులు పాయించియున్నారు.

౧౦౬- నమః అమృతము చేతను ఈశ్వరుడు తనకు అని దేవీనిన్ని అదర్శించుటకు అవకాశము లేని పారతన్యము చేపట్టి యుండిగా ఈవతులితయందు కైంకర్యమునావరించి ప్రాధికాంచుటదూషణ అంటిరేని.

౧౦౭ అచ్యుత్పరతన్త్ర్యమును నమః వదమునందు జెప్పిన

వృత్తికిని ఈ కైంకర్య ప్రాధాన యనునది గర్వభోక్తృభ్యో రూపమై న అహంకార మూలముగా వచ్చి యుండ లేదు గణకణము, సర్వేశ్వరుని ప్రీతి చేయడమే స్వరూపముగా గల శేషస్వప్రయుక్తమై వచ్చినదిగనుకనున్న అనగా అది తునై పడియుండి నీ కైంకర్యము చేతునుగాక అది అత్యంత పారతంత్ర్యముతో కూడ ఈ కైంకర్యమును శ్రీమల శేఖరాక్షరములు ప్రాధికరించుచున్న ఇదిగదా రూపవీరుడముకాదు. అనగా స్వరూపమునకు ఉచితమైనదే.

౧౦౮- అదు చేతను సర్వవిధ కైంకర్యములు ఎడలేగకుండా మేము చేతుముగాక అని ఆక్షరములు ప్రాధికరించిన కైంకర్య ప్రాధానము ఈ చతుర్థి విధికి చెప్పుచున్నది.

౧౦౯- ఈశ్వరుని సేవింపనగున మనస్సును పట్ట లేనివారికి సేవింపవలయు నిద్రపట్టదు. సేవింపనలకు వార “సదాపశ్యన్తి సూరయః” అను శ్రుతి ప్రకారముగా ఈశ్వరుని యొక్క నిత్యానుభవ నిత్యకైంకర్యములను జేయుట చేత నిద్రపట్టదు. సదాపశ్యన్తి సూరయః అను శ్రుతికి సూరయః అనంతగరుడవిష్వక్సే నాకులను నిత్యసూరులు, సదా ఎల్లప్పుడును, పశ్యన్తి చూచుచు న్నారు అనగా సేవింపచుచున్నారు. అని యర్థము.

౧౧౦- ఈశ్వరుని సేవింపిన పిమ్మట ఈలాగు నిత్య సేవయు నిత్యానుభవము, చేయవలసిన కాలాంతయు గంపారములో పడి వ్యర్థముగా పోగొట్టుకొంటినే అని అదీవరల గతింబన కాలమును గూర్చి దుఃఖించుచుండు చేతనునికి మరి నిద్రపట్టనా.

౧౧౧- ఈశ్వరస్థానము కలుగఁబడు నేను నేనివాడను. జ్ఞానము కలిగిన తరువాత మృత్యు వియోగుని అని ఆక్షరములు సూచించుట చేతను ఈ ధగవద్ జ్ఞానము గలవారికి నిద్ర లేవ పోవడము సరేగదా మరపుకూడా కలుగదు.

౧౧౨- ఈశ్వర కైంకర్యమందు అనగ్తి గలవారిస్థితి ఇదిగనుక ఈ కైంకర్య ప్రాధాన సర్వదేశ, సర్వకాల సర్వావస్థలయందును అనువర్తింపదయింపదు స్వరూపవీరుడముకాదు.

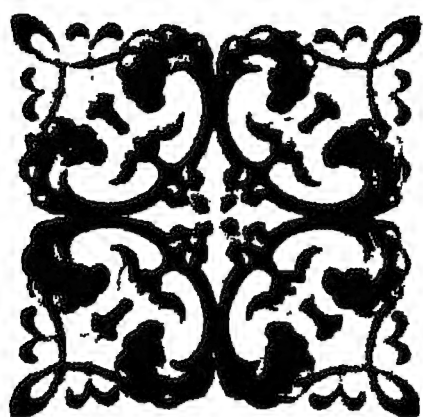
౧౧౩.- భార్యకుమంగళసూత్ర భారణమువల్ల భర్త కే అన్య
రాలు అన్యకు అన్యరాలుకాదు అనే అంశమును కనపర్చునట్లు
గా తిరుమంత్రోపదేశమువల్ల చేతనులు ఈశ్వరునకే అన్య
లుగాని అన్యకుకాగు అను అంశమును కనపరచుటకై ఈ అష్టా
తరీ మంత్రమును మంగళసూత్రముగా నిరూపించుచున్నారు.

పదువారు దారములతో పేని రెండు పేటలుగా కట్టబడిన లోకీశ
మంగళసూత్రమున లెనే గాక ఎనిమిది దారములతో పేని మూడువరు
సలుగా కట్టబడిన మంగళసూత్రమున లెనే ఎనిమిది అక్షరములతో
మూర్ఖబడి మూడు పదములుగా ఏర్పరుపబడిన ఈ తిరుమంత్రము
ఈశ్వరుని చేత అత్మకు కట్టబడిన మంగళసూత్రము- ఇందువల్ల త
రుమంత్రోపదేశము అన్యకు అవశ్యకము-

౧౧౪.- ఇందువల్ల ఈ తిరుమంత్రములో సంబంధముగల అత్మకు
కు ఈశ్వరుడు పత్తియొడింపి గక్షించును-

౧౧౫.- ఈ తిరుమంత్రములో విస్తారముగా జెప్పిన అధికము
మ గంగ్రహముగా సాయించుచున్నారు.

అకారవాచ్యుడై సర్వరక్షకుడైన సర్వేశ్వరునకే శేషభూ
తుడైన నేను వాకుగాని అన్యకుగాని శేషభూతుడను కాక పో
వలయును. సర్వ శేషి అయిన త్రిమన్ నారాయణునికే సర్వవిధ
కార్యములను చేతునుగాక అని చేతనుడు జేయు ప్రాధికానము
ఈ మంత్రము కొప్పుచున్నది-

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

ద్వయ ప్రకరణము-

తిరుమన్త్రిమూలనమఃపదముచేత చెప్పబడిన ఉపాయత్తమును న్ను, నారాయణపదములో చెప్పబడిన ఉపేయత్తమునున్ను, అనగా ఫలమునున్ను “త్రైమన్నారాయణచరణౌ శరణం పప్రద్యే” అనుపూర్వవాక్యము చేతనున్ను, “శ్రీమతే నారాయణాయ నమః” అనుఉత్తరవాక్యము చేతనున్ను క్రమముగా అందరికి పశచదముగా నెలయునట్లు చెప్పుచుండుటచేగను ఈమంగ్రీత్తమునకు ద్వయ మనుపేరుగలిగినది. ఈప్రకరణములో దానిఅర్థమును చెప్పుటచేత ను ఇది ద్వయప్రకరణము అనబడుచున్నది.

ఈమంగ్రీముశీ, విష్ణు లోకములందు పెరియపరాత్పితశ్రీయః పతిచేత నుడిపదేశించబడినది. ఆమెవల్ల శ్రీవిత్వశ్చేనులవారికి ఉపదేశించబడి వారిద్వారా శ్రీమన్నమ్మాళ్ల వారులకు లబ్ధమై ఉపదేశపరంపర గా వచ్చుచున్నది.

నైష్ఠవునకు అవశ్యముగా నుండవలసినలక్షణములు:—గర్వభర్తాకారవిర్యజ్య ఆననప్రకారముగా ఈశ్వరునికంటె నితరములయిన వాటియందులనగా కర్కజ్ఞానాదిఉపాయములయందును దారవు త్రాడి విషయములయందును సంబంధమును పడుచుకొనుటయు, మామేకం శరణం వ్రజ ఆనన ప్రకారముగా గర్వరక్షకుడైన సర్వేశ్వరుడే రక్షకుడని ఆశ్రయించుటయు, మనము చేయుప్రవర్తి యెవని స్వల్పమయినప్పటికిని మనయందు కల దోషములు మిక్కిలి అధికములయినప్పటికిని మనము పొడవలసిన ఫలము మిగుల గొప్పదయినప్పటికిని మనమురక్షకముగా ఆశ్రయించు సర్వేశ్వరుడు మనకుఫలమును తప్పకయిచ్చునను నమ్మకమున్ను ఆఫలసిద్ధి కొరకు త్వరపడుటయు ఈవిధూతియందు తానుసజీవుడై యుండు దినములలో శ్రీరంగాది దివ్యస్థలముల యందు ఈశ్వరగుణానుభవ ప్రకారములతో కాలమువెళ్లవుచ్చుటయును ఈప్రకారము.

గాకాలక్షేపమును జేయుచున్న భాగవతులయొక్క అతిశయము నుజూచునప్పుడు ఆసూయపడక సంతోషించుటయును తిరుమంత్ర ద్వయ నియమము కలవాడై యుండుటయును అనగా ఇతరమంత్రములయందు ఏనుడుపాటనై నమ్మకముంచక ఈతిరుమంత్రద్వయములయందు చెప్పబడిన అర్థమును తాను ఆచరింతుటయును ఇట్టి రిక్తును ఉపదేశాదులచేతను తనకు కలుగజేసిన ఆచార్యవిషయమందు భక్తి అతిశయించి యుండుటయును అసల్ పాఠ్యమై పోవుచున్న తనను తృప్తకారముగా దిద్దిన ఆచార్యునియందును ఇట్టి ఆచార్య సంబంధమును కలుగజేసిన యీశ్వరుని యందును ఉపకారస్ఫూర్తి కలిగి యుండుటయును ఐదు చిద్రూప తత్త్వవిషయమయిన యథార్థజ్ఞానమున్ను తుద్రీవిషయ విరక్తియున్ను భక్తితనకు కలువని గర్వించకండుటయనెడు శాంతియును గల పరమసాత్వికునితో సహవాగము చేయుటయును వైష్ణవునకు అవశ్యము అపేక్షితములు.

2. ఇట్టి వైష్ణవుడుజ్ఞానానుష్ఠానమును వృద్ధిపొందించుటకు శ్రద్ధయ చరిమములను నిర్వహించునగుండునవలయును.

3. గళల శాస్త్రములయందును కర్మజ్ఞానాదిసాధనానుష్ఠానమునకు యోగ్యమైన దేహముచేతనే మోక్షరూపమైన పరిసిద్ధికలుగునని చెప్పబడుచున్నది.

తిరుమంగిమందు ఈశ్వరదేశనకు రక్షకుడు, తానుగాని అన్యులుగాని కాగనెడు పారతంత్ర్యజ్ఞానముచేత ఈశ్వరుడు తన్నుకంటె చుటకు విరోధి అయినస్వవ్యాపారమును విడిచియున్న ఆత్మచేతనే పురుషార్థాసిద్ధి కలుగునని చెప్పబడుచున్నది.

చరమ శ్లోకమందు తుదీతనుడు చేయుప్రసక్తినిన్ని అపేక్షింపక తానేని హోతుకముగా కటాక్షించి ప్రాప్తిప్రతిబంధకమునైన గళలసావములనుపోగొట్టితన సన్నిభానమునకుచేచికొను ఈశ్వరునిచేతనే పురుషార్థాసిద్ధి కలుగునని చెప్పబడుచున్నది.

ద్వయమందు భగవదేక శేషభూతుకాలగు పెరియ పితామహుని

యార్చితేతనే పురుషార్థాసిద్ధికలుగునని చెప్పబడుచున్నది.

౪- ఈచేతనులకు సకలవిరోధులనుపోగొట్టి సకలఫలములనిచ్చువాడు ఈశ్వరుడయి యుండగా ఈపెరియపిరాట్టి యార్చితేతను పురుషార్థాసిద్ధికలుగుటయొక్క నగా ఈమెపురుషకారమయితేనే తప్ప ఈశ్వరుడు చేతనుని కార్యము చేయదు కాబట్టి ఈమెవల్లనే పురుషార్థాసిద్ధికలుగును- పురుషకారమనగా, పురు- సనోత్రతి పురుషుని, పురు అధి:నుగా, సనోతి, ఇచ్చుచున్నాడు కాగా పురుష: అనిపించుకొనుచున్నాడు, పురుష:, సోత్రతి, పు పకార: పురుషం అధికదాతనుగా, సోతి, చేయుచున్నది- కాగాపురుషకార:- అనిపించుకొనుచున్నది- పురుషకారమని, పిరాట్టికినామముగా పూర్వాచార్యులవారు వ్యవహరించుచున్నారు. ఈపురుషకార్యమనే ధర్మము పెరియపిరాట్టి వానిదే అయితగుటచేత కానపోవుటచేతను పురుషకారర్థమనే ధర్మమే నిరూపకమైనామధేయమయి యున్నది.

౫- ఉపాయాంతర శూన్యత్వ మనెను ఆకించన్యమున్నరక్షకాంతర శూన్యత్వమనెను అనన్యగతిర్విముక్తు గలవాడే ద్వయాయుగుంధానమునకు అధికారి అగును-

౬- ఆకించన్య, అనన్యగతిర్విములనెను రెంటినిసూక్ష్మ ప్రశ్న ప్రపరిత్రాణమనెడి గ్రంథములో విశదముగా చెప్పబడియున్నది.

౭- ఈద్వయగుంత్తమందలి క్రిమన్నారాయణ చరణౌ శరణం ప్రసద్యే అగుపూర్వభండము చేతను పెరియ పిరాట్టిని ముందుంచుకొని సర్వేశ్వరుని తిరువడిమల్లను ఉపాయముగా ఆశ్రయించుట చెప్పబడుచున్నది.

౮- క్రిమనేనారాయణాయనము:- అనుడిగ్రంథముచేత, శ్రీ, శ్రీయ: పతులసన్నిధిని చేయుకంకర్మప్రాధాన చెప్పబడుచున్నది.

౯- శ్రీ: అనునది పెరియ పిరాట్టికినామము.

రక్షకత్వాదులకు వాచకమైన ఆకారము ఈశ్వరునికి ప్రధమ నానుధేయమగునట్లు పురుషకారత్వమునకు వాచకమైన ఈ శ్రీ శబ్దములక్లిష్టి ప్రధమనానుధేయము.

౯. ఈ శ్రీశబ్దమునకు శ్రీఞ్ సేవాయామ్ అనుధాతువు నందు, శ్రీయత, ఇతిశ్రీః, శ్రీయత ఇతిశ్రీః, అని సిద్ధమైన కర్మణ వ్యుత్పత్తినినీ, కర్తరివ్యుత్పత్తినినీ చెప్పుచున్నారు.

౧౦. శ్రీయతే అనువ్యుత్పత్తికి, శ్రీయత ఇతి శ్రీః, చేతనుల చేత ఆశ్రయింపబడుచున్నది అని అర్థము.

శ్రీయతే అనువ్యుత్పత్తికి శ్రీయత ఇతి శ్రీః భగవంతుని ఆశ్రయించుచున్నదని అర్థము.

౧౧ ఈశ్వరునకు ఉపాయత్వ, ఉపేయత్వములను రెండు ఆకారములున్నట్లు ఈపిరాట్టికిని, పురుషకారత్వ ఉపేయత్వములనెదు రెండు ఆకారములు గలవు. ఈ ద్వయముయొక్క పూర్వ వాక్యమందు శేతనుడు ఈశ్వరుని ఆశ్రయించుట చెప్పబడుచున్నది. గనుక ఆ, ఆశ్రయణమునకు పురషకార మావశ్యక మయ్యుండుటచేతను ఈ పదమునందు పిరాట్టియొక్క పురుషకారత్వమనెదు ఆకారముచెప్పబడుచున్నది. వడక్తలె వారు ఈశ్వరునకు ఉపాయత్వమునుచెప్పిన ఈ పూర్వ వాక్యమందు వానినిఁ దునకుండునుండు కల్యాణగుణములు వలెనే ఈ పిరాట్టి యున్న, ఆయన నువిడవకుండనుండుటచేతను ఈశ్వరగుణములకు ఉపాయత్వమున్నట్లు పిరాట్టికిని ఉపాయత్వమున్నదని చెప్పుదురు. అట్లా పిరాట్టికి ఉపాయత్వమును చెప్పిన యెడల ఈశ్వరునికిని పిరాట్టికిని ఉభయములకున్న ఫలసాధనత్వము చెప్పబడి ఒకఫలమునకు రెండుసాధనములను చెప్పినదోషమువచ్చును ఈదోషము ఉపాయత్వద్విత్యమని కాస్త్రమందు చెప్పబడుచున్నది. ఈపాతువు శేతనున్ను ఈశ్వరునియొక్క నైరపేక్ష్యమునకు అనగా తానుజేయు కార్యమునకు అన్యసహాయమును సహింపకపోవుటకు భంగముకలుగుటచేతనున్ను పిరాట్టికి ఉపాయత్వమును చెప్పక పుర్ర

మకారశ్వమునే లెన్కలె వారుచెప్పుదురు.

వడకలె అనగా ఉత్తరశాస్త్రము అనగా సంసక్త శాస్త్రము, అది ప్రధానముగా గలవారు వడకలెవారు లెన్కలె అనగా దక్షిణ శాస్త్రము అనగా ద్రావిడ వేదము ఇది ప్రధానముగా గలవారు లెన్కలెవారు.

౧౨ ఈ చేతనుడు ఈశ్వరునకును తనకును కలిగియున్న స్వాభావికసంబంధమును తెలిసికొని ఆశ్రయించి ఫలమును సంపాదించు రియుండగా ఈమె పురుషకారిమెందుకంటే, చల్లనిజలమందు అతిక్లిష్టమైన అగ్నిపెళుతము పుట్టి నట్లుగా, సర్వభూతను హృత్పము మొదలప న్నభావములచేతను మిక్కిలిచల్లనైన ఈశ్వరహృదయమందు చేతనాపరాధములవల్ల వారి హితము నిమిత్తము కొపముపుట్టి నప్పుడు దానినిపోగొట్టుకొనుటకు ఈపురుషకారమునునుంచుచుకొనుట అవశ్యమపేక్షితము ఈమె పురుషకారానంతరమందే ఈశ్వరుడు క్షమించును.

౧౩, ఈపిరాట్టికి చేతనులతో మాతృత్వ సంబంధముండుట చేత వీరిదుఃఖమును సహింపచాలక, వీరికిచేయవలయుకార్యములను తానుఅనలంబించియును ఈశ్వరునితో పత్నిత్వ సంబంధముకలిగి ఆయనకు ఆత్మంత ప్రియురాలైయుండుటచేత ఆయనను వశపఱచుకొనియును ఉండనదగుటచేతను ఈమె చేయుపురుషకారమునకు పరిధమయిన ప్రతిబంధకమును ఉండదు.

౧౪. నిరంకుశస్వతంతుడయిన ఈశ్వరుడుచేతనులయొక్క ఆపరాధములను వారలకు అనుభవించజేయదుందినప్పుడు ఈపిరాట్టి తనపురుషకారముచేతను ఆయనను క్షమింపజేయగలవా అంటే ఆమె యొక్క సౌందర్యాదులయందు అతిమగ్నుడయియుండు తన భర్తను ఉదితోపాయములచేతను క్షమింపజేయునని వేరేచెప్పునక్కరలేదు. ఈమె యొక్క సౌందర్యాతిశయమునకు లోబడేగదా తనకురాగల అనధికమునైనను విచారింపక మాయామృగము వంటకుబాగాములతో బయలుదేరలేను.

రావణవధానంతరమందుపిరాట్టికి శుభవార్త చెప్పుటకువచ్చిన
తిరునాది అనగా ఆంజనేయుడు తాను మొదట వచ్చినప్పుడు ఈమె
ను బాధపెట్టుచూ వచ్చిన రాక్షస స్త్రీలను దిగ్వివధచేయటకు
సలహాడుగగా అనేక ప్రకారములచేతను ఈమె ఆయనను బోధపటి
చి తమింపజేసినదని శ్రీమహామాయాగములో చెప్పబడి యున్నది.
ఇందువల్ల కర్మగ్ధులయ్యుండై చెప్పినట్లు వినఁ, వచ్చినట్లుఁ దవక
పోవుటయే పృథావముగాగల ఆంజనేయు నే లాపస్సుకొన్న ఈమె
కుతన బండు మిక్కిలి పేమగల బిడ్డరని పార్వతీదేవతయొకొను
ట అతిసులభము-

శ్రీమత్పదమందల ప్రకృత్యర్థము అనగా శ్రీమదాంజనేయమొక
అర్థము చెప్పబడెను-

౧౫. ఇతనుప్రకృత్యర్థమునగా మట్టి అను - నియోర్థము
చెప్పబడుచున్నది ఈమత్ అన పర్వతయమునకు నిత్యయోగము
అధామి, దీనిచేతను పురుష లోకములకు లాలకు పిగాట్టియును
ఈసాయధాతుడైన ఈశ్వరుడును ఆహ్వానమువిడివకుండా సం
శ్లేషిందియుండె అనగా కలసియుండేయనికి చెప్పబడుచున్నది-

౧౬. ఈశ్వరస్వరూపమునకు నిరూపకమైన బ్రహ్మచానందామ
లత్యాదులకంటె శ్రీయః పరత్వము ప్రధాన నిరూపకమగుటచే
తను భాష్యకారులవారు ఈశ్వరస్వరూపమును నిరూపించునపు
డు అబ్రాహ్మచానందాదులకంటె మందుగా ఈ శ్రీయః పరత్వము
ను గీతాభాష్యములో పాయిందియుండుట వల్ల స్వరూప నిరూ
పకులైన ఈమెతోకూడియే ఈశ్వరునియొకరియొకరి అని చెప్ప
బడును-

౧౭. స్వరూప ప్రయోక్త నిర్వయోగమిదివరకు చెప్పబడినది.
ఇతను గుణప్రయోక్త నిర్వయోగము చెప్పబడును-

చేతనునియొకరి అపరాధములను అన్నిటిని అనుభవించజేసి
దేవురక్షింపుదునని సంకల్పించుకొన్న ఈశ్వరస్వాతంత్ర్యమునున్న
అనేక ప్రహ్వకల్పములనుభవించి నాతడుగనిచేతనాపరాధములనున్న

చూచి ఈచేతనునికి పమిహాని సంభవించునో యేనేడు భయము చేత ఈమెఈశ్వరునిని ఒకక్షణమయినను విడువచాలదు.

౧౮. పిరాట్టియొక్క నిత్యసాన్నిధ్యమున్నదిగనుక ఈశ్వరుని యొక్క స్వాతంత్ర్యమును తనయొక్క అపరాధములనున్న, చూచి ఈచేతనుడు భయపడవలసిన పనిలేదు.

౧౯. పురుషకార ఉపాయభూతులయిన శ్రీ శ్రీయః పరమయొక్క నిత్యయోగమును జెప్పుచున్న ఈమెపుచేతను చేతనునికి భగవదాశ్రయణమందు రుచిపట్టుటయే కావలసిందిగాని ఆశ్రయించుటకు కాలనిరీక్షణము చేయనక్కరలేదని చెప్పబడుచున్నది.

౨౦. కాకాసురుడు ఈమెవిషయమయిచేసిన మహాపరాధమునకు స్వామిగోప చి బ్రహ్మాస్త్రమును ప్రయోగించి శిరచ్ఛేదము చేయుటకు సిద్ధపడియుండగా ఈమెస్వామి గన్నిధినియున్న గమయమందు ఆకాకాసురుడు ఎదుటదీనతతో పడిన మాత్రము చేతను ఈమెపురుషకారముచేతనే స్వామిశ్మయకు పాత్రికై రక్షింపబడెను.

రావణుడు దీనిఅపరాధముకంటె తక్కువఅపరాధము చేసిన వాడైనను రక్షకాంతఃకూన్మనైయుండినను ఈమెసన్నిధిని తనిగమయమందెరుట పడుటచేత ఈమె పురుషకారములేక నశించిపోయెను గనుక ఈమెపురుషకార మావశ్యము.

౨౧. ఇక వారాయణ పదముయొక్క అధికము చెప్పబడును ఆశ్రయించుటకు వచ్చిన చేతనుడు చేసిన మహాపరాధములను చూచిగోపించి శిక్షింప నుచ్యోగించిన ఈశ్వరునియొక్క స్వాతంత్ర్యము ఈమెయొక్క పురుషకారమునకు లోబడిపోయి ఇదివరలో ఈస్వాతంత్ర్యముచేతను లొకరివేయబడి తరుగా విజృంభించిన వాళ్ళల్యాదిగుణములను ఈనారాయణపదము చెప్పుచున్నది.

౨౨. ఆగుణములేవనగా ౧ వాత్సల్యము ౨స్వామిత్యము ౩సౌముర పౌలభ్యమును ౪ జ్ఞానము ౫ శక్తి ౬ సౌఖ్య కర్మ

ర్మియున్ను, వాస్సల్యాదులు వాల్కున్ను, చేతనుడు ఈశ్వరుని, ఆ శ్రయించుటకు ఉపయోగించునవి ఓటికి. ఆశ్రయణసౌకర్యా పాదగుణములనిపేరు, జ్ఞానాదులునాలుగున్ను ఈశ్వరుడు చేతనకార్యమును చేయుట కుపయోగించునవి, ఓటికి ఆశ్రయకార్యాపాదకములని పేరు.

౧. వాస్సల్యమనగా వస్సయందు గోవుకు ఉండే ప్రమాతిశయము, అనగా వస్సయొక్క మారిన్యమును భోగ్యముగా స్వీకరించి పాలిచ్చి పెంచి, ఎరువు బాధరాకుండా రక్షించు థేనవువలెనే ఈశ్వరుడు చేతనులయొక్క దోషములను భోగ్యముగా పరిగ్రహించి, తనకర్థ్యాగుణములతో పెంచి, యితరులవల్ల బాధరాకుండా రక్షించు గుణము, దీనికి దోషభోగ్యత్వమనిపేరు.

౨. స్వామిత్వమనగా, స్వామియైయుండుట, అనగా ఈ చేతనులు నిమిత్తులైన దశయందున్న వీగలను విడువక సర్వవిధరక్షణమునకు హేతువయిన ఒక సంబంధవిశేషము.

౩. సౌశీల్యమనగా గొప్పవారు కొద్దివారలతో అరమరలేకుండా కలసి మెలసి యుండే స్వభావము ఇది ఈశ్వరునికి ఉధయవిధూతినాశత్వము చేతనున్నా, క్రియఃపరిత్వము చేతనున్నా వర్షిన పరత్వమునున్నా, చేతనునియొక్క నివరనున్నా చూచి ఆశ్రయగోస్థ్యములైన చేతనుడు ధయపడి వెనకతీయకపోవుట కుపయోగించుగుణము.

౪. సౌలభ్యమనగా సులభస్యము, అనగా ఓటికి గోచరముకాని సర్వేశ్వరుడు చేతనుల యొక్క ఓటికి గనపడి ఆశ్రయించుటగినట్లు సర్వసులభత్వే యందుగుణము.

౫. జ్ఞానమనగా, సర్వజ్ఞత్వము అనగా చేతనునికి పోగా బ్రహ్మసిన వీరోధులనున్నా, ఇన్వలసిన ఫలములనున్నా ప్రత్యక్షముగా జూడదగిన సామర్థ్యము.

౬. శక్తి అనగా అఘటిత ఘటనా సామర్థ్యము అనగా ని

త్యసంసాగులను నిత్యసూరులతో సమానమైన వారినిగా చేయ
దగిన సామర్థ్యము.

3. పాపి అనగా శేషశేషిభావసంబంధము.

4. పూర్తి అనగా అవాత్సల్యము కలదు అనగా ఏదీ
భక్తియైన లోపము లేకుండా సర్వసంపన్నుడైయుండుట.

53- ఆశ్రయగోన్ముఖుడయిన చేతనుడు తన దోషములను
చూచి భయపడకుండా ఉండుటకు దోష భోగ్యత్వమనెడు వాత్స
ల్యము హేతువుగును.

ఈశ్వరుడు మనవాక్యమును చేయునో చేయదో యని సంశ
యముండుట, చేయునని నమ్ముటకు స్వామిత్యము హేతువుగును. ఉ
భయవిభూతినాయకత్వమునకు ప్రకాశకమయిన ఈ స్వామిత్యము
చూచితనవంటి నీచులకు ఇంతగొప్పవారియొక్క ఆశ్రయణము
దుర్లభమని యెంది విడవకుండానుండుటకు ఈశాన్యము హే
తువుగును.

ఈశ్వరుడు కంటికి గోచరుడు కాదని ఉపేక్షింపక కంటితో
చూచి ఆశ్రయించుటకు శాలభ్యము హేతువుగును, ఏరోధులను పో
గొట్టి భగవదనుభవము మొదలయిన ఫలములనిచ్చుటకు జ్ఞానశ
క్తియులు హేతువులు.

54. ఈపదమందు చెప్పబడిన శాలభ్యము, వాత్సల్యముల
కంటే ప్రధానమయిన గుణము.

ఈగుణము అర్చావతారమందే పూర్తిగానున్నది.

55- పరవ్యూహములు మిక్కిలి దూరములగుట చేతనున్న
రామ, కృష్ణాది విభవావతారములు కాలాంతరములందలివి అగు
టచేతనున్న కంటికిగోచరములుగాక దుర్లభములైయుండును. ఈ
అర్చావతారము అట్లుగాక కంటికిగోచరమగునట్లు సర్వదా
సమీపమునందుండి మిగులసులభముగా నుండును.

56. ఆశ్రయణ, శాకర్యాపాదకములుగాను, ఆశ్రయకార్యాపా
దకములుగాను చెప్పబడిన ఈగుణములన్నియు మనము మనపేరు

మః శ్చ గన్నిధి నే మాడవగినట్లు గా ప్రత్యక్షముగ కనబడుచున్నవి.

౨౬. మనతిరువారాధనలో వేంచేసెయున్న పెరుమాళ్ళు ధరింపియున్న శంఖచక్రాద్యా యుగములు జ్ఞానశక్తులనున్న ఆభయశాస్త్రము, వాత్సల్యమునున్న, కిరీటము, స్వామిత్వమునున్న చిరినవుప్తో కూడియున్న ముఖము, శాశ్వతమునున్న సంహారనమందున్న తిరువడిఘర్లు, శాలభ్యమునున్న, ప్రకాశింపజేయుచున్నవి. గనుక ఓటితో కూడుకొన్న ఆచారాంతరమే మనకురక్షకము.

౨౭. ఆయుధములతోనున్న ఆభరణములతోనున్న వేంచేసెయున్న ఈసుండరవిగ్రహ మందే రక్షకత్వ భోగ్యత్వములురెందును, ప్రకాశించుచున్నవి.

ఇట్లు పెనిచరణ శబ్దార్థము చెప్పబడును,

౨౮. చరణౌ అనుపదమునకు, తీరు వడిఘర్లును అని అర్థము ఇది ద్విరీయాద్వివచనము.

౩౦. రెండుతీరువడిఘర్లును చెప్పుచున్న ఈద్విరీయాద్వివచనముకేతను ఒక్కటై యుండక రెండుతామర పల్లములవలె జోడుగానున్నందువల్ల కలిగిన సౌందర్యాతిశయమున్న, ఏకవచన విహువచనములవలె ద్వివచనమురెంటికంటె మరియొకదానిని సహింపకపావుటను బట్టి ఉపాయపూర్తియున్న చెప్పబడుచున్నది.

౩౧- పురుషకార భూతురాలగు పరాత్పరమును, ఉపాయభూతుడగు సర్వేశ్వరుడును ఎప్పుడయినను కేతకులను విడిచినప్పటికీ కుతింపవడిఘర్లు తమసౌందర్యాని వైభవములతో ఈచేతనుల యొక్క మనస్సులను ఆకర్షించి యెన్నడూ విడవక వీరిరక్షణమును దృఢముగా అవలంబి యుండును.

౩౨ వత్సరననైమిష వెంటనే తల్లియొక్క అవయవాంతరములుండి నప్పటికి తనకు భారకమయిన క్షీరముతో గూడియున్న స్తనమందు నోరుఉంచినట్లు శేషభూతుడయిన కేతకుడున్న సర్వేశ్వరునియొక్క అవయవాంతరములున్నప్పటికి విస్మయపడే వరకు ముక్కుఉత్సర- అక్షులొత్తకారము గాతనబీభారకమయిన అమృత

మును స్రవించు తిరువడిఘర్మనే ఆస్రియించుట ఉత్తమం-

విష్ణోః! వ్యాపకుడయిన సర్వేశ్వరునియొక్క, పరమేశాదర్యాదులచేత సర్వోత్కృష్టమైన, పదే, పాదమందు, మధ్యఉత్సః ఆమృతప్రవాహముకలదు-

౩౩. విగ్రహములలో ఒక ఆనయమునకు వాచకమయిన ఈచరణ శబ్దము వేరును, పెరియ పిరాట్టికి వాసస్థానమయినటువంటి న్ని, వాత్సర్యాది కర్మాణగుణములకు ప్రకాశకమయినటువంటి న్ని నిండచేయడమేస్వభావముగాగల శిశుపాలునికూడా తన సౌందర్యములో మగ్నపరచుకొని ద్వేషమును పోగొట్టి తననన్ని థిని చేర్చుకొన్నటువంటిన్ని దివ్యమంగళ విగ్రహముచెప్పుటదుచు న్నది-

౩౪. ఇట్లుపెని శరణ శబ్దార్థము చెప్పుటదును-

శరణమ్ ఆనుపదముగను ఇచ్చ ప్రాప్తికినీ, అనిష్టనివారణమునకును ఉపాయముగా అనగా సాధనముగా అని అథామ-

ఈశరణశబ్దముగ్రహించు వానినినీ, గృహమునున్ను, ఉపాయమునున్ను, చెప్పుచున్నప్పటికి ఇచ్చట ఒక్క ఉపాయమునే అథామముగా పరిగ్రహింపవలయునని పాంచరాత్రమందు చెప్పుటదుచున్నది-

౧. అనిష్టములనగా, అహంకార మమకార రూపమయిన అవిద్యయున్ను, అనగా ఆత్మకాని దానియందు ఆర్జుబుద్ధియును, ఆత్మవికాని దానియందు ఆత్మదీప్తియును బుద్ధియును, ఈరెండింటి నే అవిద్యయని వ్యవహరింతురు-

౨. అవిద్యవల్ల పుట్టు రాగద్వేషములున్ను ౩ రాగద్వేషమును పట్టి మనోవాకార యమలచేతను చేయుపుణ్యపాప దూషకర్మములును, ౪ ఆకర్మఫలములైన సుఖదుఃఖములను అనుభవించుటకు పరిగ్రహించెడి దేవతీర్యక్మనుష్య స్థానరానినానావిధములయిన శరీరములున్ను, ౫ ఆశక్తిరములతో అనుభవించు ఆధ్యాత్మికాది దుఃఖ పరంపరలుగ్నిమొదలుగాగలవి- ఇచ్చములనగా మోక్షవిరోధులగు

పుణ్యపాదములనవిడుచుటయును, అతితృప్తి హృదయములోనుండి
మూఢభావనాదీ ద్వారా వెల్లెడు మాగ్గముయొక్క ప్రకాశము
న్ను కె హృదయ ఉహలా నుండి బయలు వెడలుటయును. క అ
ర్చిరాది లోకములయందు కలుగు సత్కారమును, అర్చిరాది
లోకములవగా, అవికాషమే కాభిసంభవంతి, అవికాషోహః! అహ్న
అపూర్యమాణ సక్షం! అపూర్యమాణ పతాద్యాన్ పడుదక్షేతి
మాసాన్, మాసేభ్యస్సంవత్సరం సంవత్సరాదాదిత్యం, ఆదిత్యా
చ్ఛంద్రమనం, చంద్రమసో, విద్యుతం, తత్పురుషో అమానవః!
స ఏనాన్ బ్రహ్మగమయతి! ఇత్యేవ దేవయానః పంథా! అని
భాంవోగ్య ఉపనిషత్తు పంచమ ప్రపాఠకము, దశమఘండము,
ప్రథమద్వితీయ మంత్రములలో చెప్పబడిన ముక్తపురుషుడు, ప
రమపదమునకు వెళ్లు మాగ్గములందు లోకములు.

ముక్తుడు హృదయములోనుండి మూర్ధన్యనాడీ మాగ్గముగా
బయలు వెడలి అర్చిలోకమునున్న, దినలోకమునున్న, శుక ప
క్షలోకమునున్న, సూర్యుడు ఏ ఆయనమునందు ఉత్తరముగా
సంచరించువో ఆ ఉత్తరాయణలోకమునున్న, సంవత్సరలోక
మునున్న, ఆదిత్యలోకమునున్న, చంద్రలోకమునున్న విద్యుల్లో
కమునున్న, అమానవపురుషునిగ్ని, పొంది ఆయాలోకాభిమానులచే
త సత్కరింపబడి పరమపదమునుపొందునని శ్రుతి తాత్పర్యము
ఈలోకములెకాక దురికొన్ని లోకములు కూడా ఈమార్గము
గంతున్నట్లు శ్రుత్యంతరములయందొకనబడుచున్నవి-

౫. బ్రహ్మాండమునకు చుట్టికొనియున్న సలి, దహన, పవ
నాది సత్త్వగణములను డాటుటయును

౬. సత్త్వరజస్ తమోగుణాత్మకమైన మూలప్రకృతిని డా
టుటయును

౭. విరజానదీలోస్నానము చేయుటయున్న

౮. సూక్ష్మశరీరమును విడచుటయును

౯. అమానవకరస్వరూపును లభించుటయును.

౧౦. “అపహరపాపాస్సా, విజరో, విమృత్యు”, విశోకో, విజి
ఘోస్సో, అపి పా సః, సత్యకామః, సత్యసంజగల్భః. ఇత్యాది
శ్రుతులయందు చెప్పబడిన అష్ట గుణములతో గూడిన అగ్నిస్వ
రూపము ఆచిగ్భవించుటయును.

౧౧. పంచోప నివర్ణాయైశ్చైవ దివ్య దేహమును పొందుట
యును-

౧౨- ఐరమృదీయమును ఆమృత తటాశమునకు వెళ్లుట
యును

౧౩. తం పంచ శతాన్యస్సర సాంప్రీతి ధావంతి, అనశుత్రి
లా చెప్పిన ప్రకారముగా అయిదువందల అస్సర స్త్రీలచేత యె
తురు కొనబడుటయును-

౧౪- ఈశ్వరునితో సమానముగా వారివల్ల అలంకరింపబడుట
యును-

౧౫- బ్రహ్మతేజస్సును పొందుటయును-

౧౬- దివ్యగోపురములానికి వెళ్లుటయును-

౧౭- నిత్యసూరులచేత అకరడనెదుర్కొన బడుటయును-

౧౮- రాజమాగళము వెంటిని బైలువెడలి వెళ్లుటయును-

౧౯- ఈశ్వర గృహమందు ప్రవేశించుటయును-

౨౦- అకరడనున్న దివ్యమంటపము మీదికి వెళ్లుటయును-

౨౧- కౌషీతకి ఉపనివత్తుయందు పర్యంక వీధ్యలో చెప్పబడి
న ప్రకారముగా వేంచేసి యున్న దివ్యశేషపర్యంకమును ఆన
గా శేషపాన్మును సేవించుటయును-

౨౨- సపత్నీకుడయిన సర్వేశ్వరుని సేవించుటయును-

౨౩- వారినన్నిధికి వెళ్లుటయును-

౨౪- ఈశ్వర పాద పీఠము మీదికి ఎక్కి తరువాత పర్యంక
ముమీదికి ఎక్కి స్వామియొక్క తొడపైని కూర్చుండు
టయును-

౨౫- అనోన్య వీక్షణమును-

౨౬- ఆనాన్య సంభాషణమును-

౨౭- భగవదనుభవమును-

౨౮- అనుభవమువల్ల పుట్టినసంతోషాతిశయమును-

౨౯. ఆసంతోషాతిశయముచేతనైకైకర్యోపయుక్తమయిన అనేక దూషణములను పరిగ్రహించి, సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థలయందును సర్వవిధకైకర్యములు చేయుటయును. ఏటి అన్నిటిలో ఈశ్వర కైకర్యము ప్రధానమైన ఇవ్వము. తక్కినవి దీని ఆంగములు.

౩౦. శ్రీమత్సారాయణ చరణౌ- అను పదములచేతను చెప్పబడిన ఈశ్వరునేతరణం అను పదములో ఉపాయముగా అనగా సాధనముగా చెప్పుటవలన చేతనునిచేతనుపొందబడి ఫలమే అందుకు సాధనముగను, అనుచున్నది.

౩౧- శ్రీమత్, సారాయణ, చరణౌ, అనుమూలపదములచే చెప్పబడినశ్రీయః పదిస్తోమ, కర్మాణ్యుణః స్తోమః, రత్యః శ్రీవాత్స్తవము అనెడు ఈమూడున్న ప్రాప్త్యములే గనుక ఏటిగోకుడిన ప్రాప్త్యుడైన సర్వేశ్వరుని ఉపాయముగా శరణార్పణము చెప్పుచున్నది.

౩౨. ప్రాప్త్యుడైన సర్వేశ్వరుని సాధనముగా చేసికొనుటకు హేతువు ఏమనగా ఈశ్వరేతరులు, ఫలసిద్ధికి ఉపాయము కాకపోవుటచేతనున్న, ఈశ్వరపరతంత్రుడయిన తాను ఆఫలసిద్ధికొరకు స్వతంత్రోపాయములు చేయుట స్వకూపవికర్షణమని తెలిసికొని ఉపాయశూన్యుడై యొంతుటచేతనున్న ప్రాప్త్యుడైన ఈశ్వరునే ఉపాయముగా చేసికొనుచున్నాడు.

౩౩- శ్రీమత్సారాయణ చరణౌ, శరణం, అని ప్రాప్త్యుడైన సర్వేశ్వరునే ప్రాప్తముగా చెప్పినదీనివల్ల ప్రాప్త్యుడయిన ఈశ్వరునికంటె వేరుగానుండు కర్మ, జానభక్త్యాద్యుపాయములకంటె, ఈయంపాయము మిగుల విలక్షణమైనదని చెప్పబడుచున్నది.

౩౪- ఇట్లుపైని, ప్రపద్యే, అనుక్రియాపదమున కథామూచే

వస్తువును.

ప్రపద్యేతమవడము, పదగతా అనుభావువలన సిద్ధింపవలది కాబట్టి గతిని చెప్పచున్నది.

ఇది ఉక్తమ పురుష కాబట్టి పాండుషశ్వాను- అనగా అశ్రియించుకున్నాను అని అర్థము.

౪౦- ఈవదము, మానస, వాచిక, కాయకరూపమైన త్రివిధ గతినిన్ని చెప్పరగిన దైనస్పటికి ఇచ్చట మానసికమే ముఖ్యము ఎందుచేతననగా నీవేరక్షించుము అనినోటితో ప్రాధికంచుట యితే వాచికప్రపత్తి జేసినప్పటికిన్ని రక్షకుడన్న స్థానమునకు వెళ్లి అందరిజేయుట మొదలయిన కాయక ప్రపత్తి జేసినప్పటికిన్ని ఇది సిద్ధి కిలాపము లేకపోయినను భారతాదులయందు అధ్యవసాయ రూపమయిన జ్ఞానము చేతనే మోక్షము అని చెప్పబడుట చేతను మానసికాధ్యవసాయ రూపమైన ప్రపత్తియే ముఖ్యము ఈ అధ్యవసాయమనునది అనన్యాహార శేషత్య జ్ఞానానంతరమందు పుట్టే కర్మజ్ఞానాది సాధనములకింటి పరిత్యజనమునై, దేవతల వరూహా లెలయశక్యము కానిదై, భగవంతుని రక్షకత్వాను మతిరూపమై అనగా భగవంతుడు రక్షించేరక్షణమునకు ఒప్పుడల అయి ఒక పర్యాయము ఆచరింపవలసినదై ఫలమును తప్పుకొందా శీఘ్రముగానిచ్చేది అయి వర్ణాశ్రమాది నియమము లేకుండా అంధరిచేతను అవలంబింపవలసినదై, పరతంత్రమైన ఆత్మస్వరూపమునకు విరుద్ధము కానిదై, దేశ, కాలాది నియమములు లేనిదై మరణ సమయమందు ఈశ్వరుని యందు స్మృతియైంటేనే నాని వల్ల కాదనే నియమములేనిదై బహుసులభమైనదై, దృఢాధ్యవసాయరూపమైయుండు జ్ఞానవిశేషము.

౪౧- చేతనునికి ఆపేక్షితమైనఫలసిద్ధికిది పాఠము అశ్రియించు ఈశ్వరుడే అగుటచేతనున్న కరణశ్రీయము చేతను అశ్రియించు అశ్రియణములు నామతః ఉపాయములుగాని పాతాకు ఉపాయములు కాకపోవుటచేతనున్న ఈకరణశ్రీయమున్న

ఉండవలెననే నిర్బంధములేదు, కరణత్రయముచేతనైన ప్రపన్తి
యండిన నుండవచ్చును ఫలసద్ధికారము ఏక కరణ ప్రపన్తి
యేదాలును ఈశ్వరునియొక్క ఉపాయపూర్తికి శిష్యుః పరిత్య
మున్ను, వాత్సల్యాది గుణములున్ను, దివ్యమంగళ విగ్రహమున్ను
అపేక్షితమునైనట్లు అధికారిపూర్తికి కరణత్రయము ఉండవల
యును.

౪౨. భూగర్భవిషయములైన క్రియలతో చెప్పక వచ్చ
ద్య అని వర్తమానాధిక క్రియావఃముతో ప్రపన్తిని చెప్పుట
కు హేతువు ఏమనగా ప్రపన్తి ఒకక పర్యాయమే చేయవలసినద
ని పాంచరాత్రిమందు చెప్పుటచేతనున్న అప్రగ్తిని చేసిన
తరువాత ఈ చేతనుడు ప్రసక్తి శక్తికై అర్హమయిచేతను నిషిద్ధ
కార్యములను చేయుచున్నది పాతాపము పుట్టి పాపిశ్చిత్తము
చేసికొనవలెననే యుద్ధే నిముకలిగియోడని ఈ ప్రపన్తియే తప్ప
పాపిశ్చిత్తము వేరే లే పోవుటచేతనున్ను, అపప్రక రెండుప
ర్యాయములు చేయకూడదు గనుకనున్ను, పూర్వము చేసిన ప్రపన్తి నే
స్మరించుకొనుటకై వర్తమాన క్రియతో చెప్పబడినది.

౪౩. పూర్వవారన చేతను అర్హజ్ఞానాది ఈషమయిన గ్వ
తంత్రోపాయములయందు మనస్సు వెళ్లకపోవుటకున్ను ఈ ద్వ
యాను సంకేతముతో తప్పకాలము వెల్లింపకకర్మము కాకపోవుటచేత
ను కాలమాగడుపుటకున్ను, దీనియందుండెడు భౌగ్యతనుపట్టి దీని
ని విడువ శక్యము కాకపోవుటచేతనున్ను, ఈవరణమానాధిక క్రి
య ప్రయోగింపబడినది.

౪౪. ఈవరణమాన క్రియయుండుటకు క్రిందచెప్పిన హేతు
వులంగీకరింపక అనేకపర్యాయములు అనుగంధిందిలేనే తప్ప ఫల
సద్ధికాదు గనుక అందునిమిత్తమే ఈవర్తమాన క్రియయుండున్న
దని తలచినపక్షమునకు ప్రథమము చేసినప్రపత్తియందు ఇంద్రి
తుల విగ్రహస్త్రిమందువలెవిశ్వాసము లేనివాడగుదున్నాడు.
అందువల్ల సిద్ధోపాయము ఫలింపక జారిపోవును. ఎట్లంటే

ఇంద్రియములు అంజనేయులు వారిని కట్టుటకై అభిహ్లాస్యమును
ప్రియోగించి అభిహ్లాస్యమును నశ్శాః మరల నురికొని తా
ళ్ల చేతను కట్టేటప్పటికి అభిహ్లాస్యము తానుచేయవలసిన
పరి ప్రథమములా చేసినను తనయందు వీనికి అవిశ్వాసము వు
ట్టగానే మరేమియు పనిచేయక జారిపోయినట్లు జారిపోవును.

౪౧- ఇటు పయిని ఉత్తరవాక్యార్థము చెప్పబడును.

శ్రిమతే నారాయణాయనమః అను ఉత్తరవాక్యము చేతమ
శ్రియః పరియోగవ్యపామియైన సర్వేశ్వరునియొక్క తిరువడి
ముఖ యందు చేయుకైకార్యము జెప్పబడుచున్నది.

ర౧- పూర్వవాక్యమందు చెప్పబడిన సిద్ధోపాయము ౧ శ్రి
హలోక పరలోక విశ్వర్యము అక్షయము కి భగవత్ప్రీ
యు అనెడు ఫలములకు సమాన పాధనమయినప్పటికిని ఈ ప్రప
న్నుడు చేయు సిద్ధోపా వగణ రూపమైన ప్రపన్న భగవ
త్కైకార్యమును పొందునట్లే గాని విశ్వరూపి యగుమయిన ప
రాంతరములకు భగవత్ ప్రీతి ఉత్తరవాక్యము చెప్పుచున్నది.

ర౨- ప్రాప్త్యాంతములను విడిచిపెట్టి భగవత్కైకార్య రూప
మయిన ప్రాప్తమును ప్రాప్తి చేయు హేతువు ఏమనగా ఉపా
యమును అవలంబించునట్లు పాదననన్వేషణ రూపమైన అత్సన్య
రూపమునకు విరుద్ధమున కన్యత్వా నాది రూప ఉపాయాంతర
ములకు విడిచి పెట్టి భగవత్ ప్రీతిమైన సిద్ధోపా యమును అవలంబిం
చినట్లు అయిదు పాధికాంతములమందున్న అనన్యభోగ్యత్వ
రూపమయిన అత్సన్యరూపమునకు విరుద్ధమయిన విశ్వరూపియా
ప ఫలములను విడిచి పెట్టి అన్య రూపానుగుణమయిన చరమపురు
షాధికాంతము భగవత్కైకార్యమును ఉత్తరవాక్యముం ది చగు
ధికాంత పాధికాంత బడుచున్నది.

ర౩. చేతమని యొక్క అభిప్రాయమును తెలిసికొనుటకు
తన సర్వజ్ఞత్వము గల సర్వేశ్వరుని కన్నిధి చేరే యిడు ప్రా
ధికాంత వలెనా, వాడు ఏరుగదా అంటే.

౪౯- దీక్ష పూర్తియైన తైంకర్య ప్రాధాన యనునది సర్వ జ్ఞానమున సర్వేశ్వరుడు ఎరుగను కాదు- రోగగ్రస్తుడయిన పురుషుడు అన్నమందు వాంఛలేక కొంతకాలము పడియుండి బోజ భోజన చేతను ఆరోగము తీర్చి ఆకలిపుట్టి తర్చిని అన్నము అడిగితే ఆ పలుకు తర్చికి ఎంత అహం నకరముగానుండునో, అనాదికాలము నుండివివయాంతరానక్తియైన రోగముచేగ్రస్తుడై, భోగ్యమైన, భగవత్తైంకర్యమందు వాంఛలేక పడియున్న శత్రునుకులచార్యోపదేశాది మాపమైన బోజధములచేతను ఆవ్యాధి శాంతించి తైంకర్య మందురుచిపుట్టి దానిని గురించి ప్రాధికారియై ఈశ్వరునకు అంత సంకోచముపుట్టును అదిహేతువుననే ఈప్రాధాన ఆవశ్యకము-

౫౦- శ్రీమతే అనుపదమందు పూర్వవాక్యములో చెప్పబడిన వ్యూహాది, త్వయమున్ను ఈశ్వరునికిన్నీ పిరాటి కిన్ని ఉండునిశ్యయోగమున్ను చెప్పబడు చున్నది-

౫౧- ఈపదమునకు, పెరియ పిరాట్టిలో కూడియున్న వాని కొరకు అని అర్థము-

౫౨- ఈశ్వరుడు చేతనునకు శలపాధనమై నవ్వడు ఈమెరా నుకూడా ఉపాయముకాకుండా పురుషకారమేయుండి ఆయన ప్రాప్త్యడై నవ్వడు కానున్న ప్రాప్త్యురాలగుటకున్న, దీరుచేయు తైంకర్యమును స్వామికి భోగ్యమనట జేయుటకున్న తనకుధారకమైన భగవదనుభవము కొరకున్న, ఆయనలో సర్వదా కలసి యుండు ఉనికిని ఈశ్రీమత్పదము చెప్పుచున్నది-

౫౩- తైంకర్యమును పరిపాదింపుచున్న కరుమంత్రమందలి నారాయణ పదమునకు ఈత్రగవాక్యమైన శ్రీమతేనారాయణ యనమ; అనునది వివరణమగు చున్నది. ఎటుంటి దీరుమంత్ర మందలి నారాయణ పదము, నారాయణుని తైంకర్యము చేయవలయునని మాత్రము చెప్పుచున్నది-

ఈ తీర్తర వాక్యములో తైంకర్యమునుతిరువుళ్ల పట్టువాడు లక్ష్యించియున్నాడు కావలెననిన్నీ తైంకర్యమును చేయువాడు, ఆ

హంకార, మమకార శూన్యైశ్చ యుండవలెననినీ విశదముగా చెప్పబడియింపబడినాడనునకు ఈవాక్యము వివరణమని తెలిసికొనతగియున్నది.

౫౪. చక్రవర్తి తిరుమఘనాగ్ అనగా శ్రీరాములు వారు వనవాసమునకు వేగించినప్పుడు ఇంద్రుని పెరుమాళ్లు అనగా అత్తగొన్నామి పిరార్జ్యతోహుడి యున్న స్వామిసన్నిధిని సర్వవిధకైంకర్యములను చేయుటకు ప్రార్థించి అసక్తికారముగా నెచునన్నియు ఈ అత్తగొన్ను డిభియలు కలిసియున్న మిథునమనకే కైంకర్యము చేయుట స్వరూపోదయము.

౫౫. చేతమడుచేయు కైంకర్యమును ఈశ్వరుడు అంగీకరించేటట్లుగా చేసేది పరార్జ్యయగుటచేతను ఆమెసన్నిధినే కైంకర్యమును ప్రార్థించి అపారాధనాద్రవ్యకారముగా ఉభయసన్నిధిని కైంకర్యమును చేయించించిన ఇంద్రుని పెరుమాళ్లు కువలెనను ప్రార్థించు కైంకర్యము సన్నిధిచేదిన్నీ గుడించేదిన్నీ డిభియసన్నిధియందేకదా.

౫౬. నారాయణాయ అనగా నారాయణుని కొరకు అని అర్థము.

౫౭. నారాయణార్పణమనగా, ఉభయవిభూతివాదత్వము, అనగా, సర్వశేషత్వము, సర్వశేషియైన నారాయణునికొరకే అని కైంకర్యము.

౫౮. ఈనారాయణపదమందు చెప్పబడే కైంకర్యము దివ్యమంగళవిగ్రహముయొక్కయు, కళ్యాణగుణములయొక్కయు అనుభవానంతరమందుపుట్టే సంతోషముతో చేయబడేది అగుటచేతను, అనుభవించబడు దివ్యమంగళ విగ్రహమున్ను, సమస్తకళ్యాణగుణములున్న దివ్యాత్మస్వరూపమువలె ఈపదమందు ప్రార్థనములుగా చెప్పబడును.

౫౯. కళ్యాణగుణములన్నీ ప్రార్థనములగుట చేతను ఈపదమందు వాటినన్నిటినీ చెప్పరగియున్నను చతుర్థిలో చెప్పబ

దు కైకర్మమునకు ఆశక్యముగా కావలసినది శేషత్వప్రతిసంఖం
ధియయిన శేషిత్వమగుట చేతను ఈనారాయణపదము శేషిత్వమునే
ప్రధానముగా చెప్పును.

౬౦. ఈనారాయణపదమందు శేషిత్వమే ప్రధానముగా చె
ప్పబడుటకు హేతువు ఏమనగా, శాస్త్రమందు నిషేధింపబడిన
అపాస్త్ర విషయ కైకర్మమునలే గాకుండా శాస్త్రమందు నిధిం
పబడి పాస్త్రమయిన, ఈ శేషిత్వయ కైకర్మమే మిగుల రుఢం
చుటవల్లను శేషిత్వమే ప్రధానముగా చెప్పబడుచున్నది.

౬౧. ఈపదమందునతుధిక, శేషత్వజ్ఞాన కాగ్యమయిన సి
ద్ధాంతాయ పరిగ్రహమును చెప్పుచున్న శ్రీమన్నారాయణచరణౌ శ
రణం ప్రపద్యేతరుపూర్వపాత్యమునకు అనంతకనుంచుండుటచేతను
శేషత్వమును జెప్పక, ఉపాయఫలమయిన కైకర్మమును ప్రకా
శింప జేయుచున్నది, అనగా కైకర్మ ప్రాధానము ప్రతిపాదించు
చున్నది కైకర్మమనగా ఈశ్వరమునివికాసకు హేతుకైకర్మ
గత్యయ వ్యాపారము.

౬౨. కైకర్మము ప్రాధికారి లభింపవలసి వచ్చినప్పుడు అ
ది నిత్యముకాకపోవునే అంటిరేని.

శేషిత్వమే తరుగు స్వరూపమగుచేతనన్న కైకర్మము నే
నప్పుడు శేషిత్వసిద్ధి లేదని శాస్త్రము చెప్పబడెనున్ను, శేష
తరుగు కైకర్మము అట్లగు కైకర్మము స్వరూపముతోవాటు నిత్య
ముండును.

౬౩. కైకర్మము నిత్యమయినచేతల తీరుగా ప్రార్థన
యొందుకంటే కైకర్మమునకు సరిగ్గంబుంధి బహువిధమున
గుచేతచున్ను. కైకర్మమును చేయుచేతనుడు బహువిధముడు,
పరపంతురునగుచేతనున్ను, ఈకైకర్మప్రార్థన లేనప్పుడు
కైకర్మముసిద్ధింపదు. కాబట్టి కైకర్మము నిత్యమేనను గదా
ప్రార్థనచే పాండువలయును.

౬౪. ఈ కైకర్మము నిత్యప్రార్థనయము కావడమునకు

హేతువుపమనగా, శేషికసంహోపమును పుట్టింపని వస్తువుకు శేషత్వము లేకపోవును గనుక ఆ శేషిసంతోపము నిమిత్తము తాను చేయువ్యాపార విశేషముచేతను తన శేషస్వగూఢలాభమును, శేషియొక్క ముఖోల్లాసమును తాననుభవించుటను నేడు ప్రాప్యలాభమున్న కారణియైనది- గనుక ఈ కైంకర్యముని తృప్తిపాఞ్శనీయ మయ్యేయుండును-

౬౫- ఇట్లుపెని నమః అనుపదమునకు అర్థముచెప్పబడును- నమః, ఆనగా, మః, న, నాకుకాదు, అని అర్థము, దీనివల్ల అహంకార, మమకార నివృత్తి చేయబడుచున్నది-

౬౬- ఈ నమః పదమునా గాన్యముగా అహంకార మమకార నివృత్తిని చెప్పుటచేతను, తిరుమంత్రమునలి నమః పదమువలెనే స్వగూఢో సాయ పునఃపాఞ్శముల యందు విరోధము మూడింటిని తీసివేయతగినైతప్పటికి ఈస్థలముందు కైంకర్యవిరోధులను మాత్రమే తీసివేయుచున్నది- తక్కినవాటిని తీసివేయ పని లేదు- అని యంతకు పూర్వమే నివృత్తి విషయము:-

౬౭- కైంకర్యమునకు విరోధియేదంటే-

కైంకర్యము తనకునికి అరగా స్వప్రీత్యర్థము చేయుటయు న, మద్యత్య, బుద్ధితో చేయుటయును ఈ రెండును కైంకర్య విరోధులు-

౬౮- అహంకార, మమకార, నివృత్తిని ప్రాగ్గీకరించుచున్న ఈ నమః పదమును, దేహత్వాగమాన, స్వాతంత్ర్యాభిమానము పదుముల అవిద్యయున్న, దానివల్ల పుట్టు పుణ్యసాధనాపకర్మములున్న, కర్మవల్ల కలుగు దేహసంబంధమున్న, ఈసకల విరోధులన్ని పోగొట్టుబడుచున్నవి-

భాష్యకారలువారు గర్వత్రయములో నమః పదార్థమును సాయుంహనపుడు మూషమాణికల చేతను- అవిద్య, కర్మ, దేహసంబంధ నివృత్తులనే ప్రాగ్గీకరించివారు-

౬౯- ఈచేతనుడు కైంకర్యముచేయునపుడు ఉండవలసిన ప్ర

కాక మెట్లనగా.

సూడకొడగ నాద్వియారు శృష్టునియందు భక్తి అతిశయించి తదేక భావనచే తనను ఒక గోపికగా భావించుకొని గోపికలు ప్రార్థించిన ప్రకారముగా తాను కైంకర్యము ప్రార్థించు సమయమందు కెవలము మానంతోపమునకు హేతువయినటువంటిదీని మన ఉభయుల సంతోషమునకు హేతువైనటువంటిది కైంకర్యము, చేయుటగాక కేవల నీ సంతోషమునకే హేతువయిన కైంకర్యమును చేతుము ఆదిన ప్రకారముగా శెషికే ఉపయుక్తిమైన కైంకర్యమును చేయవలయును.

ఇందు వలన ఈ నమః పదమునకు స్వప్రయోజన నివృత్తి ప్రాధానమే ప్రధానాధాముగా కనసమచున్నది.

౭౦- భగవత్ కైంకర్యమునకు విరోధవిదివరలో చెప్పబడినది.

చిస్సుము రిటువైని చెప్పబడును.

ఈశ్వరునియొక్క ఉవ్యమంగళ వికీరణ సాందర్యమును చేతనులయొక్క దృష్టి చిక్కియులను అపహరించివేసి వారు చేయు కైంకర్యమును మరపించే దగుటచేతను కైంకర్యమునకు అదియును చిస్సుమే.

ఈ నమః పదమునకు పూర్వమందున్న చీరుధీ విభక్తియందు చెప్పబడిన కైంకర్యమును, అహంకార మమకార నివృత్తి పూర్వమందు చెప్పబడినది కాబట్టి శృష్టికే ఉపయుక్తమగుట చేతను ఈశ్వర ముఖవికాసమే ప్రయోజనముగా గలవారలకు విఘ్నకరమే.

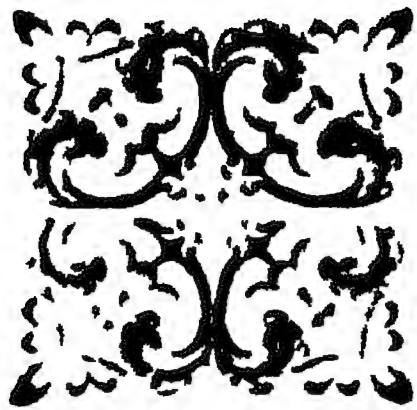
౭౧- నారాయణాయ అను తగుఃకమందు చెప్పబడుచున్న కైంకర్యప్రార్థన నిత్యప్రార్థనయినట్లు ఈ నమః పదము దు చెప్పబడుచున్న కైంకర్య విరోధ నివృత్తి ప్రార్థనయును, ఈ రీతిగా వ్రాయుచున్నది, నిత్యభూతియందున్న సర్వనా యుండునని.

౧౨- చేతనుడు అహంకార మమకారములకు స్వాస్థమయిన ఈ దేహముతో కూడియున్నప్పుడుగదా స్వభోక్తృత్వము మొదలయిన కైంకర్యవిరోధులు పోవలెనని కోరవలసినది. గతదోషములున్న నివర్తించి ముక్తదేహమును పొంది పరమపదమునకు వెళ్లి ఈశ్వర కైంకర్యము చేయు దేశయందున్న వానికి కైంకర్యయైన స్వభోక్తృత్వబుద్ధి యుండునా. అంటే పరమ పదమందు చేయు భగవత్కైంకర్య దేశయందున్న ఈశ్వర స్వరూప దాసుగుణములయొక్క అనుభవమువల్ల ఒక విధమయిన అనందము కలుగును అందువలన స్వభోక్తృత్వబుద్ధి పుట్టును కాబట్టి పరమ పదమందున్న స్వభోక్తృత్వబుద్ధి రూప విరోధ నివృత్తి ప్రాధాన్య ఆవశ్యకము, ఆ హేతువుచేతనే నీగుణాద్యనుభవము చేత మాకుకలిగే దు అనందమందుస్వభోక్తృత్వ బుద్ధి పుట్టి అందువల్ల స్వరూపమనశింపకుండాదానిని శాంతంపజేయు బోధధమయిన వాడా అని ఆభోక్తృత్వ బుద్ధికి ఈశ్వరుడే బోధధముగా నిర్మనుక్తులు ప్రాధికాంచినట్లు అక్షవార్డు పాయించి యన్నాడు. కైంకర్యముజేయుదేశయందు స్వభోక్తృత్వ బుద్ధి పుట్టి దానినివాగొట్టుకొనుటకై నమః పదము ముక్తులు అనుసంధించుచునే యుందుని చెప్పిడుచున్నది.

ఈ ద్వయమంత్రమందు బాహుళ్యముగా చెప్పబడు అర్థములు గోచరించునుగా చెప్పబడుచున్నవి.

శ్రీశబ్దముచేత పరాట్టియొక్క పురుష కార్యమున్న మత అను మకుపుజేతను, ఉభయులయొక్క కర్మయోగమున్న, అనగా ఉభయులు ఎలప్పుడు కలిసియుండుటయున్న, నారాయణ శబ్దముచేత, ఆశ్రయణ సౌకర్యాపాదకమైన వాస్థుల్యాదగుణములున్న, చరణ, శబ్దముచేత దివ్యగుంధవిగ్రహమున్న, శరణ, శబ్దముచేత, ఈగుణవిగ్రహవలతో కూడియున్న శ్రీమన్నారాయణునియొక్క ఉపాయర్థమున్న, ప్రపద్యే, అను క్రియాపదముచేతను అధ్యవసాయరూపైన ఉపాయస్వీకరమున్న, శ్రీ

మ తేఅనుపద ముచేతనుడ పాయఫల మైన కైంకర్యపరిగంఠంధియై
 కమిధునమ నేదిన్నీ, నారాయణపద ముచేత, సర్వ శేషిత్వమున్ను,
 దరుధిచేత కైంకర్యపాగ్రధానయున్ను, నను: పదముచేత, కైం
 కర్య విరోధి నివృత్తియున్ను చెప్పబడుచున్నది.

శ్రీమతేరామానజాయనమః

చరమశ్లోక ప్రకరణమ్.

మధ్యమరహస్యమైన ద్వయమంత్రములో పూర్వవాక్యమందు చెప్పబడుచున్న సిద్ధోపాయ స్వీకారముయొక్క ఈశ్వరాభిమతిత్వమునకు ఈసిద్ధోపాయమునకు అవశ్యకమైనది. సాధనాంతర పరిత్యాగమున్ను చేతనునిచేతను స్వీకరింపబడు ఈసిద్ధోపాయ మన్దలియను పాయిత్యమున్న ఈచరమశ్లోకమందలి పూర్వాధిక మయిన స్వర్వచక్రాన్ పరిత్యజ్య, మామేకం శరణం వ్రజి అనుదా నిజేప్రతిపాదింపబడుచున్నవి, ద్వయమయొక్క ఉత్తరవాక్యమందు చెప్పబడుచున్న కైంకర్యపాపఫల హస్తీకముందు కలుగవలసిన నకలపాప నివృత్తియున్ను ఈచరమశ్లోకమందలి ఉత్తరాధిక మైన అహంత్యా గర్విపాపేభ్యో మోక్ష ఇష్యామి మాశుచః అనుదానిచే ప్రతిపాదింపబడుచున్నది - కాబట్టి ఈచరమశ్లోకము ద్వయమునకు వివరణమగుచున్నది ఇట్లున్న పంచమవేదసార మగు భగవద్గీతలకు ముఖ్యతాస్పర్శవైన ఈచరమశ్లోకమనక థకము విశదముగా చెప్పబడును -

<p>అతిరహస్యమయిన ఈ చరమశ్లో యే భాష్యకారులువారు పఠ్యేనిమిది ది అనుకోక బ్రహ్మగుణా పేంకేసియై విగారిగన్నిధికి పేంకేసి యుండిరి, ఆనంబిగారు ఈ అధికము యొక్క గౌరవముచేసెనున్న ఇంద్రుడు తగిన అధికారులు సామాన్య ముగా లేకపోవుటకలెనున్ను, భాష్యకారులువారియొక్క అస్తిక్య మునన్ను, అదరమునున్న పరిక్షింపచెపుదావనె తాత్పర్యముకల పాత్రై పదియేడుపర్యాయములు వ్రీక్షి, పఠ్యేనిమిదవ పర్యాయము ఆశ్చర్యలకు చెప్పవని ప్రమాణముచేయించుకొని మాసోపవాసము చేయించి తరువాత ఉపదేశించిరి.</p>	<p>శ్రీమమును తెలిసి కొనటక యనులు శ్రీరంగమునుం తినుకోకటియూరునం అనికొకటియూరునం అనికొకటియూరునం అనికొకటియూరునం అనికొకటియూరునం అనికొకటియూరునం అనికొకటియూరునం అనికొకటియూరునం</p>
--	---

ఈచరమశ్లోకముయొక్క అధికశ్రవణమునకున్న అనుష్ఠాన

మునకున్న అనికారి, సరమసాత్వికతై పరమ స్థూలందేఅసక్తికల
వాతై సరమాత్మేతరవిషయములందు విరక్తికలవాతై శ్రుతిస్మృతి
తిహాసపురాణావలయందు నన్యుకముకలవాడై, ఈశ్వరునియొ
డు విశ్వాసము కలవాడై యుండువాడు. అధికారులు దుర్బలధాను
గుట చేతనున్న, అధిక గౌరవము చేతనున్న ఈ అధానును వె
ల్లడిచేయక భావ్యకారులు వారికంటె పూర్వులు గోప్యముగా
నుంచి యుండిరి, భావ్యకారులువారు ఈచుహాధానును తాము
తెలిసికొని వెంటనే సంసారులయొక్క అగధానును మాడచాల
ని శృప్తచేతను ఈ అధాను గౌరవమునున్న, ఆచార్యాజ్ఞోల్లం
ఘనవల్ల తమకురావోవు అనర్థమునున్న విచారింపక ఆగ్రాసు
మందు గొల్లరమెక్కి అపేక్షించిన వారందరికి ఈగోకార్యము
ను పొయింది అపేక్షించినవారికి ఉపదేశించుమనిర్ని నియమింది
భావ్యకారులువారు పరానశానునుగహింప చాలక స్వానశాను
నైకెనా ఒప్పుచుకొనరనుకృప్తచేతను ఈ అధానును వెల్లడిపకవి
నందుకు తమకొకటి యూరు సంవిగారు మిక్కిలి అభ్యర్థనడి ఇ
ట్టి పరసమ్మది తమకు శేషహాయినందుకు విచారింపి ఇట్టివారు
పాత్రాతు, ఈశ్వరావతారులే అని నిశ్చయించి, ఎంబెరుమా
నార్, అనికరు వాచుమును శృప్తచేసి తానెంచుకొనరి.

ఎంబెరు మానార్, అరగా మాస్వామి యిది, అను పితై
లోకాచార్యులువారు ఈ ఉపదేశమాత్రముకొరకు పిప్పిపొంక ఈ
అధానును అరగు తెలిసికొనియు జ్ఞేయించనలయుననే సరమ
కృప్తచేతను స్త్రీబాలులకున్న తెలియదగినవి విశదముగా ఈర
హాస్యమును సాముచుచున్నాడు.

౧. ఈగోకార్యమునకు సరమగోకార్యమును పేరు తాదానునకు హా
తువు చెప్పబడును.

ఈ గోకార్యమునకు ఈశ్వరము అనేక అధ్యాత్మములయందు కర్మ
గా నెఱుంగునెరు మోక్షపాశనములను శ్రీకృష్ణుడు అజానునికి
ఉపదేశింపగా విని క్రిందబెప్పిన యుపాయములలో కర్మలు

కాయశ్లోక రూపములగుటచేతనున్న, జ్ఞానము భంద్రియశ్లోకయ
పూర్వకముగా చేయవలసిన దగుటచేతనున్న భక్తిచరణానామ్య
మయినదగుటచేతనున్న వాటినిచేయశక్యము కాదనియుజ్జయధమ
ని ఊహించినను ఈశ్వరునికి అత్యంత పరతంత్ర మైన ఆత్మస్వ
రూపమునకు ఈస్వతంత్రోపాయములువిరుద్ధములనియును ఆలా
చించి, వీటిచేతనుముక్తి కలుగదనియును ఇటుపయిననిశ్చింతకలసినదే
అనియునుదుఃఖించుచున్న ఈ అజ్ఞానునిశ్లోక నివృత్తికారకు, సుల
భముగా చేయఁగినట్టియును, స్వరూపానురూపసేనట్టియును
ఇంతకు తప్పవేరే సాధనములేదనఁగినట్టి చరమ సాధనమును చెప్పు
టచేతను ఈశ్లోకము చరమశ్లోకమనబడును.

చరమాధా ప్రతిపాదకమగుటచే తనే చరమశ్లోకమనబడును
గాని గ్రంథముయొక్క అంతమందు ఈశ్లోకముచెప్పబడినందున
కాదు, దీనివెనకకూడా కొన్నిశ్లోకములున్నవి.

౨- ఈశ్లోకముయొక్క పూర్వాధాను తను ఉపాయ
స్వీకారముచేయు చేతనునియొక్క కృత్యము చెప్పబడుచున్నది.
ఉత్తరాధానుచేతను ఉపాయ భూతమైన ఈశ్వరునియొక్క
కృత్యము చెప్పబడుచున్నది.

౩- చేతనుడిచ్చట చేయవలసిన కృత్యముసిద్ధోపాయపత్రిగ
హము అనగా తనరక్షణమునకు ఈశ్వరుడే సాధనమని నమ్మి
యుండుట.

౪- మామేకం శరణం వ్రీక ఆను వాక్యముచేతను సిద్ధోపా
య స్వీకారమాత్రమును జెప్పక సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య అనువా
క్యము చేతను సర్వధర్మ పరిత్యాగమును కూడా చెప్పుటకు హే
తువు ఏమనగా-

సిద్ధోపాయమునకు ఈసాధనాన్తర పరిత్యాగమును అంగము
తనప్పుడు స్వరూపసిద్ధితేకపోవుటవలన సాంగముగా చెప్పుచున్నది.

ప్రత్యాశ్యపాదా వాచామేవ, స్మార్త్యావిధిఃకర్మయేత్, స్మి
తాప్తిస్యశ్చ ధానచేతకార్యత్, ధ్యాన్యామేకం జపేన్యమం, ఇ

త్యాగములు పడు వెళ్ళుటచేత ఆనందమును వాటికి అంగమునైన
న చూడవలెననినగా ఇందుకొకనట్లు ఈశ్వరమును
న్న పరిత్యజ్య ఆనుభవంతరము చేతను చెప్పవలెనున్న సాధ
నాంతరపరిత్యాగము వినగా సిద్ధోపాయ స్వీకారమున్ను చే
యవలెను అనే అధికము సిద్ధము.

కొంతకు ఈశ్వరమునందు చెప్పుచుచున్న సాధనాంతరము
త్యాగమును విధిగా ఒప్పుక ఆత్మనముచేతనున్న అశక్తికలను
న్ను, చేయ సహజమేది అని అనుచాదగా అంగీకరించి అట్టి అ
జ్ఞులు ఆశక్తులు మొదలగు వారలకు ఈ సిద్ధోపాయము విధిం
పబడుచున్నదని చెప్పుదురు-

అనంతము శేవలమయోగము-

పుత్రాశ్మకాది, పాదా, పాదములను పుత్రాశ్మకోదనము
చేసికొని, అచామేత్ అచమనముచేయవలయును- స్థిత్యానిలువల
ది, భాగవే, సూర్యునికొరకు, అభ్యుక్తం అభ్యుక్త ప్రకాశమును ద
ద్యాత్, ఇయ్యతలెను. స్నాత్వాస్నానముచేసి విధివల్, యథా
కాన్ద్రముగా, అర్చయేత్ పూజచేయవలయును దేవం, దైవమును
ధ్యాత్వా, ధ్యానముచేసి, మనుం, మంత్రమును, జపేత్ జపింప
వలయును, అది ఆధామ-

౫. ఈ ఉపాయము, ఇతరోపాయమువలెనే కష్టపాధ్యక్షు-
గాక సులభమైయుండుటచేతను చేతనుదిలి రాగపాపైయు ఆన-
గా ఇత్తమైయుండగా వేరే విధింజుటకు కారణమగున్నను ఒక
రోగిభోగ్యమైన పాలురాగవలెననే వాంఛిరిగియున్నప్పుడు ఆ
పాలనేమందుగావిధించిన పక్షమందు వాడు శ్రీమముగా త్రాగు
టకు హేతువయిగట్లు ఇతరోపాయములకన్న ఈ యుపాయమువి-
లక్షణమైనవగుటచేత దీనినేఁరిగిహించుమని వాంఛించిన చేత
గురికి ఈయుపాయమునే పరిగ్రహింపుమని విధించినయెడల శిష్యు-
నిగా పరిగ్రహించుటకు పయి క్షమయింతుమ.

శ్రీమదాంబాదేవి పూజానామ సంకల్పము

పరిశ్రమ, మాం, పుకం, శరణం, క్రిత, అని అనుబంధములుగా ఉండ
యిండును.

౬- శరణార్థిత్వం, అను పరిణామ పరిణామనక భావము-

౭- సమాన శరణు అను అని-

౮- తుపనమును ధర్మశాస్త్రమును, విహించ పనమును, శరణ
శాస్త్రమును, ఉన్నవి.

ధర్మమనగా సుసాధనమైనది-

౧౦- ఇట్టి ధర్మశాస్త్రము, విహితముగ ఫలసాధనముల
ను చెప్పక, భగవత్సాన్నిధి దావమైన మోక్షఫలమునకు సాధన
మైనవాటిని చెప్పును.

౧౧- ఆ మోక్ష ఫలసాధనములను సవిశ్రుతిగ్గురులయందు ని
శ్చయించి భగవత్ ముఖము యందు ఉచితము భర్తాన్ అని విహించవ
న ప్రయోగము కయిండుచున్నది.

౧౨- భగవత్తులవనగా-

కర్మ, జ్ఞాన, భక్తి మోగములు, అవతార రహస్య జ్ఞాన
నమును, పురుషోత్తమవిద్యయున్న, దివ్యదేవవాగమును, భగ
వత్ జ్ఞానముగీర్తించును భగవత్సన్నిధిని చేయు దీపారోపణమును పు
ష్పకేయకమును మొదలైన ఉపాయబుద్ధితో చేయవలయును.

అవతార రహస్య జ్ఞానమనగా తాత్పర్యము తెలియక రా
మకృష్ణాద్యవతారములును అవతార దేవులున్న కేవలం తాత్పర్య
రేఖ చేతనే కయింపవలయును కర్మవల్ల వర్జితమై కావనియును
కావనియును వ్యాఖ్యించును ఇది తత్పర్యములనియును తెలిసికొనుట-

పురుషోత్తమ విద్యయినగా

తాత్పర్యము కర, అవతార శాస్త్రముల తనను చెప్పుచువురుములు
ఇట్లు. అందులో బద్ధాత్మలు కరకర్మవాక్యము, నిత్యమును లు, అ
కరకర్మవాక్యము, ఈ ఉపాయాలన్నను విలక్షణమైన తాత్పర్య
కు పురుషోత్తమకర్మ వాక్యము అని తెలిసికొనుట-

౧౩- సర్వకర్మముల మోక్షఫలసాధనమునకు శరణార్థిత్వము

ద్యుశాయములను ఆచరించుటకు యోగ్యతను కలగఁజేయు సంధ్యా విదిస, పంచమహాయజ్ఞాది యాపమయిన నిత్యనైమిత్తికాది కర్మలు చెప్పబడును. పంచమహాయజ్ఞములనగా, తేవయజ్ఞ, భూతయజ్ఞ, పితృయజ్ఞ, మనుష్యయజ్ఞ, బ్రహ్మయజ్ఞములు.

౧౪- ఈ సర్వధర్మాన్, అనుపవమునకు శ్రుతిసప్తకులయందు విధింపబడినవి నిత్యనైమిత్తికాది యాపములయిన కర్మయోగా ద్యుశాయములను అని అధర్మము.

ఇదంతయు, అను చోడనానూపమయిన విధివాక్యము ప్రమాణముగాగల అధర్మము ధర్మమని చెప్పబడును.

ఇదం, దీనిని, భుక్ష, చేయుము, అను శ్రుతికి అధర్మము, చోడన అనగా, పేరణ.

౧౫- ఈ కర్మజ్ఞానాదులనెడు స్వతంత్రోపాయములు ధగవదత్యంత వరతంత్రమున ఆత్మస్వరూపమునకు విరోధులగుటచేతను వీటిని, ఆకర్మాగ అని అధర్మశబ్దముచేతను చెప్పవలసి యుండగా ధర్మశబ్దము చేతను చెప్పబడు హేతువేమనగా అజ్ఞానుడు స్వచ్ఛమైన యుద్ధమును అధర్మముగానున్న అధర్మమైన వీటిని ధర్మములనుగానున్న భ్రమించి యుండుటచేతను.

౧౬- పరిత్యక్య, అను అవ్యయ పదమునకు నిడివిపెట్టి అని అర్థము.

౧౭- ఈ పరిత్యక్య, అనుపవమందు, త్యాగశబ్దమున్ను ల్యప్త్యత్యయమున్ను పరి అను ఉపసర్గమున్ను, కలవు- త్యాగశబ్దార్థము ముందుచెప్పబడును.

ఇచ్చట చెప్పబడిన త్యాగమనునది కేవలము ఒకచట మోత్రము కాదు. ముత్యపుదిప్పను చూచి వెండియగు భ్రమను దెలిసకాదు వలెనున్న తనకు ప్రయోజనమున్న ఒకదినికొకటి వెళ్ళవలెనని ఉద్దేశించి అదిక్కడ అను భ్రమతో మరియొక దినికి నకు వెళ్ళినవామనలెనన్ను తర్కరూపి సాధనములను కోరుచున్న

మనము సాధనములు కానివాటియందు సాధనబుద్ధిచేసితిమే అను
జ్ఞానముతోకూడా విడిచి పెట్టుట.

౧౨. జరియను ఉపసర్గము చేప్పబడును.

పరియను ఉపసర్గముచేతను, విహా, హత్యయే, సురాపాన
ము, స్మర్త స్త్రీయము, సుర్వంగసాగమనము, మొదలయిన మహా
పాతకములను అజ్ఞానముచేతిచేసి తరువాతలట్టిపడి పశ్చాత్తా
పమును పొంది విడచుకొనునపుడు యెన్నడును బాటిలో బుద్ధిపూ
ర్వకముగాగాని అబుద్ధిపూర్వకముగాగాని ప్రవర్తించకుండా
యదిపాపములతో కూడా పదులుకొన్నట్లు పాతక శబ్దముచేత దివ్య
జడుచున్న ఉపాయాంతరములను పునరన్వయమునెసందా గుని
వాగనలతో కూడా విడవవలయును అను అర్థము చేప్పబడు
చున్నది.

౧౩. త్యక్త అనుల్యప్రత్యయార్థము చేప్పబడును.

త్యక్త అనుల్యప్రత్యయముచేతను స్వార్థాభివేత అను వి
ధికి ముందు స్నానముచేసియే భుజింపవలెను అను నియమామును
చెప్పినట్లు ఈ సిద్ధో పాయస్వీకారసమయమునను విడిచి
వదిలిన కర్మ స్థానాన దూషమునైన ఉపాయాంతరములను విడి
చియే స్వీకరింప వలయును అను నియమాముచెప్పబడుచున్నది.

౨౦- ఆరికలుడయిన రావణుడు రామబాణములచేతను భను
న్సఖింకింపబడి శిథిలమైన శరీరము కలివ్వాడై మనస్సు కాలుద్య
మునుజేంది యుద్ధముచేయఁబాలక పారిపోవలెనని ప్రయత్నించు
తుచున్నప్పుడు స్వామిపోనియ్యక బాణములను ప్రయోగించుచు
జిందిరి ధర్మయుద్ధముచేయు స్వామి మనలనపోనియ్యక పోవడ
మునకు హేతువేమని ఉపాంత రినచేతలోనన్న తనుభండమే
కారణమని నిశ్చయించి భయపడి దానిని విడిచి పెట్టెను. అట్
లేమస్సు రావణునికి యుద్ధమున సాధనముగా పోవుట సరేకరా
హుపోవుటకు కూడా ప్రతిపదకముచున్నట్లు ఈ ఉపాయములు
న్న సాధనములు కాకపోవుటయే గాక భామనకు ప్రతిపదకము

న్న అనుకు.

౨౧- దశరథ చక్రవర్తి పూర్వము కైకేయి వరమిచ్చి కరువాత అధిగ్రహించి కాళి అభాగమున నరకభయమును అవలంబించి సామ్రాజ్యము మెనపామియోకూడి యొరిమిటయొక భలముగ ను చెడినట్లు అభాగభయములైన యొరిమిటయొరిమిటను అవలంబించుట సామ్రాజ్యముయొన తిక్కయిదియోకూడి ముఖంబయిండుటయైనను భలమునను చెడుటకు హేతువగును.

౨౨. నరకభయమున పరిత్యజ్య అను పదమును విడువుమని చెప్పబడుచున్న భయములు విధినిషేధ రూపముగ రెండువిధములై యుండును- విధివిషయము భయములనగా ఇకంబురు అని చెప్పబడిన సంఖ్యావంధనము మొదలుకొని మోక్షసాక్షములైన కర్మభావన భక్తి పర్యంతమైన భయములు.

నిషిద్ధ భయములనగా ఇకం మాకాషికా అని చెప్పబడిన నిషిద్ధ నిష్కర్మియ పర్యవసానములు అనగా పరదాగ గమనము- దశరథాపహరణము సురాపానము అగత్య గమనము అభయ భయము మొదలగు పదునెనిమిది ముదలు.

నరకభయమున పరిత్యజ్య అను పదముచేతను ఈయభయ విధమైన భయములను విడువుమని చెప్పబడుట చేతను అభయములను చేయవలసి వచ్చునని కొందరు ఆక్షేపించుదురు. అది యెట్లుంటే నిషిద్ధ మానస భయములను విడదినట్లు నిషిద్ధమానసభయములను విడదనుట నిషిద్ధములను అవలంబించుటయే అది అందును.

౨౩- నరకభయములను విడువుమని చెప్పిన మాత్రము శక్తగు అభయములను చేయవలసి వచ్చునని ఆక్షేపణమునకు అవకాశములేదు. అభయములను చేయుమని చెప్పియుండులేదు.

౨౪. అయినను అభయ నిష్కర్మియమును భయమే గరుక కాని విడువుమని చెప్పియుండు కాలును అభయములను చేయుమని శరే చెప్పినవలెలేదు. అందు మున్నే అభయములను చేయుమని చెప్పబడుచున్నది అట్లే.

అయితే ఈమల చెప్పినదానిని భగవంతుడు అధర్మశివ్యత్వాదులు
అంగీకరించినా గానూ బ్రహ్మచర్యమైన విహితధర్మమును చెప్పునుగాని అ
భగవంతుని మాత్రమును చెప్పవలదు గనుక అధర్మముమలేయ
వలసిచ్చిననే అశ్రేయమునకు అకరాశములేదు.

సర్వశబ్దలముద్రను స్ర్విధానైవ విహితధర్మమాలకు
విశేషగుణులైన నిషిద్ధధర్మములు చెప్పబడినప్పటికి ఈశ్వరమం
దు అవి వివక్షితములు కాకపోవుట చేతను ఆ నిషిద్ధ ధర్మములను
చెప్పక విహితకూపధర్మములనే చెప్పును.

అది. ఈశ్వరునికి ప్రీతిచేయుటయే స్వరూపముగా గల చేసిన
స్వరూపమును చూచినను దీనిపాపాన్నంతర సహాయమును కూడా
సహించుది సిద్ధపాప భూతుడయిన ఈశ్వరస్వరూపమును
చూచినను ఈశ్వరప్రీతిరూపమయిన ఫలస్వరూపమును చూచినను
ఈశ్వరనిగ్రహించునది హేతువైన అభర్తములు చేయుటకు హే
తువు కనపడును.

౨౨- మామ్, ఆచార్యులు. నీ నమ్మకం ఆని ఆధారము-

౨౯- సర్వరక్షకుడైన, సాశీల్యముచేతను నీయొక్క అజ్ఞా-
ను వర్తించె, విన్నరక్షింపుదమనె అశేతమనీయొక్క అనుమతి
నే నిడిక్షింది, వాచభోగ్యుడనగుటచేతను నీదోషములను భోగ్య
ముగా పరిగ్రహించి, నీకు గర్తినై, శీతలస్వభావముగల పురుషుకా
రభూతులగు పిరాట్టివారే దోషమును తెప్పివిడపించ మాచిన
ను నిన్ను విడవచాలక రక్షించుటయేస్వభావముగా గలనన్ను-

30- కూమ్, అనే పదము చేతను, అవతరించి, కంటి కనపడుచు, దగ్గరమున్ను, తనను, అనగా, కృష్ణుని, ఆపాయముగా చేసి కొమ్మనిన దీనివల దూరముగా నుండు పరపూజామునున్న భక్తి తాద్రీతి కరీరకుడయిన అంతర్యామినిన్నికాదు అను అధికము చెప్పబడుచున్నది.

30- స్వచ్ఛందము. అవగాళి కరణమున నాశనమునకు
సంబంధమును కనుగొనవలెనని అభిప్రాయము.

సాధనముగా కాశ్చక్రియమును నవ్వలమును, సర్వభక్తములు విడిచి తనను అభ్యసించునది చెప్పుటచేతను అది అభాసభక్తములుగాని సాక్షాత్ భక్తములు కావనియును స్థాపించవలసిన సాక్షాత్ భక్తముల నెరిగియును చెప్పుటచేతను-

౩౨- ఇట్లు చెప్పుటచేతను విడవబడిన భక్త శాస్త్రానాదిసాధనములకంటె ఈసిద్ధ సాధనమునకు అతిశయముకల్పబడినది-

౩౩- భక్త శాస్త్రానాది సాధనములకంటె, దీనికి అతిశయము ఏది అనగా శతశతముల వ్యాపారములకెక్కువగా పసిద్ధి కలిగియుండే భక్త శాస్త్రానాదులకంటె గాక స్వతస్సిద్ధమై, వాటికంటె అత్యంత సమైక్యముండక పరమచేతనమై, ఆశక్తికలదిగాక సర్వశక్తిమై, అపాయములు ఏదిగాక, నిరపాయమై, వరతంత్రమైన అత్త స్వరూపమునకిచ్చిస్తయుండక పోవుచు, అనగా స్వరూపమునకై మరెవరియొక్క సహాయమును అపేక్షించని యుండుట-

౩౪- ఉపాయాంతరములు, చేతనవ్యాపారములేతను సాధించబడునదియును చేతనవ్యాపారములేక స్వరూప సిద్ధియందు చేతనసాపేక్షములేయుండును, చేతనకి కలమునిచ్చునమయమందు నెవరు కావలయు శక్తియు, చేతనవ్యాపారములే అత్తములయందుండటచేతను ఈర్ష్యరూపేక్షములే యుండును ఈసిద్ధి పాపముల అయిదగాక సకల పరమచేతనము సర్వశక్తియు అగుటచేతను ఉపాయాంతరములకు ప్రతిభలమైనవనికలదు యుండును-

౩౫- నామ్ అను ఈపదమందు అజ్ఞానముకల దోషములకు అజ్ఞానమునకు తత్వవేదము మొదలుకొని కావలసిన అభాములకు ఉపదేశించుటచేతను వాగ్దేవములమున్న, తనయొక్క పరస్వమును వివేచన కందర్శనము మొదలైనవాటిచేతను సాక్షాత్కారమునకు చేయుటవల్ల స్యామిత్యమున్న, హేళ్యన హేయారదన హేయ అని అజ్ఞానము తనకు మిక్కిలిగా తలపెట్టినట్లు అనినో తనకు తలపెట్టుకొనుచుండటచేతను సోమ్యమున్న, కంటితో చూడకకృత్యముకాని అపాగృత దివ్యమంగళ దిగ్విజయమును

చరమశ్లోక ప్రకరణమ్.

కంటితో చూడతగినట్లుగా చేయుటచేతను సౌలభ్యముజ్ఞుఁ నగుట
ముగా ప్రకాశించుచున్నది.

36. సుగ్రములను తోలుటకు మాస్తమందు కఠింఠనవేక్రమ
ను ఆనగా కొరడామును ఎఱువేపుకలసిన అటువైపు తిప్పు
టకును నిలుపవలసినవృత్తమందు నిలుపుటకును పట్టుకొన్నలగా
ములును, తలయందుకిగ్రిటముమొదలైన ఆచ్ఛాదనములేకపోవుటచే
తను సేనాధూరిచేత కప్పబడ్డ శిరోజములును రథమునకక్రిందు
గావ్రేలవేసిన శ్రీపాదములును కలవాడైనిలిచియున్న సారథ్యజ్ఞ
మును, మామ్. అనిశనపరుచుచున్నాడు.

37. ఏకమ్, అనుపదమునకు అధికముచెప్పబడును.

38. ఈ ఏకశబ్దము స్థానప్రమాణముచేతను ఏవకారాధా
మును చెప్పును, స్థానప్రమాణమునగా ఏకశబ్ద స్థానమందు ఏవ
కారము ప్రయోగింపబడియుండుట ఆనగా ప్రపత్తినిచెప్పునృలము
లయందు ఏవకారముండుటచేతనును, ఆఏవకారస్థానమందు ఇచ్చ
ట ఏకశబ్ద ముండుటచేతనును, ఈఏకశబ్దమునకును ఏవకారాధా
మే చెప్పబడును.

39. మామేవయే ప్రపద్యన్తే, నన్నే ఎవరుప్రపత్తిచేయు
చున్నారో తమేవచాద్యం పురుషం ప్రపద్యే, కారణుడైన ఆపురు
షునే ప్రపత్తిచేయుచున్నాను. త్వమే వోపాయధూతోమథవ, నీ
వేనాకు ఉపాయధూతుడవుకమ్ము, అతైనకునిన్ పాదమి శర
ణాగతమైతిన్వాయ నీప్రాప్తికి ఉపాయమును ఉపదేశించునమయ
మందు నీ పాదములనే ఉపాయముగా ఉపదేశించినావు, ఇత్యాదు
లయందువలెనే, మామేకం అనే ఈశ్వరమందును నన్నే అని ఏవకా
రార్థమునే చెప్పవలయును.

40. ఏవకారాధామును చెప్పు ఈఏకశబ్ద ముచేతను క్రమ
అనుపదమందు చెప్పబడుచున్న అధ్యవసాయహామయిన సిద్ధో
పాయస్వీకారమందలి ఉపాయత్వములేసేవేయబడుచున్నది. ఆన
గా నీవేనాకు ఉపాయముకావలెనని భగవత్ప్రకీర్తియందు చే

తగుడు చేయుచు పాపము స్వీకారము వాడిచు ఫలమునకు ఉపాయము కాదు. ఆ ఈశ్వరుడే ఉపాయము అని పేరు చేయు స్వీకారమందలి ఉపాయత్వమును తీసివేయుచున్నది.

౪౧. ఈసిద్ధోపాయానంతరమందే ఫలము సిద్ధించుట చేతనును స్వీకారములేనప్పుడు ఫలము సిద్ధింపక పోవుట చేతనును ఈ స్వీకారము ఫలసిద్ధికి అవశ్యముండవలసియండగా ఇట్టి స్వీకారముందు ఉపాయత్వము ఎటులు తీసివేయవలయును. అంటే ఈ స్వీకారానంతరమందు చేతనునికి కలుగపోవుట సిద్ధి ఉపాయభూతుడైన ఈశ్వరుని చేత సిద్ధింపినట్లులే ఈ స్వీకారమునకు వానిచేతనే సిద్ధింపదు. ఇందువల్ల ఈ స్వీకారము ఉపాయభూతుడైన ఈశ్వరనివల్ల పుట్టినదిగాని పాపాత్ ఉపాయము కాదు.

౪౨. ఈసిద్ధోపాయభూతుడయిన ఈశ్వరునివల్ల ఈ ఉపాయ స్వీకారము పుట్టుటయనగా ఈ చేతనులు కరణభేదరములు లేక అందువల్లనే భోగమోక్షములనుబడి, అదిత్పాయుతై నడియున్నదశయందు, కరణభేదరములనిచ్చి, జ్ఞానవికాసమును కలుగజేసి, తానును అనేక అవతారములనవతరించి, ఆశ్రయణము, విశ్వాసములను పుట్టింపఁగిన తనకర్మాణగుణ చెప్పితములను పరాశీంపజేసి ఈవిధముగా వాడుచేసిన కృషిచే ఫరించినదనుట.

౪౩. జ్ఞానాధికులయిన నిత్యసూరులకు నిర్వాహకుడైన ఈశ్వరుని కటాక్షము వ్రేసరించి దానివల్ల వానినిపొందుటకై వానినిజ్ఞానమందుంచుకొన్నాను. అనగా వానినే ఫలసాధనముగా చేసికొనినాను. అనినమ్మార్వారు ఈగవల్లాధమునకై సిద్ధోపాయము కీర్తికొనినాని సాయించుచు అసిద్ధోపాయ స్వీకారమును వానినిర్వేరుకృపచేతనే నాకుఁగొనినది అని సాయించినందువల్ల ఈ స్వీకారము ఈశ్వరుని యొక్క కృషిఫలమనియే గ్రహింపవలయును.

౪౪. చేతనులకు సిద్ధోపాయ స్వీకారముందు రునిపుట్టుటకు కృషిచేయువాడున్న ఈశ్వరుడే అందువల్ల ఈ చేతనులు సిద్ధో

పాపాన్ని కారముచేసిన మాత్రముచేత ఫలమిచ్చుననియును, అది తేజపోయినప్పుడు ఇయ్యడంయునునుంపక ఆశ్శోభివగమునకే సర్వదాయర్థిండు సర్వేశ్వరుడు మనయొక్క ఇష్టప్రాప్తి, అని తప్పనివారణ, దూషణయని ఫలమును కలుగుచేయువాడని ప్రతిపత్తి కలిగియుండవలయును-

౪౫. ఈసిద్ధోపాయ స్వీకారముచేయకపోయినను చేతనులయొక్క కార్యమును ఈశ్వరుడుచేయునని తలపక ఈసిద్ధోపాయస్వీకారమున్న అవశ్యముకార్యకర్తకిడండవలెనని తలచినయెడల ఉపాయభూతుడయిన ఈశ్వరునియొక్క సహాయాంతరవైరపేక్ష్యమునకు భంగమువచ్చును-

౪౬. ఈశ్వరుడు సర్వసముదగుటవలన చేతనకృత్యమును తేజమును అపేక్షింపకయే ముక్తినిచ్చునప్పుడు, అందరికినొక్కపర్యాయము ఇయ్యక కొందరికేఇయ్యడమునకు హేతువు ఏమనుప్రశ్నమునకు పరిహారాధికమును, ఇంతకాలముమనలను రక్షింపని ఈశ్వరుడు నేడురక్షింపనాతనుసంశయము కలుగునప్పుడు తన్నీర్పణికొరకును, ఈసిద్ధోపాయస్వీకారము వ్యాజమెయ్యండును-

అశ్శోభచేతనముగాక చేతన్యముకలవాడై యుండుటచేతనును భగవదేకోపాయత్వరూపమైన ఈ ఆభ్యవసాయము నైతన్యకార్యమమ్యేయ్యండును, ఉపాయముకాదు. ఈసిద్ధోపాయము, విధింపబడినదైనదికాదు చేతనునియొక్క రుచినిబట్టి వచ్చినది-

భగవదే రత్యత్వరూపమైన స్వరూపమునకు విరుద్ధముకాదు. అనుగుణమే, అనాదికాలమునుండి స్వయత్నముచేతను ఈశ్వరుడుచేయు రక్షణమును అంగీకరింపని చేతనువలన అంగీకరింపనందుకు సూచకమును అయియుండును-

౪౭. మామ, అపవదమునకు పూర్వమందున్న సర్వభగ్నానాపరిత్యజ్య అనుష్ఠలమందు సర్వభగ్నపరిత్యాగమును చెప్పినసర్వేశ్వరుడుతనను ఉపాయాంతరమునునుఉపాయముగాతలపకబక్కతననే ఉపాయముగా తలపుమని చెప్పెను. ఈపరమ, అనుష్ఠలమం

ఈ స్వీకారములకు ఉపాయభావమును తీసివేసి తననును ఉపాయస్వీకారము చేయువానిని ఉపాయముగా తలపక, ఒకరతనతో ఉపాయముగా తలంపుమని చెప్పుచున్నాడు.

౪౮- నిరుపాధిక రక్షకుడైన ఈశ్వరుని రక్ష్యభూతుడైన తననును తనరక్షణమున కుపయుక్తముగా ఆశ్రయించిన ఆశ్రయము అనగా స్వీకరించు స్వీకారము అహంకారగర్భము, కొమారుడు తననుపోషించుటకై తండ్రిచేత వ్రాయించుకొన్నట్లుగా అవద్యకరమును అనగా నింద్యమున్ను.

౪౯- చేతనులను రక్షించుటకు సమర్థుడైన ఈశ్వరుడు రక్షించుటకు అభిమానించి పరిగ్రహించుటయను స్వీకారమే ఈచేతనులకు రక్షకము.

౫౦- సిద్ధోపాయముకన్న ఇతరమైన ఉపాయాంతరములయొక్క స్వరూపము చేతనప్రవృత్తియాపమైన వ్యాపారముచేతనే సిద్ధింపకలసియుండుటచేతను వాటికి ఈచేతనునియొక్క స్వయత్నప్రవృత్తి దోషమై యుండును. ఈసిద్ధోపాయము సహాయాంతరమును సహింపక పోవుటచేతను దీనికి ఈచేతనునియొక్క ప్రవృత్తియాపమైన వ్యాపారము ఓడమైయుండును.

౫౧- నమ్మాళ్వారలు సిద్ధోపాయ స్వీకారమును ఉపదేశించు సమయమందు విశేషించి వ్యాపింపనక్కరలేదు. ఇంతియటయే చాలు అని ఉపదేశించినందువలన ఈసిద్ధోపాయ స్వీకారమును చేయువారలకు ఏవ్యాపారమును చేయనక్కరలేదు.

౫౨- క్రింద, అనగా సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య, ఆసక్తిమంతుః ఈచేతకులయొక్క సకలప్రవృత్తినివృత్తి యును చెప్పబడెను.

౫౩- నాయొక్క దుష్టమనస్సును పోగొట్టి వాపు నిన్ను ఆకరించివేసింతుటకు మనస్సును ఇచ్చివావు. అని ఉపాయభూతుడైన ఈశ్వరుని విషయమై చేతనునికి కలుగు ఉపకారస్మృతియును, చేతనకును పట్టిపర్చినదిగనుక ఉపాయములో చేరదు.

౫౪- శరణమో అనునదమనెను.

శరణశోక ప్రకరణం.

౬౫

౫౫- ఉపాయముగా అని అర్థము.

౫౬- ఈశరణశోకమును కష్టించువానిని, గృహమును ఉపాయమును కనపరచినను ఈస్థలముందు అనగా ఉపాయాంతరములను విడచి ఈశ్వరునే ఉపాయము గావరించు స్థలముందు, ఉపాయమునే కనపర్చును- ఏండుచేతనంటే శరణోపాయములను విడచితననే వెట్టుమని చెప్పచున్న స్థలముగుటచేతను ఉపాయమును చేప్పిననే శరణార్థార్థాన్ పరిత్యజ్య అనుక్రిందివాక్యముతో చేరును అలాగుచేరని పదమునకు ప్రకరణభంగమును దోషమువచ్చును ప్రకరణభంగమునగా ఒక అంశమును ఉపపాదించుచు దానికి విరుద్ధమైన అంశమునుగాని దానితో సంబంధింపని అంశమునుగాని చెప్పట.

ఈశోకమందు చెప్పబడిన శరణార్థార్థపరిత్యాగము ఈశ్వరుని యొక్క ఉపాయత్వమును కనపరుచుచుండగా, శరణశోకప్రయోగమునకు అవసరములేదని కొందరందురు- ఉపాయాంతరత్యాగము చెప్పబడినను అది సిద్ధోపాయ స్వీకారసమయమందువలెనే ప్రాప్యసమయమందును సమానమైయున్నది- ఎందుచేతననగా ప్రాప్యసిద్ధ్యనంతరమందు ఏరుదాటనివేనుక వానతోప్రయోజనములేనట్లు ఉపాయాంతరములతో ప్రయోజనములేదుకాబట్టి. ఈఉపాయాంతరత్యాగముతో కూడియున్నను వ్రజ అనుపదములో చెప్పిన స్వీకారమాత్రము ప్రాప్యసమయమందలి స్వీకారమును తీసివేసి సిద్ధోపాయస్వీకారమును స్థాపించవలదు.

సిద్ధోపాయస్వీకారమున కంగముగా విధింపబడిన ఈఉపాయాంతరత్యాగము అంగితియున సిద్ధోపాయస్వీకారమును అర్థముగా కనపరచినను దానికన్నశాబ్దముగా చెప్పుటలగుటచేతను అవశ్యమును శరణశబ్దప్రయోగముండవలయును.

౫౭. వ్రజ, అనుపదమునకు.

౫౮. బుద్ధిచేయుము అని అర్థము.

౫౯. వ్రజగర్భా అనుభావపు గతిని చెప్పును, యోగ్యధార, త

ఈ నాథాః అనన్యాయముచేతనుగత్యభామను చెప్పి వ్రజధాతువు
మిథ్యభామను చెప్పను, దీనివల్ల వ్రజ అనుధాతువుకు ఆధ్యపతిం
పుము అని అభామ. ఈ ఆధ్యపత్యమనునది త్యాజ్యములైన ఉ
పాయాంతరములనుండిరావినదై, వాటికంటె విలక్షణమైనదై
అతిపాగూంతరత్యాగమే అంగముగాగలదై భగవద్రక్షకత్వా
నుమతియాపమైనదై, చైతన్యకార్యమే, చాభానాదాపమైనదై, భ
గవత్స్వభవికా సమునకుహేతువై, స్వరూపానుగుణమే, ఫలము
ను అలన్యముచేయక తప్పకుండ నిచ్చునదియైయుండు త్యాగ
విశేషము-

౬౦- అట్లవారు కరణత్రయముచేతను పరిపత్తి చేసినట్లుకన
వడుచున్నది కాబట్టి అధికారిపూర్తికి కరణత్రయమును అపేక్షిత
మే, అయినను ఫలసిద్ధికి త్యాగానోష్కం అనిభాగతమందు చెప్పబ
డుటచేతను మానసికాధ్యపత్యమయే మార్తముచాలెను-

౬౧ సర్వభర్తాన్ అనుపదముచేతను, విడువవలసిన ఉపాయ
ములనుచెప్పి, పరిత్యజ్య అనుపదముచేతను విడుచుప్రకారమునుచెప్పి,
మామ్ అనుపదముచేతను, ఆశ్రయింపబడు ఉపాయభూతుని
చెప్పి, ఏకమ్, అనుపదముచేతను వానియొక్కవైరపేక్ష్యమునుచె
ప్పి, కరణమ్ అనుపదముచేతను ఉపాయత్వమునుచెప్పి, వ్రజ, అ
నుపదము చేతను ఉపాయ స్వీకారమును చెప్పి పాంతపరుచు
చువారు-

౬౨- ఈశోకముయొక్క ఉక్తిరాధామచంద్ర అభామ చెప్ప
టకై, ముందుగా అహమ్ అనుపదమును ఎన్నుచున్నాడు-

౬౩- ఈఉక్తిరాధామచేరిగ్గురును ఉపాయభూతుడైన తా
నుజేయకృత్యమునుచెప్పుచున్నాడు-

౬౪- అహమ్ అనుశబ్దమునకు, సర్వజ్ఞుడనై, సర్వశక్తికలవా
డనై, రక్షించుటకు తగిన శేషిత్వగూడ సంబంధముగల నేనని
అభామ-

౬౫- ఈఅహమ్ అనుపదము, ఈచేతకునికి ఈగ్యమును ఇచ్చు

ప్రాప్తి, అధిష్ట నివారణములను చేయునపుడు నిర్యూర్వ, ఉత్తరస్థి
తులను తెలిసికొనుటకును అట్లుపిమ్మట వీనికార్యమును చేయుటకు
ను అవశ్యకమయిన సర్వజ్ఞత్వ, సర్వశక్తిత్వములనును చేతనునిక
చేయు కార్యములను స్వకార్యముగా దలచి వెరవేర్చుట కుప
యుక్తమైన శేషిత్వరూపసంబంధమునును, అవాప్తసమస్తకా
మత్వమును పూర్తినిన్ని ప్రకాశింపజేయుచున్నది.

౬౬- మామ్ అనుపదమునందు నీకు సారధిని అయినదియన్న
నన్ను, ఉపాయముగా ఆశ్రయింపుమని స్వామిచెప్పినప్పుడు, అ
జ్ఞానుడు తనరక్షణార్థమై స్వామిధరించిన సారధ్యవేషమును
చూచి, సర్వస్వామి అయినవాడు ఇట్టి నీచకృత్యమందునిలిచినది. ఆ
యినసౌశీల్యముచేతనని తలపక మనకునీచకృత్యమును చేయువాడు
మనలనురక్షింపగలుగునా అని తననుపట్టి చూచి భయపడగా అట్టి
భయము, స్మరునటునిరంకుశస్వాతంత్ర్యయాపనమైన పరత్వమును
అహమ్ అనుపదముచేతనుప్రకాశింపజేయుచున్నాడు.

౬౭- ఇట్టి పరమస్వతంత్రుడగు ఈశ్వరుడు అజ్ఞానునికి సా
రధియైనిలిచిన ఈ సారతంత్ర్యమున్ను తనయొక్క నిరంకుశ స్వా
తంత్ర్యకార్యమే.

౬౮- త్యా అనుపదమునకు.

౬౯- నీకార్యమును తెలిసికొనుటకు తగినజ్ఞానములేనివాడ
వై తెలిసిననునెరవేర్చుకొనుటకు తగినశక్తిలేనివాడవై, శక్తికలిగి
యుండినను నీయొక్కరక్షణమందు నీకుప్రాప్తిలేనివాడవై, అన
గా సంబంధములేనివాడవై, యుండుటచేతను స్వతంత్రోపాయ
ములయిన సర్వధర్మలను విడిచి నన్నేనిరపేక్ష సాధనముగా పట్టి
యున్న దిన్ను అని అర్థము.

౭౦- సర్వపాపేభ్యః అనుపదమునకు.

౭౧- నాప్రాప్తికి ప్రతిబంధకములని అనగా, మోక్షప్రతిబంధక
ములని యేయేపాపకములనుగూర్చి భయపడుచున్నావో ఆయా
పాపములన్నిటికల్గిననుండి అని అర్థము.

ఈ స్థలమందు భగవత్స్వాత్మ విరోధులను మార్త్రము చెప్పటవలన
విరోధులను రుచి విరోధులను ఉపాయ విరోధులను
పూర్వాధ్యాయములయందే తిసివేయ బడినట్లు స్పష్టమగుచున్నది-

పాపశబ్దము మొక్క బహువచనాధామము చెప్పబడుచున్నది-

2-2. దేహాత్మాభిమాన మనెడు, అనత్యజ్ఞానమున్న సాం
సారికవృత్తిపరులైన దుష్టవ్యాపారమున్న, రక్తమాంసాదిమ
యమైన మలిన దేహమున్న అని ఆత్మవార్లు తిరుపిరుత్తమను ప్రబంధ
ము మొక్క మొదటిపాశురమందు సాయించిన ప్రకారముగా అవి
ద్యమము, శర్మము, వాసనయు, రుచియు, ప్రకృతిసంబంధమును చెప్ప
బడుచున్నది-

3- అపిద్యయనునది, అజ్ఞాన, అన్యథాజ్ఞాన, విపరీతజ్ఞాన
ములని మూడువిధములుగా నుండును, అజ్ఞానమనగా, జ్ఞాన
మిత్రకపోవుట, అనగా, దేహముకంటె వేరే అస్మకస్మాదను జ్ఞా
నమిత్రకపోవుట- అన్యథాజ్ఞానమనగా ధర్మమందు ధర్మాంతరపరి
వర్తి, ఉపాహారము- పీతకృంకః- శంఖము పచ్చనిది అని శం
ఖమునకు స్వాభావికమైన తెలుపుగుణమును గ్రహింపక పచ్చనిది
గా గ్రహించుట- విపరీతజ్ఞానమనగా ధర్మయందు ఫర్వంతర
ప్రవర్తి, ఉపాహారము అని శుక్తికనురజితముగా గ్రహించు
టయు, రజితమును, గంధము అనగా తగరముగా గ్రహించుటయు-

4- శర్మమనునది పుణ్యము పాపము అని రెండువిధములై
యుండును, పుణ్యమున్న పాపమువలెనే మోక్షప్రతిబంధకముగ
జేయు పాపశబ్దములో అంతభూతమును కాబట్టి సర్వపాపేభ్యో
అపస్మలమందు పుణ్యములున్న పాపశబ్దముచేత చెప్పబడుచున్నది-

5- వాసన అనగా బుద్ధిపూర్వకమైన వ్యాపారమునకు
హేతువు అయియుండునది ఇదియును అజ్ఞానవాసన, శర్మవాస
న, ప్రకృతిసంబంధవాసన అవివిధముగా నుండును.

6- రుచియనగా, బుద్ధిపూర్వకవ్యాపారమునకు హేతువు, అయి

అంతః సమస్య, అంతః సమస్య విధి యోగ్యతను వే బహువిధ సమస్యను.

౫. ప్రకృతిసంబంధమనగా స్థూలసూక్ష్మయూపశ్చైవ దేహసంబంధము -

అయితే ముందు, దేవమనోహరి ఈ సమయమున
 దివ్యమయమున భాగ్యము భవమునకు సాధనమైయుండునని మూ
 లదేహము, దేహత్యాగానంతరమును అయితే ముందుండి లో
 కాంతరములకు వెళ్లుటకు సాధనమైయుండు శరీరము సూక్ష్మశ
 రీరము.

౭౩- తృణచ్ఛేదకంఘాయా వాదులువలెనే అబుద్ధిపూర్వకముగా ప్రశ్నాతిగతముల వాదన చేతనుచేయు ఉత్తరాధుయులును అనగా ప్రపక్త్యనంతరమందు పా)మాదికముగా చేయు పుణ్యపాపములును, లోభదురిగింతుగను భయముచేతనును వారలుచెడిపోదురనెడి కృపచేతనును చేయు నిత్యనైమిత్తికాది క్షమలున్న, మోక్షసాధనములు కావని అనివరలాదికిచివరకర్మాన్వయమును నః కాలుర్యముచేతను తరుగాఢపాయములుగా పరిగ్రహించుటగాని పునః ప్రవృత్తిచేయుటగాని ఈ మొదలగునమగ్తమును, గుర్వశక్తియుచేత చెప్పబడును-

౬౪- చిత్తభ్రమముకలవారు ఒక్కగావమునకు వెళ్లనిచ్చలే
 కపోయినా ఒకమాగకమువెంటడినిపోయినమాత్రముచేతమ ఒక
 గ్రామమునకు చేరునట్లు సాధనబుద్ధిచేయక శేవలహికాపవాద
 భిక్షాదులచేతను శిష్యుడుమన్న నిత్యవైమిక్తికాదికస్కములును,
 తిషామలలోశరకమానవు కాబట్టి కృపకలవారై అచరింపిన
 ను ఆకాశముమీదికి ఎగరవేసిన బెడ్డమీదమండిపోక క్రిందపడి
 నప్రకారముగా తొకర్షములును ఒకభలమును కలుగలేనియే విను
 చును. అందుచేతను భవిష్యము సాపక్షబాహ్యములగును-

౧౫- ఒక-పర్యాయ మే తప్ప రెండవపర్యాయము లేకుండా
 ౧. పదత్రిశ్వరభావమును తెలియక అర్థానములేకను తన భావార్థ-
 అనిర్వచిత్వమును గాని అర్థమార్థమును గాని గాఢముగా గాఢముగా

ప్రకర్తియును పాతకకల్పములకు చెప్పబడుచున్న కర్మకాండకు
తో కుల్యును.

21- మోక్షయిష్యామి అనుపదమునకు-

22- ఈ పాపములతోనుండి విడువబడినవారిగా చేయగల
ను అది అధామము.

23- ఇష్యామి, అనునీ ప్రత్యయమునకు విడిపించగల అని
అధామగుటచేతను పాపములను విడపించుటకు నేనున్న ఒక
ప్రయత్నము చేయనక్కరలేదు నీవున్న ప్రాధికాంపనకారణము-
నకు అశ్రయించిన అశ్రయము, పుణ్యముచేతనే అది నీయొడ నుం
కుటకు ధయపడి ముగిసబడకుండ వానియంతట అవేది
పోవును అని చెప్పుచున్నాడు.

24- పాపములను నది వారిగఁగా ఫలములేగాని కర్మకము
గా కంటిగోతరములను వదాడములుకావు, కాబట్టి నేననుగ
హించిన వోటను అనియుండనేరవు.

25- అనాదికాలమునుండి ఇదివరకు పాపములనుచూచి నీవు
వడిన పాటు నిన్నుచూచి ఇట్లుచేసి అది విడువట్లు చేయ
గలను.

26- ఇంతకాలమును, నీవునుస్వతంత్రుడవై నీరక్షణయ
త్నమును నీవే అవలంబించుటచేతను ఉపేక్షించినాను ఇప్పుడు నీవు
జాని నిడుతుకొని పరతంత్రుడవై స్వకూపకాండము తరగ
రక్షణము స్వకూపకీర్త్యమనితెలిసికొని అరక్షణధారమును నా
మీదవీడి పెట్టినావు గనుక ఇట్లుచేసి నీరక్షణమును నీమీదవీడి
అట్లే నీకాంతరీరక్షణుడవై నీవునీ అనిత్యాదియవనాది
వ్యయము కలిగి అయిన వేసాగొట్టుకొనియెడను మూర్ఖునివృ
త్తికొరకు నయాయత్నమున్న నానికల్ల కలుగుభయమున్న నాది
కానిదిగాను.

అనికర్మనివృత్తియే ఇట్లప్రాప్తయై ఫలములయందుంటాడని
నా ఈ కథకుండు మోక్షయిష్యామి అనియెక్క అనికర్మనివృత్తి

చరమశ్లోక ప్రకరణము.

౧౩

మాత్రమును చెప్పి ఇష్ట ప్రాప్తిని చెప్పకపోవుటకు హేతువు అని
 వ్యనివృత్తిని చెప్పగానే. ఇష్టప్రాప్తిని సంతకరూపే వచ్చును.
 మామైద్యసి, అనుకో, మందు ఇచ్చినచో యిమనకు చెప్ప
 విడిన ఫలమేవ వచ్చు ఈ ఉపాయమునకు వేరులగునైతే పోవుటచేతను
 అభిమతి ఈ ఉపాయమునకును ఫలమని తెలిసికోగలండు. ఇది
 చరమశ్లోకమునకు వేరేలములవచ్చుటలేదు.

మోక్షయిష్యామి అనుపదముచేతను అనివృత్తిని చెప్పటకు
 హేతువేమనగా మామైద్యసి అనుకో కనుక చెప్పబడిన ఉపా
 యములకు అనివృత్తి వారుచేయు ఉపాసనలవల్ల నేకలుగును
 ఈ శ్లోకమేందుచేప్పబడిన ప్రపక్షులకు ఈశ్వరుడే ఉపాయమగుట
 చేతను దీనికి అనివృత్తినివృత్తినికూడా ఈశ్వరుడే చేయవలయును.
 అందుచేతనే అనివృత్తినివృత్తి ప్రత్యేకించి అధికముగా చెప్పబడినది.

౨౨. మామైద్యసి, అనుపదమునకు శ్లోకంపకుము అని అధికము.

౨౩. నిరక్షణమందు నిపు అధికరించుటగాని నేమధికరింప
 కపోవుటగాని తటస్థింపనవ్వడు నికార్యమెట్లు నెరవేరునని వి
 చారింతుటకు అవకాశమన్నది. అటుగాక నిరక్షణయత్నమునకు
 ఫలమును నిపకావరి తెలిసికొని నిపునిరక్షణమందు అధికరింపక
 పోవుటచేతను, అహేతువుచేతనే యత్నఫలములు రెండింటిని
 నాపిగా దలచుకొని, నికార్యమందు నేను అధికరించియుండుట
 చేరిననున్న, నిపు ఏమృతకు కారణములేదు దూదుమా, అనితా
 నియోగక శ్లోకమును పోగొట్టు చున్నాడు.

౨౪. అహమ్ అనుకో మాత్రము ఈశ్వరుడు, సర్వశక్తి
 సర్వశక్తిత్వ విరోధిని వర్తకార్థమలతోకూడియున్న తనయోగక
 తనమును చెప్పి, తాను, సర్వశాపెభ్యః, మోక్షయిష్యామి

తల అధికరింపడి పోవుటకు
 శ్రయించిన నిన్ను అధికరింప కాలవు, అనిచెప్పి, మామైద్యసి అని
 పదము చేతను నిపు శ్లోకంపకు కారణములేదు. అని అను

మనము:-

౮౫- తరుణునితో అభిమానము కనుమనస్సును నూర్చి, దీనివలన
మనస్సు సర్వోత్కృష్టము కనువిరోధులనుపోగొట్టి మనవల్లతైం
కర్మమును స్వీకరించుటకువచ్చునై యున్నాడు ఇదివేలందుకు
వ్యక్తముగా దుఃఖసారమును మునిగెడవు అనిసూచించినవలె
కారముగా, క్రిష్ణుడు, ఈ కేతనులయొక్క నశలపాపములను
ను పోగొట్టుటకు తానే ఉచ్యుక్తుడనించిన పాకారమును తెలి
యజేసి ఇదివేలకు శోకించెదవు అని వీనినిగుండెడి పాపములను
మనము:-

౮౬- క్షమాగుణముగల నేను నీయొక్క పాపములను క్షమించి
అంతటితోకాంతింపక నీయందుండు పాపములను తను వాటినిపా
పములని తలంపక పుణ్యములు గావించుచుండ గానీవు శోకింపక
చూచునా- అహమ్ అనుపదముచేతను విరోధినిగర్హింపవలెను తుత్సర
స్వరూపమును తా ఆనుపదముచేతను నివర్తకములను పాపములను
స్థానమైన చేతన స్వరూపమును, గర్హకాపేధ్య ఆనుపదముచేత
ను నివర్తకములయిన పాపములును, మోక్షయిష్యామి అనుపదము
చేతను వాటినిపోగొట్టుటకారమును, మాకుచి|| అనుపదముచేతను,
పాపనివృత్తివలన కలుగు శ్లోకనివృత్తియొగు, చెప్పబడుచున్నది.

౮౭- తత్వనిగ్రాహముచేసిన తియ్యకొరందార్ భక్తినిష్ఠు
లైయుండగా అయినను ప్రపత్తినిష్ఠునిగా చేయవలది తుదక
మగ్నకార్యమును శ్రీభావ్యకారులవలెనుపదేశింపగా అయిన అర్థము
తానుగనున్నది సంతోషించియును కమమభక్తియందే రుచియు
నైదిగాని దీనియందు రుచిలేదని వీక్షా వనములేసిరి- అందుపై
ని భావ్యకారులవారు " నీవు విత్వాంసుజ్వలగుటచేతను అర్థమును
సంతోషించితివి, విహేతుక భగవత్కృపనియందు తుదాపుట
తెలిసిన రుచివుట్టి నదికాదు " అనిసూచించిన తుదాగ్తమ భక్తిని
సంతోషమున దీనినిస్మరించినందువలన, కేవలభగవత్ హృదయముల
లో తుదాపుట భావ్యకార్యములను రుచివుట్టుట అనుబంధముగా

మనితో జేసు.

౯౯- సకలకాన్తములయందున్న జేయమని విధింపబడినది న్న సకలకాన్తములను జేయకద్దని విధించిన ఈకోశము, జేరమని కానే అనగా ఈశ్వరుడే ఉపాయము ప్రాప్తి ప్రతిబంధకము చేస సకలపాపములను పోగొట్టి, స్వచ్ఛాప్తిని కలుగజేయు న్న త్వేత్వరునియొక్క పాతకర్మమును ప్రకాశింపజేయుచున్నది.

౧౦౦- ఈ పరమకోశార్థము ఉపదేశనమట మునకు అనువాదస్థానియమైన యెడల విశ్వాసముచుట్ట గలించునని కవిపుత్రు నందిగారు సాయిందివారు-

అనువాదము అనగా ఎడటివాడు ఉపసాదించిన అంశమునకా ను తిరుగా జేప్పుట ఈస్థలమందు శిష్యునియొక్క మనస్సులో ఉపాయాంతరములు స్వయాపదీరుగములనియును, అత్కస్వరూపము స్వతంత్రోపాయములను జేయుటకు సమర్థముగాక కేవల ఈశ్వరైక పరతంత్రమనియును, తలచి ఈశ్వరుడే ఉపాయముకావలెనుగాని భగవంతు మనకు పాపములుకాకారవని నిశ్చయించిన పెనుక యీశ్వరుడే నీ పాపముని ఉపదేశించు ఉపదేశముగాన అనువాదమని చెప్పబడును-

౧౦౧- అనువాదకోటియందే ఉపదేశించుటకు హేతువుచెప్పబడును- అట్లగుట కృష్ణునియొక్క అమటితమటనా సామర్థ్యమునకు ప్రకాశవగు గోపనోద్ధరణము మొదలైనవిమామక చేష్టలచేతమును పాత్రాత్ క్రిమన్నాచాయముడే ధీశక్తముడ్రమునుండి వాగపర్యంకమును విడిచి మధురాపల్ల నమరత వరకెంతి కావనియును, పురాణపురుషుడైన ఆమున పంచేసియుండుటచేత శ్లోచారకానగరమునకు పవిత్రైక రిగినవనియును, చవమాత్మయోను సాచాయమును పంచేసియున్న స్థలిమునందే గతును గతుస్తీర్థములును ఉండుననియును, వేదవేదమును అధ్యార్యకాశముకలవాడును మహాత్ముడగు కృష్ణునిచే సకలపర్యముగా చేపట్టబడినందున, అయినే శర్యవదిత్రీ వస్తువులకు ముద్రతను

కలగజేయు వాడనియును, సర్వపుణ్యములకు పుణ్యమనియును, నమస్తమంగళములకు మంగళమనియును, కృష్ణుడే ఉన్నట్టిసి, తి సంహృతుడనియును, తాతరాతరాత్మకమైన పరిపంథము కానికే శేషమనియును, తెప్పయన్న యుములయొక్క వాక్య ములచేతనున్న, తనకు వనవాసదశయందును పురవాసదశయందును కృష్ణుడే రక్షింపబడి యుండుటచేతనున్న, ఇతడే మనమీర క్షుకు అనిశిశ్చయించిన వెనుకనే తనను ఆశ్రయింపుమని కృష్ణుకు పదేర్చిండుటచేతను. అనువాద దశయందే దీనిని ఉపతేలింపవలయును.

౯౧- అక్కనుడు కృష్ణుని సన్నిధిని తనకు శ్రేయస్కరమైన ఆర్థమునుపదేశింపుమని ప్రార్థించినప్పుడే ఈప్రపత్యుపాయము నుపదేశించక ఉపాయాంతరములను విస్తారముగా ఉపదేశించినది, తాప్రపత్యుపదేశమునకు అర్హుడగునోకాదో అని వీనిమనస్సునుబట్టి ఊహింపవచ్చు.

౯౨- వేదపురుషుడు ఉపాయాంతరములను చేయుమని విధించినది. దొంగవశువు, స్వాధీనపడుటకు మెడలో లాంఛన వ్రేసి నడచువారు వలె అహంకార, మమకారములచేత గర్వింపి, ఆత్మాపహారమునుచేసి తిరుగుచాచలకు దుష్కరవ్యాపారముల చేతను ఆగర్భము కలిగించి భగవత్పరతంత్ర్యమను స్వతాపత్నా నమును పుట్టించు కొరకు.

౯౩- స్వతాపత్నానముపుట్టుటకు హేతువులయిన ఈఉపాయాంతరములను విమర్శ వచ్చునా అంటే-

సన్న్యాసాశ్రమములవలెంచిమహామంత్రస్సవర్యాదిపూర్వార్థ శ్రమభర్తములకు విదినట్లు సిద్ధోపాయమును అవలంబించుటకు తగినంత జ్ఞానపరిపాకముగలవాడు ఈఉపాయాంతరములను విడచుటతోడముకాదు.

౯౪- శర్మకాకాది దూషమైన సాధనాంతరములను విడిచి ప్రవర్తింపమైన సిద్ధోపాయమును దుష్కరమైన ఈవిధాని కర్మ

జ్ఞానాది ఉపాయాంతరములను స్వరూపతః వికల్పతేను. కటియం
తుంటు ఉపాయత్వమునే విడచినాడు.

౯౫- స్వవర్ణ, స్వాప్రచేమల కుచితమాగా శత్రుశుశుచేయ
విహతకర్మ గుండు ఉపాయబుద్ధితేయక లోకమందు కృపకేత
కసులకారకే. శేయబశేతను ఈశ్వరము ఈశ్వరుని మిగులప్రీ
యమై యుండును. అందువలననే ఈశ్వరప్రీతికొరకు శేయైత
కర్యములో చేరును.

అత్మస్వరూపజ్ఞాన పూర్వకముగా పరమాత్మ స్వరూపమును
పాత్రాంతరీంచిటకు ఉపయుక్తమైన జ్ఞానమందు ఉపాయబుద్ధి
పోవుటతోనే ఇది స్వరూపజ్ఞానములో చేరును

భగవత్ప్రీతి సాధనమైన భక్తియందు ఉపాయత్వము పో
వుటతోనే భోజనమునకు పూర్వమందుండు అకలి వలెనే ఇది
ప్రీతిప్రేమనైకంకర్మమునకు పూర్వకణమందుండు రుచిలో చే
రును, సిద్ధోపాయవరణహస్తైన ప్రవర్తియందు ఉపాయత్వ
ముపోవుటతోనే ఇది భగవదన్యంతరతంత్రమైన అత్మస్వరూపము
యొక్క యాధాత్మ్యజ్ఞానములో చేరును.

౯౬- భగవత్ప్రీతియ నెడు ఒకరభలమునకు అనేక విన్నగపా
త్రములందు సిద్ధించు కరినమైన భక్తిపాయమునున్న ఈ
స్వరూపం దే ఒకరభరాయమే చేయకొనదై సులభమైన ప్రవర్తి
పాయమునున్న ఉపదేశించుటచేతను సాధనములందుండు తా
దతమ్యమును చూడక వాటినిమిథుగాచేసి కలమునిచ్చునన్న గర్వ
శ్వరునియొక్క అనుగ్రహమే ప్రధానముకాబట్టి ఈభక్తిప్రపత్తు
లు ఉపాయములుకావు ఈశ్వరానుగ్రహమే ఉపాయము.

౯౭. కలిసిద్ధికి శత్రుడు శేయవలసినది ఈశ్వరుడుశయక
క్షణమునుస్వయత్నముకేతని నిషేధింపకపోవుటయును వాడు ఇ
చ్ఛుఫలము పురుషార్థమగుటకై అధిగమటయును ఇంతమాత్ర
ముచాలును.

౯౮. అత్మస్వరూపులయిన చక్రవర్తికి తరుణభూతాత్మ సావి

మనమున రావణాసురుడును ద్వీపాదిరంజి " అని దెప్పి మా పముతో వచ్చి నను రక్షించుచున్నానని తెలియజేసినాడు కన్యకలు అయ్యుండు వికమణిని వచ్చినవారిని రక్షించెదనని తెలియజేసి నాడు ఇందులకు సహాయాంశమును సహింసని ఉపయోగముగాను ఈ స్వరూపికి అక్రియించువారియొక్క సుకృతము అనిత్యముని కలితము.

౯౯- ఈచరమ లో కాధికమును తెరిసికొనినవారు భగవద్వ్రత భావము శతకు ఇతిసత్యముని దీనియందాస్త్రైక్యము కలవారయి రు యమును నమ్మకమును ఉన్నపక్షమునకు ఉద్దీపించెదరు కాస్త్ర విరుద్ధమైన ఇటువంటి అధికము నిజముగా అనిభాసింపజేయున పక్ష మును సహించెదరు. ఇంతకు అవ్యయమగుమరియొక స్థితిలేదు. అ ని సకలకాస్త్రవేత్తలయిన శ్రీపరాశర భట్టరువారికి అచార్యులగు మహారు పాయించి:-

౧౦౦- ఈలోకమందు చెప్పబడిన ఉపాయాంతరత్నాగమునకు దీని సిద్ధోపాయస్యకారమునకును రసిన అధ్యవసాయము లేనివానికి యొక్క సంబంధములనగా ప్రపన్నత్యవేపమాత్రము అజ్ఞానమును భోదనము మృణమారుకగునట్లు నిరూపమునకే హేళును.

౧౦౧- అక్షవగుణము కలిగినట్టి యొ శ్రీరంజనుడు మరలించి నట్టి యొ స్వామి అజ్ఞానవ్యాధియుగా ప్రసాదించినట్టి యొ సత్య మగునట్టి యొ కామ్యమగునట్టి యొ మలభమగునట్టి యొ మామేకం కరణం వగైరా అపకీరసూక్తిని విష్ణువిత్తులవారు అనగా పెరియార్ త్తవారు విడి తన్నిష్ఠులైయుండిరి అని సాస్పెక్షన్ తిరుమొట్టియందు యు కూడికొక దుత్త నార్పియూర్ పాయించిన ప్రకారముగా ఈ లోకాధికాగ్రహమునకు అధికారులు, దీనినిని దీనియందు చెప్పి తదితర నిర్మగరియించువారకే. అక్షవమునగా కరణతయము వి ర్మలభము గానుండుట, విష్ణువిత్తులనగా విష్ణువులిర్తమందు కలవా రు తేనిష్ఠులుయొక్క విత్తమలవంతువారు.

౧౦౨ జరణశ్లోకార్థపరిపాదకమలగు వార్తైయర్ పర
౮ అనునమ్మాత్రివాక్కు సాయించిన పాశురమునున్ను, అత్తనాగి
యను తిరుమొట్టశ్లోకార్థపరిపాదకమలగు వార్తైయర్ పర
౯ అనునమ్మాత్రివాక్కు సాయించిన పాశురమునున్ను ఇ
చ్చట అనుసంధించుకోవరియను.

వార్తైయర్ పర మాయనక శాశ్వియాయనో వోర్తపిట
ప్పొడునాయెడు మూప్పొడిటప్పైవే. పేర్తుప్పెరుమ్తున్నమ్వేరట
నిగ్గిర్తన్ తార్తిక కట్టశేర్తు అవన్ శెయ్యుం శెమత్తైయన్తిత్తై
లివుత్తై.

ఈ పాశురమునకు మామేకం శరణం ప్రతిజ్ఞను వార్తను లెచన
కొనినవారు అత్తను అచ్చాదించుకొనియున్న, జన్మములు, వ్యాధు
లు, ముగలితనము, మరణము మొదలగు వీటిని పోగొట్టి, దేహ
వపానమందు వచ్చుకైతల్యమనే మహాదుఃఖమును సవాసనగా
పోగొట్టి తనతిరువడిఘట్లకిందను చేచుకొని పునరావృత్తరహిత
ముగా సర్వేశ్వరుడు చేయరక్షణమును అనుసంధించి విశ్వాస
ముగలవార్తై తమకుఃకోరినివర్తకుడై అశ్చర్యభూతుడైన వానికే
పినాగా అమ్మలకు దాసులగుచురా " అని అర్థము.

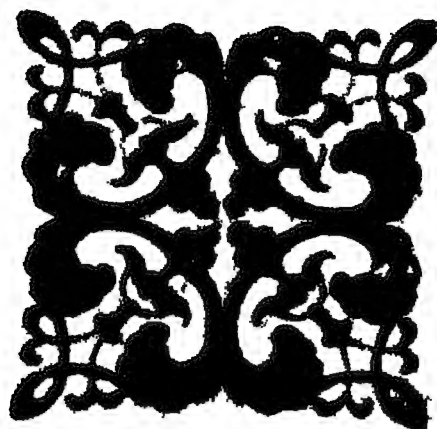
అత్తనాగి యత్నైయాగి, యాళుమేంబిరాయుమాయ్, ఒత్తొ
వ్వాద పల్పిటప్పొట్టుత్తునమ్మిగూళ్ కోర్వ్యాన్ ముత్తనార్,
ముళంగనార్, పుగుంచునమ్మిళ్ళే మేవినార్, ఎత్తినా లిడరగడ
త్ 3 జత్తిపట్టవెళ్ళేమే ఈ పాశురమునకు : హేయప్రతిభటుడైన
ట్టియు మోక్షస్థానమును ఇచ్చినట్టియు సర్వస్వామి, జ్ఞానా
కారముచేతను సమానములై దేవమనుష్యాద్యాకారముచేతను భి
న్నములైన అస్థులయొక్క నానావిధములయిన జన్మమలను పోగొ
ట్టి, నిత్యసంసారులమైన మనలను దాసులనుగా పరిగ్రహించు
టకై తండ్రి, తల్లి, స్వామి, మొదలగు సర్వభింధువు లయి
తమవగర్వమునున్ను మనని పతనమును, చూడకమనలో ప్రవేశించి
పొకలేకుండా కలసియున్నారు. చపలమనస్సా ఎందుచేత దుఃఖ
గము ద్రుమంచు పడియుంటున్నావు " అని అర్థము.

తీరుమనాద్రీధకము.

ఈ దరమాకోకమందు సర్వధర్మాకా అనుపదముచేతను సిహా
 షాయస్వీకారమునకు అంగములగు త్యాజ్య ధర్మములును, సరిత్య
 జ్య అనుపదముచేతను ఆధర్మములయొక్క త్యాగప్రకారమును, మా
 మ్ అనుపదముచేతను త్యాగపూర్వకముగా ఆశ్రయించుచు సౌఖ
 య్యాదిగుణవిశిష్టవస్తువును, ఏకశబ్దముచేత అగుణవిశిష్ట వస్తువు
 యొక్క సహాయాంతర వైరపేక్ష్యమును, శరణశబ్దముచేతను
 అవస్తువుయొక్క ఉపాయత్వమును, ప్రజ అనుపదముచేత ఉపా
 యస్వీకారమును, అహమ్ అనుపదముచేత క్రిందస్వీకరింపబడిన ఉ
 పాయవస్తువుయొక్క జ్ఞానశక్త్యాదిగుణయోగమును, త్యా అను
 పదముచేత అవస్తువునందున్యున్న భరుడైన అధికారి యొక్క స్వ
 రూపమును, సర్వపాపేభ్యః అనుపదముచేత ఆఅధికారికిఁ దోధి
 యగు పాపసమూహమును మోక్షయిష్యామి అనుపదముచేతను,
 ఆపాపవిమోచనప్రకారమును, మామిషః అనుపదముచేత పాపవి
 మోచకుడగు ఈశ్వరుని ఆశ్రయించిన అధికారియొక్క నిర్భరత్వ
 మును, చెప్పబడినది.

జీయర్ తిరువడిగళేశరణమ్-

తిరుమనాద్రీధకము సంపూర్ణము.

10664

